

IZ VSEBINE

Slovo od velikega revolucionarja (stran 3)
Vpis novicev v usmerjeno izobraževanje (str. 4)
O ormoških prometnih razmerah (str. 5)
Nimam kaj početi, pa rada berem (stran 6)
Ptuj skozi arheološka obdobja (str. 9)

Izgubili smo tovariša Edvarda Kardelja

V soboto, 10. februarja 1979, so v boli zatrepetala srca vseh Jugoslovancev ob pretresljivi novici Tanjuga po radiu in TV, da je ob 14.35 v ljubljanskem kliničnem centru umrl EDVARD KARDELJ, član predsedstva SFRJ, član predsedstva CK ZKJ, narodni heroj in dvakratni junak socialističnega dela.

Kmalu po tem sporočilu se je v Beogradu sestalo predsedstvo CK ZKJ in in predsedstvo SFRJ. Na skupni seji so počastili spomin na tovariša Edvarda Kardelja, velikega revolucionarja in državnika, graditelja naše samoupravne socialistične skupnosti. Poročilo, ki so ga sprejeli na seji objavljamo v celoti:

„Socialistična federativna republika Jugoslavija, Zveza komunistov Jugoslavije, delavski razred, delovni ljudje, narodi in narodnosti naše države so izgubili svojega velikega sina — tovariša Edvarda Kardelja, člana predsedstva SFRJ in predsedstva CK ZKJ, državnika, revolucionarja, narodnega heroja, junaka socialističnega dela, znanstvenika in misleca.

Neizprosna smrt je iztrgala iz naših vrst velikana socialistične revolucionarne misli in prakse, katerega delo bo za vselej ostalo ena od najdragocenejših dediščin našega boja za socializem in socialistično samoupravljanje, osvetljujejo kot neugasljiva bakla nadaljnje poti do dokončne osvoboditve dela, delavskega razreda, narodov in človeka.

Tovariš Edvard Kardelj je bil član KPJ in ZKJ več kot pet desetletij, prvi soborec tovariša Tita že od leta 1934, član CK KPJ od leta 1937 in je v največji možni meri posebej ljal lik komunista in revolucionarja v zgodovini naše partije na čelu s tovarišem Titom, izpolnjenimi z nenehnimi težavnimi bitkami, a tudi z odločilnimi zmagami v boju za nacionalno in človeško svobodo in neodvisnost, za stvar revolucije in socializma, za mir in družbeni napredki v svetu.

Tem plemenitim ciljem je tovariš Kardelj daroval sebe celega in vse svoje življenje do zadnjega diha — neomajnost in neutrudno garanje revolucionarja, globoko razumevanje notranjih zakonitosti in gibalnih sil družbenega gibanja, bleščeč in prodoren um velikega marksističnega teoretika, vizionarstvo moč in pogum stratega revolucije, ki je proti predsodkom o vseomajnosti države postavljala širino in moč zavestnih, organiziranih, samoupravljaljskih ljudskih množic kot odločilnega nosilca družbenega napredka.

Smrt tovariša Kardelja pomeni eno od najhujših izgub, kar jih je naša partija občutila v vseh šestdesetih letih svojega obstoja in revolucionarnega dela. Zato je vest ob njegovem odhodu iz naših borbenih vrst tako globoko in boleče odjeknila v srcih in zavesti vseh naših ljudi, v njegovi rodni Ljubljani in Sloveniji, pa po vsej Ju-

goslaviji, pri vseh naših narodih in narodnostih.

Tovariš Edvard Kardelj je s svojim življenjem in delom desetletja oboroževal naše revolucionarno gibanje in njegove borbe s tistimi izkušnjami in spoznanji, ki so jim pomagali pronicati v objektivne zakonitosti razvoja družbe in v njih iskati izhodišče za svoje akcije, usmerjene v revolucionarne družbene spremembe. Njegova teoretična dela so oblikovala temelje idejnopolitičnega programa zveze komunistov in vseh organiziranih sil socialistične zavesti in ustvarjanje v njihovem vsakdanjem boju za socializem.

Več kot pet desetletij je tovariš Edvard Kardelj predano in ustvarjalno potrjeval revolucionarno in humanistično osebnost borca za socializem in človeško srečo, stal v prvih vrstah revolucionarnih bojev, s katerimi so delavski razred, narodi in narodnosti Jugoslavije pod vodstvom KPJ s tovarišem Titom na čelu izbojevali oboroženo revolucijo in uvedli resnično ljudsko oblast, zgradili novo socialistično in demokratično družbo neodvisno in samoupravno skupnost svobodnih ljudi in pobratenih narodov.

V tem veličastnem boju našega revolucionarnega gibanja je tovariš Kardelj dajal od zgodnje mladosti vse svoje umske moči, vso svojo neizčrpano ustvarjalno energijo. Dajal je neprecenljiv delež k ustvarjanju politike in sprejemanju vseh bistvenih odločitev naše partije odkar jo vodi tovariš Tito, od pete državne konference KPJ in sprejetja programa ZKJ, vse do 11. kongresa ZKJ. Njegova ustvarjalnost je oblikovala vse bistvene opredelilne delavskega razreda, narodov in narodnosti naše države, od usodnega leta 1941 in med herojsko osvobodilno epopejo, od odločitev osvobodilne fronte in AVNOJ, od prve naše ustave leta 1946 do ustave SFRJ leta 1974 in zakona o združenem delu.

Tovariš Kardelj, revolucionar — politik, je bil hkrati tudi revolucionar — vojak. Tesno je povezoval marksistično teorijo z revolucionarno

prakso in tako dal velik prispevek k zmagovitemu poteku našega narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije.

Tovariš Kardelj je vedno s ponosom poudarjal, da je jugoslovanski narod in narodnostim z njihovo socialistično revolucijo uspelo ustvariti socialistično državo skupnost, ki je dovolj močna, da v dandanašnjem svetu, v katerem se narodi še vedno soočajo z imperializmom in hegemonizmom, lahko zaščiti vsakega izmed njih in vse skupaj, njihovo nacionalno neodvisnost in svobodno odločanje o poti socialistične izgradnje, ki si jo izberejo.

Izjemen je prispevek tovariša Kardelja k mednarodni afirmaciji socialistične Jugoslavije, zagotovitvi njene neodvisnosti, izgrajevanju naše zunanje politike, boju za enakopravne in demokratične, politične in ekonomske odnose med narodi in državami, proučevanju idejnih in teoretičnih temeljev politike neuvrščenosti kakor tudi preraščanju preživelih oblik odnosov v delavskem gibanju v svetu in k afirmaciji načel neodvisnosti, samostojnosti, enakopravnega in prostovoljnega sodelovanja in solidarnosti, komunističnih, socialističnih in naprednih partij in gibanj, nevmesavanja v notranje zadeve drugih in odgovornosti partij in gibanj pred njihovim delavskim razredom in ljudstvom.

Tovariš Kardelj je razvijal teorijo in prakso izgradnje naše ljudske oblasti kot posebne oblike diktature proletariata in organiziranja bratske skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije.

Nikoli ni teorije ločeval od družbene prakse, vsako rutinstvo in praktikizem sta mu bila tuja. V njegovih teoretičnih delih in praktični dejavnosti pri ustvarjanju novih družbenih odnosov mu je vedno bila izhodišče zavest o zgodovinski misli delavskega razreda in globoka vera v ustvarjalno moč ljudskih množic, vera v človeka. Odtod tudi njegov globoki čut za nujnost demokratičnega razvoja socializma na temeljih samoupravljanja in za resnično vlogo državnega delavskega razreda kot instrument vladavine in razreda samega, ne pa oblasti v njegovem imenu. Na tem temelji njegov dosledni, trajni in odločni boj proti vsem oblikam birokratskega pačenja vloge in funkcije oblasti v socialistični družbi. Zato je vedno poudarjal kontinuiteto v demokratičnem, samoupravnem razvoju naše družbe, tako da bi ustvarili takšno socialistično samoupravno družbeno skupnost, v kateri bo človek prost izkoriščanja

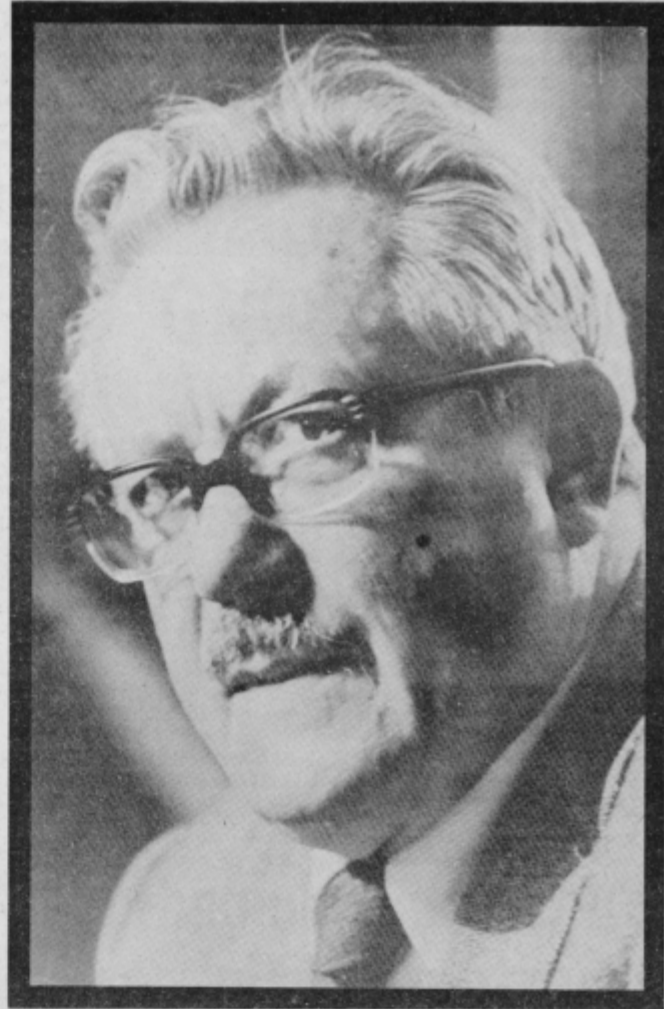
kakor tudi podrejanja kakršnemu koli monopolu.

V svojih znanstvenih delih kakor tudi v konkretnem urejanju družbenopolitičnih in družbenogospodarskih odnosov je izhajal iz Marxovih pojmovanj komune kot končno najdene oblike osvoboditve dela in izredno prispeval tudi k praktičnemu izoblikovanju našega komunalnega sistema. Prav tako je vsestransko izdeloval delegatski sistem kot novo obliko organiziranja in odločanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v izvajanju oblasti in odločanju o družbenih zadevah. Tovariš Kardelj je sodil, da mora takšno organiziranje družbenega odločanja nadomestiti klasični parlamentarno-predstavniški sistem, ki je v bistvu oblika monopola v političnem, odločanju odtrujenem od delovnih ljudi.

Velikanska je vloga tovariša Kardelja v graditvi naše skupnosti svobodnih in enakopravnih narodov in narodnosti. Že v prvih dneh svoje revolucionarne dejavnosti je spoznal pomen reševanja mednarodnih odnosov na temeljih marksističnega nauka o nacionalnem vprašanju.

Izhajajoč iz spoznanja, da se mednarodni odnosi v večnacionalni državi lahko gradijo samo na neodvisnosti, nacionalni samoodločbi in enakopravnosti vseh narodov — kar je bilo izhodišče partije, posebej izdelano in uresničevano po prihodu tovariša Tita na čelo partije — se je v graditvi naše federativne skupnosti vsestransko zavzemal za dosledno izvajanje teh načel v praksi. Veliko je prispeval tudi k doslednemu socialističnemu reševanju mednarodnih gospodarskih odnosov v federativni Jugoslaviji in še zlasti poudarjal povezanost doslednega uresničevanja nacionalne enakopravnosti tudi na področju ekonomskih odnosov z razvijanjem samoupravljanja, z odločanjem delovnega človeka o sredstvih, pogojih in rezultatih svojega dela.

Revolucionarno ustvarjalno delo tovariša Kardelja je doživelo svoj popoln izraz tudi na področju razvoja družbenogospodarskih odnosov in materialnega razvoja naše socialistične skupnosti. Posebno pomemben je njegov prispevek k marksističnemu znanstvenemu utemeljevanju družbenogospodarskih odnosov, izražanih v ustavnih spremembah iz let 1971 in 1974 in izpopolnjevanju v zakonu o združenem delu in drugih zakonih o našem družbenogospodarskem sistemu. Njihovo bistvo je v tem, da je z neposrednim povezovanjem dela z odločanjem o sredstvih za proizvodnjo v

družbeni lastnini postal neposredni proizvajalec gospodar svojega dela, njegovih pogojev in rezultatov in da na tej podlagi odloča tudi o celoti odnosov v družbeni reprodukciji.

Tovariš Kardelj je na podlagi znanstvene misli Marxa, Engelsa in Lenina nenehno in neutrudno iskal čedalje globljo in popolnejšo resnico v sodobni družbi — predvsem jugoslovanski socialistični samoupravni družbi, o njenih protislovjih kakor tudi o kalem in silah novega. Angažiranje tovariša Kardelja je nosilo izrazit pečat temeljite marksistične analize teh stanj z odkrivanjem njihovih globljih vzrokov, z iskanjem rešitev in formuliranjem neposrednih in dolgoročnih akcij. Z unom in strastjo velikega revolucionarnega borca je hitro in zanesljivo odkrival nevarnosti, ki našemu delavskemu gibanju in graditvi socialistične samoupravne demokracije grozijo s strani ostankov razrednega sovražnika, od etatistično-birokratskih in tehnokratskih, psevdoliberalističnih in nacionalističnih sil, od malomeščanskega „levičarstva“, anarhizma in drugih nesamoupravnih in nedemokratičnih tendenc.

Tovariš Kardelj je z vsem svojim revolucionarnim delom dajal izredno velik osebni delež k ustvarjalnosti naše revolucije, hkrati pa je nenehno spodbujal ustvarjalno, raziskovalski in kritičen odnos zveze komunistov in vseh naprednih sil do socialistične samoupravne prakse. Bistvene značilnosti tega odnosa so bile za tovariša Kardelja: protidogmatska usmerjenost raziskovanja, smelost pri iskanju resnice, kritičnost do prakse in doseženih spoznanj. Njegovi vizionarski pogledi v prihodnost, v novi veliki jutri bodo dolgo razsvetljevali poti našega boja za končno uresničitev ciljev našega boja

za končno uresničitev ciljev naše revolucije.

Njegovo delo, tesno prepleteno z dosežki naše revolucije in s stremljenji zveze komunistov, delavskega razreda in delovnih ljudi vseh naših narodov in narodnosti, je lahko ustvaril samo človek, ki je zrasel iz delavskega gibanja in ki je vsak atom svoje moči nenehno posvečal ciljem in idealom delavskega razreda, za katerega se je zavestno opredelil že v mladosti in jim ostal neomajno zvest vse svoje življenje.

Njegova revolucionarna osebnost je postala izraz naprednih stremiljev delavskega razreda in človeka in je na vseh zgodovinskih prelomnicah ustvarjalno vplivala na sprejemanje takšnih progresivnih in humanističnih odločitev, ki so naši revoluciji prinašale nove uspehe in nove zmage. Tovariš Kardelj je s svojim življenjem, bojem in ustvarjalnostjo simbol neizčrpane moči našega revolucionarnega gibanja, naše epohe, epohe nacionalne in človeške osvoboditve, epohe socialistične revolucije in socialističnega samoupravljanja.

Tako kot se je tudi sam po pravici ponašal z zgodovinskimi pridobitvami naše revolucije, tako so tudi delovni ljudje Jugoslavije po pravici ponosni na njegovo zgodovinsko osebnost in revolucionarno delo, na svojega heroja narodno-osvobodilne vojne in junaka socialističnega dela tovariša Edvarda Kardelja. Njegov revolucionarni lik in delo bosta navdihovala današnje kakor tudi bodoče generacije naše domovine in vse tiste, ki se bojujejo za svobodo, napredek, mir in enakopravnost ljudi in narodov na vsem svetu.

Predsedstvo SFRJ
Centralni komite
Zveze Komunistov Jugoslavije

Analiza o gibanju osebnih dohodkov v preteklem letu

Služba družbenega knjigovodstva Ptuj je v preteklem mesecu izdala informacijo o gibanju osebnih dohodkov v letu 1978, ki je izdelana na podlagi obrazca OD. Vendar ta informacija ne more dati temeljitih podatkov o uresničevanju resolucijskih načel o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, tudi ni mogoče izvesti primerjave razporejenih sredstev za osebne dohodke z merili samoupravnih sporazumov, ker so v omenjenem obrazcu zabeleženi le določeni podatki kot vrste izplačil, število zaposlenih in povprečni bruto osebni dohodki zaposlenih.

Sicer pa ti prvi podatki kažejo na to, da so se osebni dohodki gibali neusklajeno med gospodarstvom in družbeno dejavnostjo. Tako se je ugotovilo, da so se povprečni osebni dohodki v letu 1978 v primerjavi z enakim obdobjem prejšnjega leta na področju gospodarstva povečali za 17 odstotkov, v družbeni dejavnosti pa za 23 odstotkov. Povprečni bruto osebni dohodek v gospodarstvu je v povprečju znašal 7.587 dinarjev, v družbeni dejavnosti pa 8.962 dinarjev ali za 1.375 dinarjev več kot v gospodarstvu. Ob upoštevanju 16 odstotnega dviga cen, pomeni, da je bila realna rast povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu 1,2 odstotka, v družbeni dejavnosti pa 6,3 odstotka.

MG

Hitrejša rast prispevkov

Informacija o gibanju osebnih dohodkov v obdobju januar — december 1978 pove, da je imelo gospodarstvo v tem obdobju na PND v višini 4344 dinarjev ali za 17 odstotkov več kot v letu 1977, negospodarstvo pa 4001 ali za 24 odstotkov več kot v prejšnjem letu. Če pa pogledamo bruto OD, vidimo, da je bil v gospodarstvu višji za 17 indeksnih točk, v negospodarstvu pa kar za 23 indeksnih točk. Že tako površna primerjava pove, da OD na PND ni bil izračunan po enotni metodologiji.

V letu 1978 so skupne obveznosti gospodarstva do pogodbenih obveznosti znašale 194.000.000 dinarjev ali 221 odstotkov; plačila zakonskih obveznosti 224.000.000 dinarjev ali 194 odstotke, prispevki iz osebnih dohodkov 336.000.000 dinarjev ali 122 odstotkov in prometni davek 180.000.000 dinarjev ali 104 odstotke. Skupna izplačila neto osebnih dohodkov pa so v preteklem letu znašala 780.000.000 dinarjev ali 118 odstotkov. Tako se je ugotovilo, da so prispevki iz osebnega dohodka rasli hitreje kot neto osebni dohodki in sicer za štiri indekse stopnje.

Vsi ti podatki nam bodo služili tudi v razpravah pri obravnavi zaključnih računov, kjer bodo delavci v posameznih temeljnih organizacijah nedvomno želeli tudi vedeti, koliko so zneskovno njihove obveze do že navedenih prispevkov, zakonskih obveznosti in prometnega davka.

MG

Izobraževanje delegatov v ptujski občini

Občinska konferenca SZDL in Delavska univerza Ptuj sta v preteklem tednu izvedli prvi krog predavanja izobraževalnega seminarja za delegate, vodstva družbenopolitičnih organizacij in funkcionarjev krajevne samouprave v zunanjih krajevnih skupnostih. Osem tem so združili v tri tematska področja, na prvem predavanju pa so seminaristi obravnavali smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Predavanja so bila v naslednjih krajevnih skupnostih: v Juršincih, Kidičevem, Markovcih, Podlehniku, Rogoznici, na Vidmu, v Dornavi, Cirkovcah, Zetalah, Leskovcu, Desterniku, Grišnici, Majšperku, Polenšaku, Hajdini, Dolni, Stopercih, Vitomarcih, pri Lovrencu, na Ptujski gori, v Trnovski vasi in v Zavrču.

V Cirkovcah in na Grajeni je predavanje zaradi smrti Edvarda Kardelja prestavljeno na kasnejši datum, o čemer bodo seminariste pravočasno obvestili.

Doslej še ni podatkov o udeležbi na vseh predavanjih. Predavatelji pa so zabeležili nekaj pripomb, ki so značilne za večino krajevnih skupnosti. Delegati so menili, da je delo delegacij težko zaradi številnih in preveč strokovno pripravljenih gradiv, ki marsikdaj prepozno prihajajo. Ponekod je delegacija premalo ali pa sploh ni povezana z družbenopolitičnimi organizacijami in krajevno samoupravo, kar se odraža v slabem delu delegacij. Ugotavljajo tudi, da so težave predvsem pri povezovanju krajevnih skupnosti s samoupravnimi interesnimi skupnostmi, kar se odraža pri planiranju.

Organizatorji seminarja

predvidevajo, da bodo predavanja v 24 krajevnih skupnostih zaključena do 4. marca, zatem pa se bodo pričeli seminarji za delegate in ostale strukture v vseh 11 ptujskih krajevnih skupnostih.

N. D.

OCENA VOLITEV V KRAJEVNE KONFERENCE SOCIALISTIČNE ZVEZE NA OBMOČJU PTUJSKE OBČINE

VOLITVE USPELE, DOBER ODZIV DELOVNIH LJUDI IN OBČANOV

V občini smo že pripravili oceno volitev v krajevne konference socialistične zveze. Prve ugotovitve potrjujejo, da so tako naloge pri kadrovskih pripravah na volitve kot tudi same volitve dobro uspele, saj je zabeležen velik odziv delovnih ljudi in občanov. Pri izvedbi teh nalog so se pojavile tudi določene pomanjkljivosti, o katerih pa bo beseda na posebnem seminarju, ki bo še v tem mesecu ali na začetku prihodnjega meseca in na katere bodo sodelovali predsedniki in sekretarji krajevnih konferenc socialistične zveze, predsedniki svetov in skupščin iz vseh krajevnih skupnosti občine.

Gre predvsem za pomanjkljivosti pri volitvah delegatov sindikata in krajevne konference in tudi pri ustanavljanju sekcij in koordinacijskih odborov v okviru krajevnih konferenc.

Poročilo o izvedbi volitev tudi navaja, da so le — te izvedene v 32 krajevnih skupnostih, v preostalih treh pa bodo to naloge opravili do srede februarja. V občini je 14 krajevnih skupnosti, kjer so ustanovili eno krajevno konferenco socialistične zveze. Teh neposrednih oblik dela je 133. Število članov krajevne konference pa se giblje med 19 in 49 člani. Pri 27 krajevnih konferencah so izvolili nove predsednike, v ostalih 8 pa so se odločili za dosedanje. zanimivo je tudi, da je več kot 50 odstotkov članov krajevnih konferenc na novo izvoljenih.

Že v navodilih občinske konference v pripravah na volitve je bilo poudarjeno, da bi se v določenih primerih morali odločiti za zamenljiv mandat pri delegiranju delegatov družbeno-političnih organizacij, družbenih in društven. Razen v enem primeru (Kidičevu) so se odločili za stalne delegate.

Zvone Masten, sekretar občinske konference socialistične zveze pove, da je zadovoljiva tudi struktura novoizvoljenih. Tako je 45,6 odstotka neposrednih proizvajalcev, 21,7 odstotka ženska, 20,1 odstotka mladih in 27,7 odstotka žensk.

V vseh 35 krajevnih skupnostih so se tudi odločili, da bodo imeli izvršne odbore krajevnih konferenc in ne predsedstev, kot je to bilo priporočeno z navodili za izvedbo volitev.

Podatki o ustanovitvi sekcij in koordinacijskih odborov, so v tem trenutku še nepopolni, saj so krajevne konference še v postopku konstituiranja in še iščejo oblike neposrednega delovanja.

Sekcije za družbeno-ekonomski in politični položaj žensk so ustanovljene pri 17 krajevnih konferencah, za politični sistem v 4 krajevnih konferencah, za izobraževanje in kulturo v 5 krajevnih konferencah in za priznanja OF in odlikovanja v 8 krajevnih konferencah. V eni krajevni skupnosti so pri krajevni konferenci izvolili poseben potrošniški svet in v eni svet za

gojenje tradicij NOB.

Koordinacijski odbori za kadrovska vprašanja in volitve so ustanovljeni v 24 krajevnih konferencah, za delo v družbenih organizacijah in društvi v 4 krajevnih konferencah, za proslave in prireditve v 7 krajevnih konferencah, za SLO in DS v 7 krajevnih konferencah.

Potrebno je poudariti, da bo treba ustanoviti sekcije za kmetijska vprašanja v vseh tistih krajevnih skupnostih, kjer je pretežno kmečki živelj. Tako bo potrebno ustanoviti v vseh krajevnih konferencah tudi sekcije za družbeno-ekonomski in politični položaj ženska, koordinacijske odbore za kadrovska vprašanja in volitve ter SLO in DS.

Prav tako bo treba iskati glede na politično dejavnost v okviru krajevnih konferenc še nove oblike neposrednega dela. Ob volitvah v krajevne konference socialistične zveze so se volile tudi delegacije za občinsko konferenco socialistične zveze. Priporočilo, da bi bile delegacije za občinsko konferenco, izvršni odbori krajevnih konferenc socialistične zveze, so upoštevali v 11 krajevnih konferencah, v 14 konferencah so volili nove delegate, v ostalih pa so se odločili za dosedanje delegate.

Ob koncu naj zapišemo še to, da so to okvirni podatki analize, ki jih bo dopolnila še razprava na že omenjenem seminarju.

MG

Veliko povpraševanje po poslovnih prostorih — potrebno bo enotno reševanje

Stanovanjska skupnost Ptuj upravlja z 242 poslovnimi prostori, od teh jih je 226 v Ptujju in okolici in 16 v Majšperku. V to število so všteti vsi prostori od skladišč dalje. Potrebe po takšnih prostorih pa so iz dneva v dan večje; zlasti gre za manjše prostore za uslužnostno obrt. V občini bomo morali, če bomo sprejeli družbeni dogovor o razvoju malega gospodarstva enotno reševati tudi to vprašanje.

Obstoječi lokali so zasedeni, novih pa nismo gradili že 20 let. Povpraševalci vse preveč postavljajo

zahteve brez slehernega interesa za sovlaganje. Za usposobitev na primer kletnega ali podobnega prostora, drugih ni na voljo, je potrebno vložiti 300.000 in več dinarjev, kar je izredno veliko. Pri tem je potrebno upoštevati, da je treba lokale v mestu urediti tako, da se vklopijo v bližnji prostor in da dajejo popoln videz.

Veliko je tudi takih, ki si gradijo lastne stanovanjske zgradbe in bi si v njih lahko uredili ustrezne poslovne prostore. Nekatere delov-

ne organizacije, ki so si zgradile nove poslovne prostore zunaj mestnega središča, so kljub temu obdržale dosedanje prostore. In tako ostaja, da lahko tistim, ki želijo odpreti delavnico in podobno, ponudi stanovanjska skupnost le kletni ali podobni prostor, ki pa zahteva izredno visoka sovlaganja.

Najemnine za poslovne prostore so izredno nizke, letno se zbere okrog 4 milijone dinarjev, ki se v celoti ponovno vračajo v vzdrževanje skupnih delov in naprav poslovno-stanovanjskih stavb.

Vse dosedanje aktivnosti pri reševanju tega vprašanja, narekujejo enoten pristop. Veliko tudi ponuja bodoča študija o revitalizaciji starega mestnega jedra, ki ga pripravlja Zavod za urbanizem Maribor, kjer bodo zabeležene vse možnosti za ureditev poslovnih prostorov in tudi njihova namembnost.

Urejeno vprašanje najemnine pa bo omogočilo tudi hitrejšo reševanje tega vprašanja.

MG

TGO GORENJE TOZD ELEKTRONIKA PTUJ

POVEČALI PROIZVODNJO TV SPREJEMNIKOV

S proizvodnjo na področju elektronike smo v ptujski občini pričeli leta 1974. Takrat je 22 zaposlenih v oddelku elektronike v TOZD Tehnoservis Kmetijskega kombinata Ptuj pričelo s sestavljanjem elektronskih sklopov.

Uspešno in kvalitetno delo je bila dobra osnova za nadaljnjo širitev in novi proizvodni program. Danes v Ptujju izdelujemo črno-bele televizijske sprejemnike v sodelovanju s Tovarno gospodinjstve opreme Gorenje, s katero so delavci v oddelku elektronike združili delo in sredstva v oktobru preteklega leta.

Današnja temeljna organizacija ima dve dejavnosti in sicer proizvodnjo TV sprejemnikov in birotehnične opreme. Možnosti na obeh področjih so še velike. Trenutno je v tem mladem delovnem kolektivu 285 zaposlenih, povečan program in novi proizvodni prostori (sedaj gostujejo v prostorih TOZD Tehnoservis) pa bodo omogočili nadaljnje zaposlovanje.

Začetek proizvodnje ni bil enostaven niti lahek. Vršilec dolžnosti obratovanje Franc Horvat je o tem povedal: „Leta

1974 smo pričeli s posameznimi elektronskimi podsklopi manjše zahtevnosti. Danes smo prišli do zadnjega dela proizvodnje, osvojili smo tehnologijo in proizvajamo dve vrsti črno-belih televizijskih sprejemnikov, Topaz in Turkiz, ki sta sodobna in ustrezata vsem današnjim zahtevam. Tehnologijo, ki smo jo prenesli iz Gorenja v Ptuj, smo z naporom in prizadevanji vseh članov kolektiva osvojili v zelo kratkem času. Na voljo je bilo 30 dni časa, mi pa smo to uspeli izvesti v desetih dneh. Naš cilj je, da zadovoljimo tržišče. Prizadevanje članov kolektiva je, lahko rečem, nadpovprečno, čeprav s kvaliteto dela še vedno nismo povsem zadovoljni.“

Prej nas je močno pestila prostorska stiska, sedaj, ko smo prešli na dvozmensko delo, je nekoliko lažje, vendar so se pojavile druge težave, saj nas je večina žena in mater. Vendar, do nove hale nismo več daleč in z nekaj naporov bomo tudi te težave premagali.“

Zlatko Kondrič je skupinovodja.

„Končal sem elektrogospodarsko šolo, elektronika pa mi je bila konjiček. Po prihodu v to delovno sredino sem bil nekaj časa na priučevanju v Gorenju in nato delal kot RTV mehanik. Moje sedanje delo me veseli in ob tem se tudi izpopolnujem. Kot vodja skupine skrbim za ljudi, vodim evidenco, skrbim za

Kratka slovesnost ob povečanju proizvodnje

Foto: M. Ozmeč

včasih potrebno potruditi, moram pa material dobiti pravočasno.

Doma sem iz Cunkovc. S prevozom med tednom ni težav, razen v soboto če delam popoldan. Zvečer namreč nima-

zunanega dela v ogrevani prostor veliko pomei.“

In kako bo z nadaljnjim razvojem elektronike v Ptujju. Vodja TOZD Alojz Ganza je o tem povedal: „V tem času prehajamo na povečano proizvodnjo.

Prej smo izdelali 200 sprejemnikov dnevno, letos pa jih bomo 270 dnevno v obeh izmenah. Zato smo povečali zaposlitev in se kadrovsko okrepili, čeprav nam še vedno primanjkuje RTV mehanikov. Ker trenutno gostujemo, saj smo praktično tovarna brez strehe, so že izdelani programi za nove proizvodne prostore, saj sedaj delamo na 600 kvadratnih metrih prostorov. Nova hala, ki jo bomo postavili, bo imela 4200 kvadratnih metrov površine in tako se bodo razmere neprimerno izboljšale. Po programu razvoja in pogovirih s TGO Gorenje, se bo sedanja TOZD v bližnji prihodnosti od sedanjih 285 razširila na okrog 100 zaposlenih, seveda z dodatnim proizvodnim programom.“

Torej možnosti, želje in potrebe so velike. Z ozirom na dosedanje delo in uspehe lahko pričakujemo, da bodo zastavljene naloge tudi uresničili. Prehod na povečano proizvodnjo, ki seveda zahteva določen čas, kljub nekaterim težavam dobro poteka. Tako so preteklo soboto že izdelali 230 sprejemnikov, kar je za okrog 180 zaposlenih pri proizvodnji malih ekranov, vzpodbudno. Število 270 pa pričakujemo ob koncu tega tedna. Tako bodo ob koncu leta lahko potegnili črto pod 70 tisoč izdelanih sprejemnikov, kot je tudi letošnji program.

I. kotar

Franc Horvat, Fanika Murata, Zlatko Kondrič, Justina Šegula, Terezija Vidovič, Alojz Ganza

Fanika Murata, ki opravlja dela in naloge statističnega kontrolorja, spremlja razvoj sedanje temeljne organizacije od začetka. O svojem delu pravi: „Kot statistični kontrolor vodim napake na vseh ključnih mestih. Podatke dobim od kontrolorjev na teh mestih. V začetku je bilo nekaj težav, ker takšne kontrole nismo bili vajeni. Sedaj je nekoliko lažje, vendar bo s prihodom novih delavk ponovno nekoliko težav. To je pri takšnem delu razumljivo. Kako je z delovnimi navadami? Lahko rečem, da delavke s podeželja opravljajo delo bolj zavzeto kot ostale, čeprav je mnenje, da nimajo takimeenovanih industrijskih delovnih navad.“

material in kvaliteto dela. Z doseganjem postavljenih norm ni težav, seveda če je izpolnjeno vse ostalo, predvsem pravočasna dostava materiala. Naša prihodnost? Če bo šlo tako naprej kot je sedaj, potem bo vse v redu!“

Justina Šegula je po „stažu“ nekoliko mlajša od Zlatka. „V TOZD Elektronika sem prišla v avgustu preteklega leta. V začetku je bilo nekaj težav, sedaj sem se privadila in gre veliko bolje. Opravljala sem različna dela in tako spoznala ves proces proizvodnje. Pri delu moraš biti spreten, pazljiv in tudi iznajdljiv. Za izpolnitev postavljenega programa se je

mo avtobusa in nam to povzroča precej težav.“ To je tudi ena izmed težav, ki jih bodo morali urediti.

Med našim obiskom so v TOZD Elektronika prehajali na povečano proizvodnjo, uvajali dvozmensko delo in zato zaposlili tudi nekaj novih delavk. Med njimi je tudi Terezija Vidovič. „Prišlo nas je osem. Prvi dan sem imela veliko treme, sedaj je že bolje. V začetku bom spoznala vsa dela in naloge, ki jih bomo nato opravljale. Od mojega dela pričakujem marsikaj. Želim, da bi ne bila med slabšimi, potrudila se bom. Prej sem delala v drevnici v Markovcih in mi prehod z

Izobraževanje komunistov

Komite občinske konference ZKS Ptuj in Delavska univerza Ptuj sta pripravila seminar za novospregate člane ZK, ki se je pričel v ponedeljek, 12. februarja. Na seminarju, kiga obiskuje 60 novospregatih članov, bodo obravnavali 7 tem v 40 urah. Namen seminarja je, usposobiti novospregate člane za uspešno vključitev v aktivnost osnovnih organizacij, seznaniti jih bodo s stališči in sklepi kongresov in z aktualnimi nalogami zveze komunistov v sedanjem času.

Med temi je prav gotovo posebej izpostavljeni svobodno menjavo dela in zakon o združenem delu, načrtovanje, cilji in temeljne smeri ekonomske politike in ekonomskega razvoja v obdobju 1976-1980, aktualna vprašanja vzgoje, izobraževanja, zdravstva in socialne politike ter razvijanje delegatskih odnosov.

N. D.

Zadnje slovo predsednika Tita od soborca in prijatelja

foto: zk

Na častni straži ob žari so bili tudi najvišji predstavniki obojevojenih sil SFRJ

foto: zk

SLOVO OD VELIKEGA REVOLUCIONARJA IN NARODNEGA HEROJA EDVARDA KARDELJA

Tako kot po vsej domovini je tudi v podravski regiji odjeknila boleča vest o smrti tovariša Edvarda Kardelja, našega velikega revolucionarja in družbenopolitičnega delavca, ki ga ogromno, za našo družbo neizmerno pomembno delo ohranja v našem vsakdanju kot da je še vedno med nami.

V soboto, 10. februarja je bila ob 19. uri v delavskem domu „Franc Kramberger“ v Ptujju komemorativna seja komiteja OK ZKS, vodstev vseh družbenopolitičnih organizacij, predsedstva in izvršnega

sveta skupščine občine Ptuj. O življenju in delu Edvarda Kardelja je govoril Milan Knežević, sekretar komiteja OK ZKS Ptuj.

V nedeljo, 11. februarja ob 11 uri se je v veliki dvorani Narodnega doma zbrala množica delovnih ljudi in občanov ptujške občine, da bi počastili spomin na Edvarda Kardelja. Na žalni seji komiteja OK ZKS, predsedstva OK SZDL, predsedstva OS ZSS, občinskega odbora ZRB NOB, občinskega odbora ZRVS, predsedstva OK ZSMS, predsedstva in izvršnega sveta ter delegatov vseh treh zborov

ptujške občinske skupščine, je govoril dr. Cveto Doplihar, predsednik SO Ptuj. Delovni ljudje, občani, družbenopolitične organizacije in skupščina občine Ptuj so poslali Pepci Kardelj, predsedstvu SFRJ, predsedstvu CK ZKJ, predsedstvu SR Slovenije in predsedstvu CK ZKS so žalno brzojavko z naslednjo vsebino:

„Z veliko bolečino in globoko pretreseni smo sprejeli vest o smrti tovariša Edvarda Kardelja, velikega socialističnega misli in heroja naše revolucije, ki je vse svoje življenje daroval idealom socialističnega humanizma, veri v človeka in v njegovo srečo. Zapustil nam je tolikšno bogastvo misli, revolucionarnosti in jasno vizijo naše prihodnosti, da bo ostal vzor nam in bodočim rodovom in mu bomo vselej sledili. Z velikim spoštovanjem izrekamo globoko sožalje.“

Sožalno brzojavko je prebral Franc Zdravec, predsednik OK SZDL Ptuj. Zatem se je množica udeležencev žalne seje vpisala v knjigo žalosti.

V ponedeljek, 12. februarja zjutraj je odpotovala v Ljubljano delegacija ptujskih delovnih ljudi in občanov. Od 10.55 do 11 ure so bili ob krsti v častni straži Milan Knežević, dr. Cveto Doplihar, Franc Zdravec, Janko Mlakar, Dragica Voda in Janko Vogrinc. Med 11 in 12 uro so se poklonili tovarišu Edvardu Kardelju delegati podravskega občin in položili vence pred pokojnikovo krsto.

V torek, 13. februarja je odpejlo iz Ptujja v Ljubljano pet avtobusov in več osebnih avtomobilov. Množica ptujskih občanov je v globoki žalosti pospremila tovariša Edvarda Kardelja na njegovi zadnji poti do grobnice narodnih herojev. N. D.

Na žalni seji v dvorani Narodnega doma v Ptujju je govoril dr. Cveto Doplihar

Foto: M. Ozmec

Vsi udeleženci seje so se vpisali v knjigo žalosti

Foto: M. Ozmec

Z minuto tišine je čez 300 udeležencev žalne seje v narodnem domu počastilo spomin na velikega pokojnika

Foto: M. Ozmec

OBVESTILO

Uprava Ljudske in študijske knjižnice obvešča, da je zaradi spominske razstave ob smrti Edvarda Kardelja, ki bo od 12. do 19. februarja v prostorih študijskega oddelka, zaprla razstavo Karla Destovnika — Kajuhja »Ne joči, mati...«

Ta bo ponovno odprta od 20. februarja do 7. marca in od 28. februarja, kot je bilo prvotno objavljeno. Prosimo občane Ptujja in okolice, da si obe razstavi ogledajo. Uprava knjižnice

Velik prispevek Edvarda Kardelja razvoju socialističnih odnosov in nadaljnji poti v kmetijstvu

Edvard Kardelj je bil ustvarjalec temeljev revolucionarne preobrazbe socialističnih odnosov in socialistične demokracije. Prenekatere od teh temeljev je vgradil v socialistično preobrazbo naše vasi, razvoj zadrugištva in socialističnega kmetijstva. Bil je izkušen in dober poznavalec, teoretik in praktik. Na marksistični teoriji je gradil socialistične proizvodne in samoupravne odnose tudi v kmetijstvu.

V najtežjih letih naše povojne socialistične graditve se je še posebej posvečal razreševanju problemov na področju agrarne politike v naši domovini. Že bežen pregled njegove aktivnosti na tem področju priča, kaj je to za nas pomenilo takrat in kakšen razvoj smo dosegli do danes.

Januarja 1949 je na drugem plenumu CK KPJ podal referat „Naloge naše politike na vasi“, leto kasneje je na seji izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije govoril o kmetijskem zadrugištvu. Aprila 1953 je njegov govor o problemih politike na vasi predstavljal osnovno usmeritev nadaljnega razvoja kmetijstva na vasi, ki si jo je začrtal kongres SZDL Slovenije.

Na plenumu Glavne zadrugne zveze Jugoslavije aprila 1956 je govoril o nalogah zadrugne politike. V vprašanja zadrugne politike se je tako poglobil, da je na letni skupščini Glavne zadrugne zveze Jugoslavije dve leti kasneje ponovno govoril o kmetijskem zadrugištvu. Na devetem plenumu Zveznega odbora SZDL Jugoslavije, maja 1959, je imel uvodni referat o problemih socialistične politike na vasi. Referat je služil kot osnova za knjigo „Problemi socialistične politike na vasi“ (1959), v kateri je vsestransko analiziral agrarno politiko do takrat

in pridobljene izkušnje ter opozoril na poti in oblike socialističnega razvoja na podeželju.

Edvard Kardelj je takrat povsem kategorično opozoril na takratne probleme in nakazal pot, ki jo danes uresničujemo.

Na plenumu Glavne zadrugne zveze Jugoslavije aprila 1956 je govoril o nalogah zadrugne politike. V vprašanja zadrugne politike se je tako poglobil, da je na letni skupščini Glavne zadrugne zveze Jugoslavije dve leti kasneje ponovno govoril o kmetijskem zadrugištvu. Na devetem plenumu Zveznega odbora SZDL Jugoslavije, maja 1959, je imel uvodni referat o problemih socialistične politike na vasi. Referat je služil kot osnova za knjigo „Problemi socialistične politike na vasi“ (1959), v kateri je vsestransko analiziral agrarno politiko do takrat in pridobljene izkušnje ter opozoril na poti in oblike socialističnega razvoja na podeželju.

Edvard Kardelj je takrat povsem kategorično opozoril na takratne probleme in nakazal pot, ki jo danes uresničujemo. Dejal je: „Dejstvo je, da je obstoj organizacij, ki temelje na enostavni delovni kooperaciji, zaradi nerazvitih proizvodnih sredstev in nizke produktivnosti dela, odvisen od državne kontrole. Kakor sleherni sistem, ki se opira pretežno na administrativno kontrolo in politično vzpodbujanje, terja tudi kolektivizacijo v upravljanju. Administrativna centralizacija v upravljanju pa prinaša tudi vse druge negativne faktorje kakor so: birokratizacija, nepovezanost operativnega vodstva s potrebami prakse, nezmožnost uveljavljanja lastne iniciative v proizvodnem procesu, nazadostna materialna

zainteresiranost proizvajalcev, kopičenje kontrole in inšpekcije, vse to pa neizogibno negativno vpliva na produktivnost dela.“

Tovariš Kardelj se v tistem času ni mogel sprijazniti z graditvijo socializma na vasi s primitivno delovno kooperacijo, z motiko in konjsko vprego, ne da bi pomislili na revolucionarni skok, ki ga prinašajo sodobna kmetijska tehnika in tehnologija predvsem pa novi socialistični samoupravni odnosi.

Imel je izreden posluš za kmeta in njegov vzporedni razvoj z delavcem v združenem delu, za uveljavljanje kmetove ekonomske, socialne in družbene varnosti. Na tem plenumu, pred dvajsetimi leti, je jasno povedal: „Kadar gre za vprašanje socialistične preobrazbe vasi, moramo kmetu jasno razložiti za kaj gre, kakšne so perspektive in kakšne možnosti se mu obetajo, potem pa naj se odloči sam, kakor mu veleva njegov interes, seveda s pogojem, da je ta interes v skladu s skupnim družbenim interesom. Socialistična skupnost mu bo pri tem pomagala in bo uporabila vsa sredstva, ki jih ima, da se bo pravilno usmeril, nikakor pa ni treba, da bi začela nasilno spreminjati lastinske odnose na vasi.“

Takšne misli in spoznanja je Edvard Kardelj kot ustvarjalec temeljev revolucionarne preobrazbe socialističnih odnosov vtikal v našo ustavo, zakon o združenem delu in v druge normative akte, ki usmerjajo naš nadaljnji socialistični razvoj kmetijstva, zadrugištva in vasi.

Miran Glušič

ZAPOSLOVANJE

Delegati so zasedali včeraj

Delegati obeh zborov skupščine skupnosti za zaposlovanje občine Ptuj so na včerajšnji seji razpravljali o nekaterih pomembnih aktih. Najprej so obravnavali gradivo skupščine Zveze skupnosti in to statut, samoupravni sporazum o ustanovitvi Zveze skupnosti za zaposlovanje ter samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih. Za tem so sprejeli pravilnik o pogojih in postopku za pripravo delavcev za zaposlitev in razpravljali o podatkih analize dela prek polnega delovnega časa in zaposlovanja upokoencev, ki jo je pripravila strokovna služba skupnosti za podravsko regijo.

Delegati so slišali tudi poročilo o stanju in izvajanju nalog na področju rehabilitacije invalidnih oseb in izvolili delegacije za skupščino socialnega varstva in skupščino Zveze skupnosti.

N. D.

ZDRAVSTVO

Danes zbor na ločenih sejah

Danes bodo zasedali delegati zbora uporabnikov in zbora izvajalcev ptujске občinske zdravstvene skupnosti. Na ločenih sejah bodo najprej potrjevali samoupravni sporazum o menjavi dela z izvajalci zdravstvenega varstva v regiji in s strokovno službo za leto 1978, za tem pa obravnavali predlog kadrovskega normativov v občinski zdravstveni skupnosti in oblikovanje okvirnih izhodišč za izvajanje menjave dela v letu 1979 glede na sredstva, s katerimi razpolaga skupnost.

Delegati bodo obravnavali tudi predlog za valorizacijo prispevkov uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva, sprejeli predlog samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela z onkološkim inštitutom Ljubljana in potrdili obračun solidarnostnih sredstev za uresničevanje enotnega programa zdravstvenega varstva za leto 1978.

Ob koncu bodo določili še delegate za sejo skupščine zdravstvene skupnosti Slovenije, ki bo 27. februarja in obravnavali delegatska vprašanja.

N. D.

Več oblik izobraževanja — poseben poudarek na družbeno-političnem izobraževanju

V ptujski občini je 407 delavcev zaposlenih pri zasebnih delodajalcih, od tega se jih le malo vključuje v razne oblike izobraževanja, ki jih skupaj z Delavsko univerzo Ptuj, organizira sklad za dopolnilno izobraževanje. V lanskem letu sta bila organizirana dva tečaja za varstvo pri delu, ki ju je končalo 56 slušateljev. Ob načrtovanju tečaja pa je bilo predvideno, da bo 120 slušateljev.

Tudi z anketo je sklad želel vzpodbuditi delavce, da bi se v večjem številu vključevali v oblike dopolnilnega izobraževanja, vendar pretiranega odziva ni bilo, prej lahko zapisemo, da je bil pod pričakovanji. Od 407 anketirancev, jih je odgovorilo le 17, od tega pa so samo štiri izrazili željo po šolanju. Pri vsem tem pa ugotavljamo, da je struktura glede strokovnosti teh delavcev izredno nizka. Kje so vzroki za to? Na pamet jih ni mogoče poiskati. Že takoj pa je jasno, da „krivda“ za takšno stanje obstaja tako pri zasebnih obrtnikih, kakor pri njihovih delavcih, ki v teh primerih ne najdejo „skupnega“ jezika.

Sklad je kljub slabim rezultatom v zadnjem času, sklenil, da nadaljuje z izobraževanjem. Tako je za leto predvidenih več oblik izobraževanja, ki so se dosedaj organizirale zgolj za kovinarske delavce. Skupno bi se naj izobraževalo okrog 230 delavcev. Organizirana bosta tečaja iz požarne varstva in varstva pri delu; v obeh bo sodelovalo okrog 200 delavcev. Varskega tečaja s prikazom sodobnega načina varjenja se bo udeležilo okrog 30 slušateljev. Predvideva pa se tudi, da bi se v obliki dopolnilnega izobraževanja vključili tudi gradbeniki, soboslikarji in ostali delavci, tudi gostinci.

Finančni načrt sklada za leto, ki so ga člani sklada potrdili na minuli skupščini, znaša 1 milijon 216 tisoč 430 dinarjev; od tega se bo za vračilo šolnin porabilo 65 tisoč dinarjev in za razne tečaje, seminarje ter predavanja okrog 244 tisoč dinarjev. Skupščina je tudi sprejela sklep, da se vsem slušateljem 100-odstotno povrne stroški šolnine, dosedaj je bilo vračilo 75-odstotno. Tudi to je prizadevanje, da se poveča zanimanje za izobraževanje delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih občine Ptuj.

Sklad je tudi sklenil, da se okrepí družbeno-politično izobraževanje delavcev in da se ta namen organizira več predavanj. Posebno pozornost pa bo potrebno nameniti še splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

MG

Učni uspeh ob polletju v TOZD gospodarsko upravne šole „Jože Lacko“

Ze v prejšnji številki smo zapisali več o uspehu v ekonomski šoli in poklicni šoli za prodajalce; tokrat pa o polletnem uspehu v upravno-administrativni in poklicno-administrativni šoli.

V upravno-administrativni šoli je 6 razredov, od tega dva prva in dvatretjater po en drugi in četrti razred. Skupno je 211 učencev, v povprečju pa pride na razred 35,2 učencev. Močna po številu učencev sta predvsem drugi in četrti razred. Ta značilnost obstaja iz vzroka, ker ob vpisu ni bilo dovoljeno odpreti dveh oddelkov, kljub temu pa je šola, da bi omogočila vsem zainteresiranim, da si pridobijo izobrazbo, omogočila vsem tudi vpis. V lanskem šolskem letu je bilo v enem razredu 46 učencev, ostalo jih je 40. Obe šoli, tako UAS kot PAS sta izključno dekliški šoli. V UAS se vpisujejo dekleta z dobrim uspehom v osnovni šoli, v PAS pa predvsem dekleta z zadostnim uspehom. Predmetnik obeh šol se razlikuje samo po tem, da PAS nima tuje jezika. Zato pa ima večje število ur pouka strojejpisa in sicer 8 ur na teden.

Osnovno-šolsko znanje in delovne navade, ki jih imajo ta dekleta, se pri primerjavi med UAS in PAS takoj opazijo. Tako je v UAS uspeh 69,5 odstotni, v PAS pa 51,3 odstotni.

Ob polletju sta bili v UAS dve učenci odlični, 22 jih je izdelalo s prav dobrim uspehom, 100 je bilo dobrih, 22 zadostnih; skupno je bilo tako pozitivnih 146 učenk ali 69,5 odstotkov. Eno negativno oceno je imelo 35 učenk, dve 12 učenk, tri 11 učenk, štiri in več nezadostnih ocen pa je imelo 5 učenk; skupno je tako imelo negativne ocene 63 učenk.

V PAS je z odličnim uspehom izdelala ena učenka, tri so bile prav dobre, 30 dobrih, 26 zadostnih; skupno pozitivnih 60 učenk ali 51,3 odstotke. Eno negativno oceno je imelo 21 učenk, dve 18, tri 6, štiri ali več pa 12 učenk ali skupaj 57 učenk, ki ob polletju niso izdelale razreda. Zaskrbljuje pa stanje v drugem letniku PAS, ki je obremenjen zaključni razred in je ob polletju bilo od 41 učenk kar 17 negativnih. Same so ugotovile, da je glavni vzrok za takšno stanje, njihova nedelavnost, premajhna disciplina pri pouku in prevelik interes za izvenšolske dejavnosti.

Solski obisk pa je v primerjavi z ostalima šolama precej večji, saj dekleta hodijo v šolo izredno pridno in so izostanki res samo opravičeni. Seveda pa tudi tukaj naletimo na kakšno izjemo, zlasti še v višjih razredih. Ob polletju je bilo tako izrečenih 7 ukorov po razredniku in 1 ukor po razrednem učiteljskem zboru. Te kazni so izrečene zaradi neopravičenih ur. Poudariti moram, da po „pravilniku o življenju in delu šole“, učencem že za 3 neopravičene ure dobi ukor po razredniku.

Ob polletju pa je bilo izrečenih tudi večje število pohval, tako v UAS 21, v PAS pa 8.

O rezultatih učnega uspeha po posameznih razredih je bilo precej govora na oddelčnih konferencah, ki so tudi potrdile oziroma sprejele akcijske načrte za izboljšanje učnega uspeha v posameznih razredih.

profesor Marjan Gojkovič

Vpis novincev v usmerjeno izobraževanje

IZOBRAŽEVANJE UČENCEV

Pred nami je pomembna akcija vpisa šolskih novincev iz ptujске in ormoške občine v srednje izobraževanje v šolskem letu 1979/80. Ta pomembna akcija prinaša še celo vrsto nerazrešenih problemov, saj je zelo široko zastavljena. Zajema širok krog odgovornih dejavnikov v izobraževanju v celi republiki. Izvršni odbor izobraževalne skupnosti Slovenije je izdelal osnovni predlog vpisa v omenjenem šolskem letu za srednje, višje in visoke šole. Predlog pa ni v skladu s smernicami izobraževanja v ptujski občini in od njih precej odstopa. Po predlogu naj bi zmanjšali možnost vpisa v gimnazijo splošne smeri, pedagoško gimnazijo in v ekonomsko administrativne šole.

V ptujski občini zaključuje v letošnjem letu obvezno osemletno šolanje 1047 učencev, v ormoški občini pa 250. To pomeni, da se bo v ptujске srednje šole želelo vključiti okrog 850 učencev. To je dokaj veliko število učencev, ki jih ne bi mogli vključiti v srednje šole niti ob sedanjem stanju srednjih šol, glede na prostore. Ker pa bo v tem letu dokončana prva faza gradnje srednješolskega centra v Ptuj, ki bo zadovoljil prostorskim potrebam, bo možno vpisati vsako leto do 850 učencev.

V preteklem tednu so o vpisu novincev v usmerjeno izobraževanje razpravljali člani sveta za vzgojo, izobraževanje, kulturo, znanost in celodnevno šolo pri predsedstvu OK SZDL Ptuj, izvršnega odbora občinske izobraževalne skupnosti, komisije za idejna vprašanja prosvete, kulture in znanosti pri OK ZKS in člani komisije za kadrovske politiko in izobraževanje pri OS ZSS Ptuj. Obravnavali so predlog republiške izobraževalne skupnosti in pripombe izvajalcev ter uporabnikov v ptujski občini na podani predlog. O tem smo se pogovarjali z Antonom Velikonjo, predsednikom sveta za vzgojo, izobraževanje, kulturo, znanost in celodnevno šolo pri predsedstvu OK SZDL Ptuj:

„V Sloveniji želimo v letošnjem letu omejiti vpis v gimnazije, kar je v skladu z izhodišči za usmerjeno izobraževanje. Izhodišče za vpis v gimnazije je, da bi se naj vpisalo največ 10 % generacije, ki konča osnovno šolo. Če pogledamo predlog izobraževalne skupnosti, ki daje v Ptuj možnost za šolanje dveh oddelkov oziroma 70 učencev in ga primerjamo z 10 % ugotavljamo, da smo tu pod 10 %, ker na to šolo gravitira 1300 učencev. Poleg tega so v Sloveniji tudi take sredine, kjer zajemajo v to izobraževanje tudi do 20 % učencev. Na zadnji razširjeni seji sveta, kjer so sodelovali tudi predstavniki uporabnikov smo ugotovili, da predlog republiške izobraževalne skupnosti za Ptuj ni sprejemljiv. Za leto 1979/80 bi morali imeti možnost vpisa za vsaj tri oddelke, to je 105 učnih mest za bodoče gimnazijce.

Predlog omejenih možnosti vpisa je tudi za pedagoške gimnazije. Po predlogu naj bi vpisali 35 novincev, čeprav smo vsa leta vpisovali po dva oddelka oziroma 70 novincev. Argumenti za vpis v dva oddelka so v tem, da se je pedagoška gimnazija skozi razvoj usmerjenega izobraževanja, ki je zaživel le na področju izobraževanja pedagoških delavcev, vseskozi pripravljala in izpopolnjevala svoje pedagoge prek seminarjev, po drugi strani pa na našem območju potrebujemo še precejšnje število novih učiteljev. Poleg tega je za organizacijo dela navzdorno vpisati le en oddelk, saj ta ne omogoča razdelitve po drugem letu izobraževanja za smer razrednega pouka in v naravoslovno — matematično smer ter družboslovno smer.

Izhodišče za vpis v ekonomsko šolo, upravno-administrativno in administrativno poklicno šolo temelji na velikih potrebah po tem

kadru v Sloveniji. Zato bo potrebno preusmeriti nekatere učence, ki se želijo vpisati v gimnazije na to področje izobraževanja, pa tudi tiste, ki se vpisujejo na šole, kjer se pojavlja že sedaj preveč kadrov. Vendar spet ugotavljamo, da je predlog za gospodarsko upravne šole, takšen, da zmanjšuje vpis za en oddelk v vsako od omenjenih šol, to je za 105 učnih mest. Če upoštevamo dejstvo, da bomo imeli v novem šolskem letu na voljo prostore, ki bodo nudili možnost izobraževanja prek 2000 mladih, moramo to možnost — za vpis 850 učencev — tudi izkoristiti. Torej bomo ostali vsaj na istem številu vpisanih kot v tekočem šolskem letu, iz izhodišč republiške izobraževalne skupnosti pa je razbrati, da je vpis možno tudi povečati, če obstajajo za to prostorske možnosti. Seveda pa je to odvisno tudi od potreb po teh kadrih v obeh občinah.

Na kovinarski poklicni šoli bomo število oddelkov povečali od dosedanjih dveh na tri, torej na 105 učnih mest, kar je v skladu s potrebami organizacij združenega dela v ptujski občini, pa tudi s sosednim Mariborom, saj je predvsem Metalna pokazala velik interes za absolvente naše kovinarske šole in se je vključila v široko akcijo štipendiranja teh učencev.

Glede dislociranega oddelka zdravstvene šole Maribor v Ptuj ugotavljamo, da se v tem programu najdemo. Že v tekočem šolskem letu smo pričeli z akcijo, da bi to mrežo srednjega usmerjenega izobraževanja razširili tako, kot smo jo začrtali v programu. Osamosvojili bi zdravstveno šolo z vpisom enega oddelka letno, dokler bodo potrebe Zdravstvenega centra v Ptuj kazale smiselnost tega izobraževanja.

Dogovarjamo se tudi za razširitev izobraževanja kovinarjev na nivo strojnih tehnikov z vpisom

jo, ki se z našim predlogom strinja. Zato smo na zadnji razširjeni seji tudi sklenili, da bomo v letošnjem letu vpisali tudi dva oddelka za izobraževanje strojnih tehnikov, saj se je tudi precej mladih iz naše občine vozilo na izobraževanje v tej smeri v Maribor. Povedati pa moram, da doslej te možnosti izobraževanja v naši občini ni bilo prav zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov, pa tudi zaradi slabe materialne opremljenosti učilnic. Potrebne pedagoge za to področje izobraževanja pa bomo pridobili v naših delovnih organizacijah.

V ptujski občini nimamo izdelane analize kratkoročnih in dolgoročnih potreb po kadrih, da bi lahko na njeni podlagi izvajalci skupaj z uporabniki konkretno odločili, katere kadre potrebujemo na našem območju. Na katerih podatkih slonijo odločitve organov, ki so razpravljali o vpisu novincev v usmerjeno izobraževanje?

„Poseben problem povzročajo pri vpisu prikazane, argumentirane kadrovske potrebe. Že več let ugotavljamo, da nimamo dovolj natančnih pokazateljev niti za kratkoročno, še manj pa za dolgoročno obdobje, ko bi se naj vključevali v delo ti, ki se letošnje leto vpisujejo. Stanje je dokaj zaskrbljujoče. Če izhajamo iz dejstva, da se vse bolj nagibamo k temu, da bomo vključevali v izobraževanje samo tiste smeri in toliko učencev kolikor jih potrebuje združeno delo na ožjem in širšem območju, smo v močno kriznem položaju. Po drugi strani pa ugotavljamo, da se vsako leto srečujemo s populacijo 1300 učencev, ki jih je potrebno vključiti v izobraževanje in pozneje v delo. Tako nastaja tu močno protislovje. Stanje je danes tako kritično, da bi ob upoštevanju pravila omejenega vpisa glede na potrebe

105 vpisanih učencev morda celo dva oddelka v tej smeri. Povdarili so tudi potrebo po izobraževanju proizvodnih poklicev — to so predvsem kovinarji, poljedelci—živinorejci, kjer pa je žal interes mladih manjši od možnosti izobraževanja.

Za mariborsko regijo so značilni suficitarni poklici — trgovci, frizerji, šivilje in še nekateri. Kako pa je s temi poklici v ptujski občini, predvsem s trgovskimi poklicem?

„V SSZ v Ptuj izobražujemo prodajalce na osnovi sklenjenih učnih pogodb s trgovskimi delovnimi organizacijami. Torej imajo vsi ti že zagotovljeno delovno mesto po končanem izobraževanju. V kolikor se tu pojavlja suficit, bodo morale trgovske delovne organizacije uskladiti svoje programe pri sklepanju učnih pogodb. Povedati moram, da tudi na področju kovinarskih poklicev sklepajo delovne organizacije in zasebniki učne pogodbe, vendar bi temu morali nameniti še večjo pozornost in pridobivati mlade za te poklice. Ugotavljamo namreč, da kovinarska šola s svojimi kapacitetami pri proizvodnotehničnem pouku oziroma pri praktičnem pouku, ne more zadovoljiti množičnost v izobraževanju teh aktualnih poklicev, ki jih ptujsko združeno delo v večji meri potrebuje.“

Ob uresničevanju usmerjenega izobraževanja govorimo in povdarjamo obveznost sodelovanja šolskih ustanov z združenim delom, da bi se lahko učenci vključili v delovni proces v času izobraževanja. Kako je s tem, kako daleč smo?

„Reforma srednjega šolstva je dolgotrajen proces. Čeprav zakon o usmerjenem izobraževanju še ni sprejet, saj je v fazi sprejemanja ugotavljamo, da so bili določeni premiki že doseženi. Na nekaterih področjih, kjer je izobraževanje v sami proizvodnji sestavni del celotnega izobraževanja, to že poteka. Gre za izobraževanje prodajalcev in kovinarjev, ki del svojega izobraževalnega procesa opravijo v organizacijah združenega dela. Tudi ostali učenci kovinarske šole imajo v programu delček izobraževanja v delovnih organizacijah. Predvsem gre za pridobivanje tistih veščin, ki jih v šolskih delavniceh ne morejo pridobiti. Poleg tega imajo vsi učenci 120-urno letno prakso, ki jo opravijo v OZD. Tako prakso uresničujemo tudi za vse ostale učence, vendar s to prakso nastajajo težave. Skoncentrirana je v krajšem času počitnic, ko so možnosti za uspešno vodenje praktikantov v tem času manjše zaradi letnih dopustov usposobljenih strokovnjakov. Trenutno pa še nismo poiskali v OZD ljudi, ki bi se načrtno ukvarjali z vodenjem praktikantov, vsaj v večini OZD ne. Tu nas čaka še veliko dogovarjanja, vendar se OZD dokaj zavedajo svoje odgovornosti in so pripravljene za vključitev v takšen proces izobraževanja. Lahko pa rečem, da se strokovnjaki že vključujejo v izobraževanje v oddelkih za odrasle kot pogodbeno vezani delavci. Seveda pa to ni tisto, kar moramo doseči. So področja, ki jih lahko najbolje obdelajo prav strokovnjaki našega združenega dela v procesu izobraževanja. Obdelati pa je potrebno sistem nagrajevanja po delu zanje in opredeliti njihove naloge. Ta del izobraževanja torej še ni zaživel, predvsem zaradi tega, ker se usmeritve same niso tako razširile kot bi se naj in tudi novega zakona v tej zvezi še nimamo.“

Torej si lahko obetamo v letošnjem letu vsaj takšen vpis novincev, kot je bil doslej, seveda pa se bodo morali mladi odločiti za tisto izobraževanje, ki ga združeno delo dejansko potrebuje, da ne bo prišlo po končanem šolanju do težav pri zaposlovanju.

N. D.

Učilnica sedanjega Šolskega centra za gospodarstvo in upravo v Ptuj. foto: zk

dveh oddelkov letno, poleg tega pa tudi izobraževanje kmetijcev na nivo kmetijskega tehnika z vpisom enega oddelka letno. Zahtevo smo poslali republiški komiteju za vzgojo in izobraževanje, ki nam je sporočil, da moramo imeti tudi ustrezno dovoljenje posebnih izobraževalnih skupnosti. Ta soglasja v zadnjem času že prihajajo — PIS za agroživilstvo nam sporoča, da v prvi vrsti podpirajo izobraževanje poklicnih poljedelcev—živinorejcev, da pa se v slovenskem prostoru že javlja višek tehnikov s tega področja. Vemo pa, da naše kmetije ta kader potrebujejo in da se vozijo na izobraževanje v mariborsko kmetijsko šolo za več kot en oddelk učencev iz našega območja, ostajamo pri predlogu, da se kapacitete izobražujejo tukaj, v Ptuj. S tem bomo tudi uresničili približevanje šole mladim in dali najbrže možnosti izobraževanja tistim učencem, ki jim doslej finančne možnosti tega niso dovoljevale.

Tudi za izobraževanje strojnih tehnikov smo dobili soglasje PIS za kovinsko predelovalno industri-

zdrženega dela v celoti, omeji mo izobraževanje večini mladih. Evidentirane potrebe po izobraženih delavcih so tako majhne, da bi se možnost izobraževanja zmanjšala za dva — do trikrat. Sklenili smo, da naj kadrovske službe v združenem delu in na nivoju občine kar najresneje pristopijo k dolgoročnemu planiranju kadrov, da bo zagotovljena ugodna osnova za vpis v naslednjih šolskih letih.“

Kako smo se uporabniki vključevali v razprave o potrebnih smereh izobraževanja v ptujski občini?

„Ko smo ob gradnji SSZ načrtovali smeri, ki bi jih naj izobraževali, smo povabili na razgovore najodgovornejše predstavnike združenega dela v občini. Skupno smo ugotovili, da je za naše razmere sprejemljivo, če izobražujemo letno v smeri, ki jih že imamo. Povdarili pa so, da je potrebno izobraževanje v večji meri usmeriti v naravoslovnotehnično področje, kar nam je uspelo z enim oddelkom v gimnaziji v tekočem šolskem letu. V letošnjem letu pa načrtujemo ob

Delavnica za praktični pouk v Šolskem centru za kovinarsko stroko. foto: zk

Srednješolski center v Ptuj bo lahko vsako leto sprejel do 850 novincev foto: zk

O ORMOŠKIH PROMETNIH IN VARNOSTNIH RAZMERAH

IZBOLJŠALI CESTNI PROMET, ZANEMARILI VARNOST

Da bi zvedeli kakšne so prometne in varnostne razmere, smo k sodelovanju povabili komandirja postaje milice Ormož, Beno Valha. Razložil nam je celotno analizo stanja na področju prometa in varnosti v preteklem letu. Beno Valh je dejal, da so oceno o prometnih in varnostnih razmerah na območju občine Ormož obravnavali delegati zborov občinske skupščine. Tako so bili seznanjeni s problemi, težavami in rešitvami na področju cestnega prometa in varnosti.

Kako ocenjujete prometne in varnostne razmere v preteklem letu?

„Na osnovi zbranih podatkov in gradiva ocenjujemo, da je bilo v lanskem letu stanje na področju cestnega prometa zelo pereče, če že ne problematično. Zelo se je zvišalo število motornih vozil, kar za 21 odstotkov v primerjavi z letom 1977. Tudi voznikov je iz dneva v dan več. Pred leti je bilo na ormoškem območju veliko makadamskih cest, danes se je slika spremenila. V letu 1978 so v občini modernizirali okoli 60 kilometrov cest. Pri modernizaciji je nastalo več težav, v smislu varnosti prometa seveda. Reči je treba, da smo zelo izboljšali cestni promet, žal pa smo pozabili na varnost na teh novozgrajenih cestah. Signalizacija na cestah je neučinkovita, na nekaterih mestih je sploh ni. Tudi nagibi cest v ovinkih so nepravilni in so mnogokrat vzrok za nesreče, nezadovoljni smo s širino cest itd. V občini je 3537 voznikov, podatek velja za 31. 1. 1978, ki so prav gotovo usposobljeni za opravljanje motornih vozil, nastaja pa vprašanje, kakšna je njihova vozniška etika in kultura. Trdimo lahko, da je slaba.

V letu 1978 se je na naših cestah zgodilo 93 prometnih nesreč, kar je nekoliko manj kot leto poprej. Seveda je ob tem treba upoštevati tudi novo zakonsko določilo, ki govori o medsebojni poravnavi, če gre za nezgodo, kjer materialna škoda ne presega 20 tisoč dinarjev. V občini smo obravnavali 13 nezgod s smrtnim izidom, 17 nesreč s težkimi poškodbami; na kraju nesreče je umrlo 6 ljudi, ostali med prevozom

v bolnišnico in v bolnišnici. V prometnih nezgodah je bilo udeleženih tudi 19 otrok in 10 ostarelih občanov.

Kateri mesec v letu je najbolj kritičen?

„Mesec oktober, takšno stanje ugotavljamo že pet let nazaj. Tudi materialna škoda je največja v tem mesecu. V lanskem letu je bilo na vozilih in drugih objektih 746.730 dinarjev škode. Največ nesreč povzročajo vozniki osebnih avtomobilov, tudi traktoristi so med njimi. Treba je reči, da so neizku-

Beno Valh, komandir PM Ormož

šeni in slabo usposobljeni za vožnjo. Najbolj so na cestah izpostavljeni pešci, še posebej to velja za ostarele in otroke. Največ nesreč se je v letu 1979 zgodilo na lokalnih cestah, mestnih ulicah in na cesti Ptuj—Ormož. Vzroki za prometne nesreče so: neprimerna hitrost, neupoštevanje prednosti, nepravilno prehitavanje in ne na zadnje tudi alkoholiziranost voznikov motornih vozil. Zelo zaskrbljujoče je podatek o številu alkoholiziranih voznikov in pešcev, razveseljav pa je podatek, da je iz kraja nesreče pobežnil samo en voznik. Povedati je potrebno, da smo ga odkrili. Tudi tehnična sposobnost vozil je

problematična, ugotovili smo, da so prav vozniki s slabo pripravljeno vozili bili udeleženi pri najhujših prometnih nezgodah. Zaradi slabe prometne varnosti smo v občini organizirali več preventivnih akcij.

Kakšne ukrepe ste izvedli pri nadzoru v cestnem prometu?

„Poleg preventivnih ukrepov smo sodniku za prekrške predali 765 predlogov za uvedbo postopka zoper hujše kršitelje cestno prometnih predpisov, mandatno smo kaznovali 465 kršiteljev, začasno smo odvzeli 37 vozniških dovoljenj. Skupno smo obravnavali 63 voznikov, ki so vozili pod vplivom alkohola, kar pomeni, da se represivni ukrepi niso bistveno zmanjšali, povečala pa se je preventivna dejavnost. Izrekli smo 504 opozorila, dvema voznikoma pa smo predlagali ponovno preveritev znanja iz prometnih predpisov. Poudariti moram, da bomo preverjanje prometnih predpisov v letošnjem letu začeli dosledno izvajati. Iz vseh teh naštetih podatkov in ugotovitev sem mnenja, da so prometne razmere v občini neugodne. Mislim, da ima pri vsem tem pomembno vlogo družbena samozavešča in krajevnih skupnosti in temeljnih organizacijah združenega dela. Vozniki motornih vozil bi se morali zavedati, kaj pomeni znanje, vozniška etika in usposobljenost vozila. Brez upoštevanja teh komponent bo stanje v prometu še slabše.

Kdo je najbolj ogrožen v cestnem prometu?

„V Ormožu ugotavljamo, da so kolesarji najbolj ogroženi udeleženci v prometu. Tudi pešci niso izjema. Najnevarnejša območja so na cestah Ormož—Ljutomer in Ormož—Čakovec in sicer zaradi neurejenih hodnikov in stez. Najslabše pa so razmere na cesti Ptuj—Ormož.“

Posebno poglavje v varnostnih razmerah predstavlja pojav kriminala. Ali je ta v porastu?

„Na področju kriminalitete ugotavljamo, da je ta v padanju. Reči je treba, da je tovrstnih dejanj v občini vedno manj. V gospodarstvu je bilo v lanskem letu 30 kaz-

nivih dejanj. No, pri tem je stanje nekoliko slabše. Največ je goljufij, tatvin, zatajitev itd. Temu je tako zato, ker občani in delovni ljudje premalo zavarujejo svoje in družbeno premoženje. Tako je največ tatvin motornih koles, poljedelskih strojev, orodje, motorne žage, kolesa itd. Ko govorimo o družbenem premoženju je treba poudariti, da je le-to slabo zavarovano. Tudi nočni čuvaji in vratarji ne opravljajo svojega dela tako kot bi morali in tako kot jim to nalaga družbena skupnost.“

Mladolletniško prestopništvo, kakšno je stanje na tem področju?

„V lanskem letu na tem področju ni bilo večjih problemov. Že v letu 1977 smo odkrili skupino mladolletnikov in zato v letu 1978 večjih težav ni bilo. Hujših primerov v občini skorajda ni.“

In požarna varnost?

„Posebnih primerov in problemov v letu 1978 ni bilo. Omeniti pa velja to, da požari naraščajo predvsem zaradi človeške malomarnosti. Vzroki požarov so: slaba električna napeljava, neustrezni dimniki, nestrokovno ravnanje z vnetljivimi snovmi, odmetavanje cigaretnih ogorkov itd. Obravnavali smo 7 požarov, dva na družbenih in 5 na zasebnih objektih. Škoda je bila precejšnja. Na skupščini smo predlagali, da se naj v krajevnih skupnostih oblikujejo posebne komisije, ki bi pregledovale dimnike in električno napeljavo. S takšnimi obiski bi preprečevali najhujše.“

Ste zadovoljni s prometnimi in varnostnimi razmerami v občini?

„Na vprašanje bi takole odgovoril: v primerjavi z letom 1977 je stanje na področju prometnih in varnostnih razmer v letu 1978 veliko boljše. Na koncu koncev je treba ugotoviti, da se je varnostna kultura v občini poboljšala, seveda še ne v taki meri, da bi lahko bili povsem zadovoljni. Med občani se varnostna kultura ne pojavlja samo kot beseda, ampak kot misel, ki prodira v njihovo zavest. Če smo zadovoljni pri varnostni kulturi, ne smemo biti s prometno. Prometne razmere pa so v občini slabe in celo

V letošnjem letu čim manj takšnih nesreč

foto: zk

zaskrbljujoče. Ne pretiram, če rečem, da smo na tem področju šele na začetku. Posebno nalogo pri uveljavljanju boljših prometnih razmer ima v občini svet za preventivo v cestnem prometu. Njihov program dela bo moral biti akcijsko in delovno usmerjen. V akcijo se bomo morali vključevati vsi: pionirji, občani, organi skupščine, družbenopolitične organizacije in društva.“

Organi uprave javne varnosti letos praznujejo 35-letnico delova-

nja, kako se pripravljate na praznovanje?

„Praznovanje je pravzaprav stalno, teklo bo skozi vse leto. Seveda bo letošnje leto predvsem akcijsko leto, kar pomeni, da bomo morali uporabiti vse naše sile in razpoložljiva tehnična in druga sredstva, da bomo kos sedanji prometni situaciji, ki v občini Ormož ni najboljša. Upam, da bomo skupno z občani dosegli cilje, ki smo si jih zastavili, to je, da izboljšamo cestno prometne razmere.“

zk

DR. FRAN BRUMEN

Problemi preprečevanja zanositve- kontracepcija

(3. nadaljevanje)

Nadaljnje absolutne prepovedi zadevajo: 6) Obolenje na žolčnem sistemu; 7) sladkorna bolezen s posledičnimi bolezenskimi spremembami na ožilju; 8) posebna vrsta slabokrvnosti s srpastimi spremembami rdečih krvničk; 9) nosečnost; 10) rakasta obolenja na ženskih spolovilih in 11) rakasta obolenja na dojkah (hormoni bi namreč pospešili bolezen).

RELATIVNA KONTRAIKACIJA zajema primere, ko s previdnim pomislekom dovoljujemo uporabo hormonskih preparatov in ki morajo biti pod stalnim in rednim zdravniškim nadzorom: 1) različni migrenski glavoboli (na tem boleha razmeroma mnogo žensk in to najpogosteje v tako imenovani fertalni dobi, ko so sposobne za zanositev); 2) obolenja na srcu; 3) bolezn ledvic; 4) zmerno zvišanje krvnega pritiska; 5) zvišanje maščob v krvi (kar med drugim napoveduje začetek nastanka sladkorne bolezni); 6) božjastna obolenja; 7) multipla skleroza; 8) izrazita kritičavost (močnejše razširjene krčne žile); 9) otoskleroza (posebno obolenje v ušesih); 10) nagnenje k hiperpigmentaciji (pojačano kopičenje kožnega barvila); 11) zelo labilna, nestanovitna menstrualna obdobja (predvsem primeri, ko se menjavajo obdobja preslabih mesečnih krvavitve s primeri, ko mesečno perilo izostaja); 12) ženske, ki še niso zaključile z rastjo telesa v višino in 13) doba dojitve.

Vidimo, da je vrsta naštetih pomislekov zelo dolga in da mnogi od navedenih pomislekov niso nepomembni. Koliko časa bi moral imeti zdravnik, da bi vse možnosti raziskal? Zato je najbolje, da o tem odloča le tisti zdravnik, ki osebo v zdravstvenem oziru vsestransko dobro in že dalje časa pozna, da vsaj pomembnejših zadržkov ne bi prezrl.

Med najbolj razširjenimi kontraceptivnimi sredstvi je KOMBINIRANA „ANTI-BABY—TABLETA“. V tem preparatu sta dva hormona estrogen in progesteron trdno povezana od prvega do zadnjega dneva uporabe v eni intermenstrualni dobi. Delovanje je predvsem usmerjeno na vplivanje izleženja ženskega spolnega jajčeca. Do danes je znanih približno 25 vrst takih pripravkov, ki jih imenujemo na splošno tudi enofazni preparati.

Medicina je razdelila ženske po razvoju njihovih teles v glavnem na tri zvrsti: 1) tako imenovani gestageni tip. To so sloke visokorasle ženske z relativno majhnimi prsmi, ozkimi po moško stisnjenimi boki (virilni, moški tip žensk); 2) ženska normalne rasti, proporcionalno razvitega telesa in srednje telesne višine, prišteta v uravnoteženi hormonski režim in končno 3) prekomerno rejena debelušna ženska z bujnimi, velikimi, napetimi, zamaščenimi prsmi in prekomerno nenormalno povdarnjenimi širokimi boki ter debelimi bedresi. (Tukaj vključiti priloženo skico).

Do nedavnega so skušali uravnavati kontracepcijo po tipom prilagojenih vidikih. Praksa pa je pokazala, da taka delitev žensk z ozirom na kontracepcijo ni nujna, niti smotrna in četudi obstojajo v tem smislu prirejeni preparati, kjer prevladujejo naravni hormoni, postajajo ti vedno bolj zanemarjeni.

Čeprav metoda kontracepcije s hormonskimi preparati nikakor ni brez nezaželjenih in celo škodljivih stranskih učinkov, je vendar kot najzanesljivejši neoperativni način začasno nadkrilil vse ostale, med drugim in predvsem zato, ker dopušča ponovno možnost zanositve po lastni volji. Pomembno je tudi dejstvo, da pri tej prevenciji znaša zatajitev komaj 0,1 do 0,5 %. In, kar je verjetno pri spolnem problemu najvažnejše, ŽENSKA JE POSTALA NEODVISNA OD MOŽEVE VOLJE!

Sledi 4. nadaljevanje

Ustanovitev skupnih strokovnih služb za stanovanjsko, komunalno in cestno gospodarstvo ptujske občine

V občini Ptuj si že dlje časa prizadevamo, da bi ustanovili skupne strokovne službe za stanovanjsko, komunalno in cestno gospodarstvo. Koristnost te službe se kaže v gospodarnem trošenju sredstev, sprejetju postopkov in seveda v združevanju kadrov. Tehničnih vzrokov za ustanovitev služb je več, saj gre za dejavnosti, ki se med seboj tesno prepletajo, za katere je nujno, da se programi in plani razvoja sprejemajo sočasno. Obenem pa se prizadevanja za ustanovitev srečujejo z izrazitim kadrovskim problemom, ker ustreznega kadra v občini primanjkuje.

Kljub vsemu službe še niso začele. Tudi junij 1978, ko bi naj službe pričele delovati, je za nami. Zato smo za odgovor prosili Janeza Belšaka, direktorja stanovanjskega servisa Ptuj. O tem je povedal naslednje:

„Razprav je bilo veliko, vendar moram poudariti, da v programu ustanovitve službe, niso bili v celoti opredeljeni vsi pogoji za ustanovitev. Pri ustanavljanju službe smo se srečevali z več problemi, zlasti gre za kadrovsko in prostorsko vrzel. Povedati je potrebno, da ne moremo služb samo formalno ustanoviti, medtem pa delo postaviti na stranski tir. Stanovanjski servis v Ptuj, ki je bil ustanovljen leta 1975, je imel osnovno nalogo izpolnjevanje zahtev stanovanjskega gospodarstva. Za tem pa je v letu 1978 pogodbeno prevzel nalogo opravljanja strokovnih, tehničnih, administrativnih ter ostalih del za cestno in komunalno interesno skupnost. Tako se je obseg dela strokovnih sodelavcev močno povečal. Potrebno pa je bilo na novo pridobiti dva strokovna sodelavca, seveda pa so potrebe mnogo večje. Tu

moram povedati, da bo treba v kratkem tudi zagotoviti materialne pogoje za delo služb, saj v tem trenutku služba deluje ločeno na dveh mestih, kar pa tudi otežuje normalno delo. Zato je nujno, da se službe združijo in da se najde skupna streha za delovanje, kajti le tako bo mogoče delo zastaviti v interesu zastavljenih ciljev.“

Kakšne rešitve pa načrtujete?

„Sklepi o zagotovitvi prostora za skupne strokovne službe obstajajo, tako je upravičeno pričakovati, da bo ta problem rešen še v teku leta. Največ problemov pa še bo zmeraj pri pridobitvi ustreznega strokovnega kadra, saj zlasti primanjkuje strokovnih delavcev za področje komunalne dejavnosti. Ni potrebno posebej ponavljati, da je to področje v občini precej pereče, da obstaja vrsta nerešenih vprašanj, ki jih bo-

mo morali hitreje in dosledneje reševati.

Kako pa se bodo financirale službe?

„Skupne službe bodo sredstva za svojo dejavnost pridobivale iz sredstev stanovanjskega, komunalnega in cestnega gospodarstva. Prispevek se bo obračunaval glede na število opravil oziroma zahtevnosti nalog s posameznega področja. Seveda bomo morali to vprašanje reševati z dogovorom med vsemi tremi interesnimi skupnostmi; prepričani smo, da tu ne bo problemov, saj vse skupnosti letno skupaj investirajo za okrog 150 milijonov dinarjev. Pri tem je jasno, da razpolaganje z družbenimi sredstvi, zahteva tudi ustrezno družbeno kontrolo, predvsem pa pri-

Janez Belšak

foto: OM

merno strokovnost pri nadzoru, zlasti na področju investicij.

Kdaj bodo službe v resnici začele?

„Formalno bodo službe začele že v prvi polovici leta. Ob tem naj dodam, da službe svojo osnovno nalogo že opravljajo. Preostane nam le preoblikovanje obstoječih služb v sedanji delovni organizaciji stanovanjski servis. Osnovne naloge strokovnih služb so na področju planiranja, investicij, vzdrževanja določenih objektov s posameznih področij ter izvajanje nalog, ki so določene z letnimi programi dela za posamezno skupnost,“ je zaključil Janez Belšak.

MG

VZGOJNO-VARSTVENI ZAVOD PTUJ

Sodelovanje s sredstvi javnega obveščanja

Kadar govorimo o zares delovnem sodelovanju našega Tednika in radia z delovnimi kolektivi v ptujski občini, vse premalokrat opozarjamo na zgledne primere. Rečemo lahko, da najtesneje sodelujemo z osnovnimi šolami in z enotami VVZ Ptuj. Za kaj gre?

Tisti, ki redno poslušajo program naše radijske postaje gotovo vedo, da je vsak teden ob četrtkih na sporedu oddaja Pionirji, zdravo, ki jo snemamo v osnovnih šolah, vsako sredo dopoldan pa oddaja Ciciban, dober dan, za snemanje v osnovnih šolah se sproti dogovarjamo, medtem ko je v enotah VVZ to še bolj urejeno.

Delavci VVZ Ptuj so sami pripravili seznam snemanj za vsako oddajo posebej, določili vzgojiteljice, ki morajo oddajo pripraviti in se dogovoriti tudi za vsebino oddaje. Ob tem je potrebno zapisati, da priprava za snemanje, ki je včasih združena s hospitacijo, ni nič kaj enostavna. Otroci imajo prav tako kot odrasli, tremo pred mikrofonom in včasih pozabijo vse, kar so se naučili. Drugje, kjer tovarišice same pokazujejo, da snemanje ni nič nenavadnega, otroci sproščeno pripovedujejo in pozabijo, da je v igralnici še kdo drug in da je pred njihovimi usti mikrofoni. Tako nam večkrat kot ne uspe pripraviti zares dobro oddajo, včasih pa se tudi zgodi, da mora snemanje iz objektivnih razlogov odpasti.

Namen našega sodelovanja je, da bi širokemu krogu poslušalcev predstavili delo vzgojiteljic in varuhinj, čeprav je iz oddaje same nemogoče razbrati, koliko truda je vložena vanjo. Kvaliteta oddaje je namreč odvisna od pripravljenosti otrok za sodelovanje, od časa snemanja, razpoloženja otrok in tovarišic in tako dalje.

Iz dosedanjega sodelovanja smo se že marsičesa naučili, učimo se vsak torek, ko obiskujemo naše cibanane. Oddaje so namreč pripravljene na osnovi programa VVZ, ki pa seveda vedno ni prilagojen za radijsko predvajanje. Zato se poskušamo dogovarjati za take teme, ki pritegnejo k poslušanju ne samo starše malčkov, temveč tudi otroke. Kako nam to uspeva, lahko presodijo le poslušalci. Mislimo pa, da nismo neskromni, če rečemo, da so oddaje na dovolj visoki ravni.

Vse te besede smo zapisali z željo, da bi se takšno sodelovanje razvilo tudi z drugimi delovnimi kolektivi v ptujski občini, da bi se tudi ostali delovni ljudje zavedali javnosti svojega dela in na široko odprli vrata vsem, ki jih njihovo delo zanima, pa naj gre za kulturne institucije ali delovne organizacije s področja gospodarstva.

N. D.

Slovo od Radovana Verka

Prejšnji četrtek se je več kot 500 krajanov, predstavnikov šol z območja ptujske občine, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov občine Ptuj ter številne delegacije od drugega v Podlehniku poslednjič poslovilo od RADOVANA VERKA, do nedavnega ravnatelja osnovne šole Martina Koresa v Podlehniku. „Bil je pogreb kakršnega v Podlehniku ne pomnimo“ je rekel marsikdo od krajanov in dodal, da si je tako slovo tovariš Rado tudi zaslužil.

Če ne bi bilo zahrbtna bolezn, ki je Radovanu Verku počasi a vztrajno spodjedala zdravje, bi ga na tem mestu danes najbrž predstavili drugače, saj je 30. januarja dopolnil 50 let starosti, predstavlja bi ga najbrž sredi dela,

šolskega in družbenopolitičnega, sredi načrtov za naprej. Žal pa se je zaradi bolezni moral tovariš Rado od vsega tega že lansko leto posloviti, bil je invalidsko upokojen, 6. februarja pa je za vedno prenehal biti njegovo plemenito srce.

Radovan Verk je bil rojen v napredni učiteljski družini v Rogoški Slatini, končal nižjo osnovno šolo, nadaljeval pa v gimnaziji v Mariboru, kjer je njegovo šolanje nasilno prekinil vdor okupatorja in ga skupaj s starši junija 1941 izgnal v Srbijo. Delal je v Gornjem Milanovcu in nadaljeval šolanje, med počitnicami pa je služil pri kmetu v vasi Ugrinovi, ki mu je postal skoraj „drugi oče“ in vsako leto ob prihodu vlaka bratstva in prijateljstva je bil ta kmet njegov gost ali obratno.

Junija 1943 se je 14 letni Rado v vasi Ugrinovi, srečal s partizani, med njimi je bil tudi njegov stric, pozneje general JLA — Janko Sekirnik. Rado se je pridružil partizanom, aktivno sodeloval kot kurir in obveščevalec. Ze decembra 1943 je postal član SKOJ in opravljal vrsto dolžnosti v JLA.

Kmalu po osvoboditvi pa se je s starši vrnil v rodno Slovenijo, kjer je nadaljeval šolanje v Celju, bil aktiven v lokalnih mladinskih delovnih akcijah in na zvezni Brčko-Banoviči.

Novembra 1946 je odšel v JLA,

končal avio tehnično šolo, pilotski in padalski tečaj in napredoval v čin zastavnika. Njegovo delo je pogosto prekinjala bolezen, zato je bil julija 1948 demobiliziran. Še naprej je deloval kot mladinski aktivist, bil na progi Bratstvo-edinstvo 1949, delal v gozdni brigadi in nazadnje kot informator na OK LMS v Poljčanah, kjer je bil leta 1949 sprejet v ZK.

Po ukinitvi okraja v Poljčanah leta 1952 je prišel v Ptuj, kjer je delal v okrajnih družbenopolitičnih organizacijah, nato pa odšel v prosvetno službo. Ves čas je bil izredno aktiven in je opravljal celo vrsto dolžnosti v SZDL, svetu OLO, sindikatih, odboru društva učiteljev, ZRVS, saj je bil rez. kapetan in še vrsto drugih nalog.

Bil je ravnatelj šole v Gruškovoju, ki je takrat domovala še v zasebni kmečki hiši. Vložil je vse svoje organizacijske sposobnosti, da je ta kraj dobil novo šolo, ki je postala podružnična šola OŠ v Podlehniku, Rado Verk pa ravnatelj te šole. Tudi ta šolska zgradba je bila povsem dotrajana in Rado je s svojimi izkušnjami in novimi napori, ob prizadevanjih vse družbene skupnosti dosegel, da je Podlehnik dobil sodobno novo šolo, ki so jo poimenovali po Martinu Koresu, rojaku iz Haloz, ki je bil med prvimi organizatorji OF na Štajerskem.

Rado Verk je bil tudi pobudnik in realizator posebne oblike sodelovanja med osnovnimi šolami v razvijanju bratstva in prijateljstva med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi. OŠ Martina Koresa v Podlehniku je navezala stike z eno od šol vsake jugoslovanske socialistične republike. To so šole: „Bajo Jojič“ Andrijeviča v SR Črna gora, „11. noemvri“ Slivovski Anovi v SR Makedoniji, „Radoje Radojevič“ Ugrinovi v SR Srbiji, „Slavko Rodič“ Drvar SR BiH in „Ivan Muraković“ v SR Hrvatski. Tudi delegacije iz teh šol so prišle na poslednje slovo v Podlehniku.

Rado Verk je bil tudi sodelavec našega Tednika in radia, predvsem pa pobudnik sodelovanja učencev v rubriki „mladi dopisniki“. Med številnimi drugimi funkcijami, je bil zadnja leta tudi predsednik koordinacijskega odbora pri predsedstvu OK SZDL Ptuj za razvijanje tradicij NOB. Naj ta spominski sestavek končamo z njegovimi besedami, ki jih je lani povedal za naš Tednik.

„Za razvijanje tradicij NOB smo že naredili precej, vendar še ne toliko kot bi lahko in morali. Prenašanje tradicij na mlado generacijo v šoli ne more biti le pouk zgodovine, temveč mora biti zajeto v celoten šolski in izvenšolski program dejavnosti“.

Z uresničevanjem teh tvojih besed, tovariš Rado, bomo vračali tudi tvojemu spominu del tistega, kar si za našo samoupravno socialistično družbo naredil.

FF

Vitomarčani pred novim referendumom

Na manj razvitem območju KS Vitomarci v Slovenskih goricah v kateri živi 1300 prebivalcev teče v teh dneh razprava o ponovni uvedbi krajevnega samoprivepka, ki bi ga skoraj v celoti namenili za ureditev ilovnatih krajevnih cest, nujno pa bi potrebovali tudi večnamenski prostor in nekatere druge komunalne in družbene objekte.

Vsi ti njihovi načrti bi jih do leta 1985, samoprivepek bi uvedli za dobo sedmih let, veljali 1.400.000,00 dinarjev. S programom, ki ga je pripravil odbor za pripravo referenduma, se sicer vsi krajanje niso strinjali tako, da bo potrebno še nekatere vskladitve. Pri tem gre predvsem za večnamenski prostor, ki ga najbolj pogreša domače prosvetno društvo in učenci tamkajšnje šole za telovadnico s čimer bi pridobili tudi pogoje za celodnevno šolo. Ob tem pa moramo tudi poudariti, da v okviru prosvetnega društva delujejo štiri sekcije — knjižnica, dramska skupina, mladinski tamburaški orkester in mešani pevski zbor, ki so kratkoma brez ustreznega prostora. Vse to narekuje potrebo po tem, da je v okviru novega samoprivepka tudi ta večnamenski prostor.

○ prizadevanjih Vitomarčanov

za lepši in boljši jutrišnji dan bomo nekoliko več zapisali v prihodnji številki Tednika.

mš

PRED SKUPŠČINO LOKALNE SKUPNOSTI ZA CESTE

Delegati skupščine lokalne skupnosti za ceste občine Ptuj se bodo sestali 26. februarja. Strokovna služba je za tokratno zasedanje pripravila le dve točki dnevnega reda, ki pa zaradi svoje pomembnosti zahtevati izredno odgovorno razpravo ter konkretno akcijo. Gre za vprašanja, ki so dnevno predmet številnih razprav.

Finančni načrt skupnosti za letošnje vreden 24 milijonov dinarjev. Po tem planu se bodo sredstva uporabljala za vzdrževanje makadamskih cest, asfaltiranih cest ter za opravljanje manjših gradbenih objektih (mostovih) in za modernizacijo cest po programu za letošnje leto, ki načrtuje modernizacijo cest v skupni dolžini 17,7 km. Modernizirali bodo

naslednje cestne odseke: Krčevina—Grajena, Podlehnik—Leskovec, Podlehnik—Kozminci, Kozminci—Dobrina, Zamenci do občinske meje ter Majšperk—Stanečka vas. Pri modernizaciji teh odsekov bodo v ustrezni deleži sodelovale tudi posamezne krajevne skupnosti.

Nekaj sredstev bo skupnost namenila tudi za sofinanciranje ureditve železniških prehodov in za plačilo obvez do najetih kreditov. Ob tem pa je potrebno takoj pristaviti, da bo skupnost lahko tak program izvajala le ob rednem prilivu vseh sredstev iz predvidenih virov. Naj omenimo še vire financiranja: pristojbina od cestno-motornih vozil, cestni djar od republike za ceste III. reda in sorazmerni znesek za dolžino

lokalnih cest, cena za prodano pogonsko gorivo, sredstva republiške skupnosti za ceste, sredstva krajevnih skupnosti in kot najpomembnejši: sredstva združenega dela. Večjo pomoč skupnost pričakuje tudi od republiške skupnosti za ceste in banke. Povedati je potrebno tudi, da združeno delo ne plačuje svojih obvez v skladu s samoupravnim sporazumom, katerega podpisnik je.

Zaključni račun skupnosti za leto 1978 izkazuje za 27.975.164 dinarjev prihodkov in za 420.534 dinarjev manj odhodkov. Pri analizi dotoka sredstev iz krajevnih skupnosti se je ugotovilo da so le-te prispevale nekaj nad tri milijone dinarjev, medtem ko se zatika pri prispevku iz združenega

dela. Po aneksu k samoupravnem sporazumu bi moralo združeno delo v preteklem letu nakazati skupnosti 9,5 milijona dinarjev, odvedlo pa je le 3,6 milijona dinarjev. Za izpad se je brez dvoma odrazil v realizaciji programa za enako obdobje. Vendar je realizacija klub občutnemu izpadu sredstev bila nad pričakovanji. Od predvidene modernizacije 17 km cest, se je moderniziralo 14 km cest. Da je temu tako, so pripomogla izredna prizadevanja skupnosti za izbiro najcenejšega in najboljše ga ponudnika, povečani prispevki krajevnih skupnosti, najeti krediti in soudeležba republiške skupnosti za ceste (rezervni sklad). Stanje kreditov ob koncu leta 1978 je znašalo 6,5 milijona dinarjev; ta sredstva pa bo potrebno v

letošnjem letu tudi vrniti. Ob tem je treba poudariti, da kreditov ne bi bilo, če bi gospodarstvo svojo obvezo tudi poravnalo.

Takšno stanje zahteva tudi poglobljeno analizo, ki naj doreče izhod iz takšnega stanja, saj je nerazumljivo, da se tako obnašamo do financiranja tega izredno pomembnega vprašanja za naš nadaljnji razvoj. Če bo šlo tako še naprej, bo skupnost prisiljena skrbeti program na minimum, ki obsega vračanje obvez in vzdrževanje obstoječih cest. Ob tem se poudarja, da „izguba“ sredstev iz gospodarstva, v bistvu povzroča tudi „izgubo“ soudeležbe sredstev iz krajevnih skupnosti.

MG

OBČINSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE OBČINE PTUJ

Naloge na področju strokovnega usposabljanja in opremljanja enot

V zadnjem obdobju smo v ptujski občini zabeležili pomembne rezultate pri organizaciji civilne zaščite. Štabi civilne zaščite delujejo v že skoraj vseh krajevnih skupnostih v občini, razen v novoustanovljenih na območju Ptuja, kjer bo potrebno štabe organizirati v najkrajšem času. Rok za izvedbo naloge je mesec marec, za tem pa se bo pričelo delo pri ustanavljanju enot zaščite po ulicah in stanovanjskih blokih. Seveda bo potrebno pri ustanavljanju civilne zaščite na določenih območjih upoštevati tudi prisotnost delovnih organizacij in iskati konkretne oblike povezovanja med štabom civilne zaščite v krajevni skupnosti in delovni organizaciji.

Med največje naloge štaba civilne zaščite do leta 1980 spadajo prizadevanja za povečanje števila obveznikov civilne zaščite v organizacijah združenega dela na 20 odstotkov, v krajevni skupnosti pa na 12 odstotkov, skrb za strokovno usposabljanje in opremljanje enot, strokovno krepitve službe občinskega štaba in zagotovitev večjih finančnih sredstev zaradi povečanja

obveznikov civilne zaščite.

Težiščne naloge pa so v organizaciji, izpopolnjevanju in strokovnem usposabljanju enot civilne zaščite iz organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti v skladu s srednjeročnim planom razvoja civilne zaščite v SR Sloveniji, kadrovska krepitev enot in štabov v obeh sredinah, nenehno spremljanje in preverjanje pridobljenih sposobnosti ter usposabljanje prebivalstva za hitro izvajanje nalog samozaščite.

V prihodnje si bo potrebno prizadevati za kolektivni značaj dela štabov, so na zadnji seji poudarili člani občinskega štaba. Program dela štaba civilne zaščite občine Ptuj za letošnje obsega 24 okvirnih nalog, ki so bolj ali manj zahtevne, pri katerih se bo potrebno v popolnosti angažirati, da bodo dosegle svoj namen. Do prihodnje seje bo vodstvo štaba izdelalo tudi podroben program uresničevanja teh nalog z določitvijo nosilcev posameznih nalog in tudi rokov. Štab pa bo moral v kratkem tudi izdelati

obrambni načrt štaba civilne zaščite občine.

Člani štaba so poslušali tudi informacijo o programu poverjeništa za civilno zaščito pokrajinskega odbora Vzhodno-štajerske pokrajine in poročilo o izvršenih zaščitnih ukrepih ob poplavih na območju Budine-Brstja in Zgornjih Jablan ter zemeljskega plazu na Ptujski gori. Dogovorili so se še za izdelavo analize kadrovskih potreb v štabih civilne zaščite v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Tako bo potrebno zbrati vse podatke o obveznikih civilne zaščite iz vseh štabov civilne zaščite in na podlagi teh izdelati tudi analizo stanja, o kateri bo razpravljala tudi občinski štab.

Ob koncu seje so imenovali še delovno skupino za izdelavo programa gradnje zaklonišč na posameznih območjih občine glede na stopnjo odpornosti. Soglašali so, da je potrebno pred ustanovitvijo štabov civilne zaščite v novoustanovljenih krajevnih skupnostih, izdelati tudi podrobno poročilo o stanju na tem področju, zlasti dosedanje organiziranost.

MG

„Nimam kaj početi, pa rada berem...“

84-LETNA JULIJANA KUKOVEC IZ BUKOVEC

Človek ji nikoli ne bi prisodil 84 let. Njena pokončna drža, pa rdeča lica in nasmeh na obrazu, pa močan stisk roke... vse prej kot ženica, ki ima že osem križev za sabo.

Pa vendar, številke ne lažejo. Takoj, ko me povabi v dnevno sobo izvabi iz dokumentov svoj rojstni datum. Razločno piše: Julijana Kukovec, Bukovci 102, rojena 17. februarja 1895. Tako torej, pa je le res.

Udobno se zlekne v naslanjač, se skoraj sramežljivo nasmehne, skima z glavo in počasi začne:

»Ah, danes je čisto drugače, kot včasih, vsega je na pretek. Od radia, televizije do drugih zabav. Mladina si niti ne vzame več časa, da bi kaj lepega prebrala. Jaz pa berem najrajši, že od otroštva naprej. Spominjam se, da je bilo pri Marku bralno društvo, tam smo se zbirali in veliko smo brali. Predvsem pozimi, ko ni bilo kmečkih opravil toliko. Najrajši imam zgodovinske romane, Tito

sem imela 4 otroke, pa je mož kmalu umrl, leta 1935 smo ga pokopali. Kmalu za tem sem se drugič poročila s Kukovcem. Moj dekliški priimek je bil sicer Polanec, zato so nas doma imeli za Polančeve.«

Se spominjate, kako je bilo, ko se je začela prva svetovna vojna?

»Se kako živo. Doma smo imeli velik grunt, šest nas je bilo v Novi vasi na domačiji Polančevih. Bila sem stara 18 let in sedeli smo v kuhinji, ko nam je sosed prišel pravit, da se je začela vojna. Drugače vojske nismo preveč hudo čutili, včasih se je ponoči slišalo, kako je na Soški fronti pokalo. Kmalu po končani vojski sta prišla domov oče in brat, živa in zdrava, to je bilo veselje. Po vojski pa je bilo težje živeti, davki so bili izredno visoki.«

Imeli ležišča in tam so večkrat prespali partizani, predvsem terenci. Tako tiho, kot so zvečer prišli, so z zoro tudi odšli. Spominjam se predvsem, da je prespal tudi Franc Strelec, Peter in Franc Cvetko, vsi iz Ptuja pa Karel Jakopič, ki je sedaj v Mariboru in drugi.

Kmetje smo precej pomagali partizanom, kar je pač bilo v naših močeh. Moja sestra Gera je imela celo vezo s partizani. Pa moj sin, ki so ga poklicali v nemško vojsko, kmalu je pobežnil domov in se vključil med partizane. Težko je bilo pač, težko...»

Kako pa ste dočakali svobodo?

»Tega ne bom nikoli pozabila, kot da bi bilo danes se mi zdi. Imeli smo polje pod Borlom, na levi strani Drave seveda. Že nekaj časa spomladi leta 1945 se je govorilo, da Nemcem trda prede, da bo konec vojske. Mi pa smo imeli takrat največ dela, pa smo imeli to delati.

Ravno k južini smo hoteli, ko je sosed opazil na Borlskem gradu belo zastavo. Te bo pa res nekaj smo si rekli, saj je precej pokalo. Isto popoldne so partizani zrušili most, da Nemci ne bi mogli pobežniti preko Drave. Hoteli so jo popihati preko Haloz, pa so baje partizani vse postrelali. Eni so skakali v deročo Dravo, spominjam se, da je bila zelo visoka, pa so se večina vtapljali. Ni dolgo trajalo, ko so tudi po radiu povedali da je vojske konec, naši partizani so se vračali domov. Dosti pa se jih nikoli ni vrnilo. Vsaka vojska nekaj stane in dosti požre.«

Ste si po vojni kmalu opomogli?

»Ja, ostali smo pač doma, delali smo veliko, tako je pač na vasi. Je pa bilo še huje kot za prvo vojsko. Kar nekaj let smo morali dajati kakšno svinjo, mast in zrnje za obvezno oddajo. Vsak je imel določeno koliko je moral dati. Pa smo vsi dajali, čeprav nam ni več dosti ostalo. Veste, čeprav je bilo dosti težje živeti je bilo bolj lušno kot danes. Eni sploh ne vejo kaj je hudo, pa so preveč brezskrbni.«

Kako pa danes živite, se radi spominjate starih časov?

Le kdo bi ji prisodil 84 let.

»Tako pa, najrajši. Če berem mi je vse bolj živo. Veste, dosti sem delala celo življenje, zvečer pa sem utrujena še brala, saj sama ne vem kako sem sploh vzdržala. Do lani sem hodila delat na polje, pa me snaha in sin ne pustita več. Pravijo naj se čuvam, da je zdravje čez vse.«

Ste prebrali veliko knjig?

»Joj, to pa to, čez 1500 sem jih od malega gotovo prebrala. Ne katere tudi po dvakrat in še več. Samo čez letošnjo zimo sem jih prebrala blizu 50. Od vsepovsod mi jih nosijo. Tudi Tone Kmetec, ta muzikant mi jih nosi. On mi je prinesel vse Titove, pa od Prešerna in Cankarja. Saj res, takšne pesmi, kot jih piše Prešern pa se mi zdi, da jih ni še nihče napisal. Ste jih že brali?«

Poglejte, preko 80 jih že imate, ste še zdravi?

»Ja, zaenkrat lahko potrdim. Pozimi včasih malo kašljam, pri zdravniku pa že nisem bila ne vem koliko let. Jaz pravim, če hoče dolgo živeti moraš delati, tako boš brez skrbi. Jem vse po vrsti, mastnega sicer ne preveč. Tu in tam spijem kakšen kozarček vina — več ne, samo dvakrat sem bila čisto vinjena. Ko sem se poročila.«

Še bi lahko kramljali s prikupno ženico, še bi lahko iztresala, kot iz rokava, pa sva le nehala. Bodi dovolj, sva si dejala, za stoti rojstni dan se spet vidimo sem ji objubil, pa je skromno odvrnila: »Ej bejste, bejste no, bog ve kje bom te...«

M. Ozmeč

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA V KS

V soboto, 20. januarja je komisija za SLO pri mladinskem aktivu Franca Krambergerja Rogoznica organizirala razgovor na temo Družbena samozaščita v KS. Tema je morda za večino mladincev malo odbijajoča, toda le zato, ker to področje premalo poznamo. Izgleda, da bo tako ostalo še naprej, saj je bil razgovor slabo obiskan. Nekako smo se že razpravljali, da so pri nas takšna predavanja bolj obiskana. Skupaj s pripadniki JLA nas je bilo okrog 40.

Strokovno predavanje je imel Franjo Lačen, ki nam je svoje znanje na tem področju zelo dobro posredoval. Kot dopolnilo smo si ogledali še dva filma s področja SLO. Povabilu na razgovor so se odzvali tudi trije predstavniki samoupravnih organov KS, to so bili: predsednik KK ZRVS Rogoznica, predsednik skupščine KS in predsednik odbora za LO. Žal debata ni zaživela.

Morda bi posredovala nekaj glavnih izhodišč, ki določajo vseljudsko delovanje v okviru DS in LO. Tokrat se nismo toliko poglabljali v splošna načela DS, ampak smo se točno opredelili na njeno vlogo v KS.

Vse KS morajo izdelati svoj obrambni načrt. Ker ima v njem sleherni posameznik svojo nalogo, kijo mora znati opravljati, ta obrambni načrt ne more biti »tajna«. Del obrambnega načrta je tudi varnostni načrt, izdelan na podlagi varnostne ocene, ki jo morajo izdelati v KS vsako leto. Novo področje v obrambnem načrtu pa je vprašanje delovanja narodne zaščite. Ta šele v zadnjem času dobiva svojo zakonito podlago.

In kakšna je naloga KS v ljudski obrambi? Odbor za LO in DS zajame v svoje delovanje vse DPO, TOZD in strukture KS. Ponekod imajo za to specializirane pododbore, ki do podrobnosti izdelajo obrambni načrt. Ta

vsebuje vprašanja industrije, kmetijstva, obrti, gradbenih del, organizacije šolstva, zdravstva in komunalnih dejavnosti, delovanje financ, civilne zaščite. . . .

Zelo važno je, da poznamo kapaciteto živine pri zasebnih kmetovalcih in v zadrugah, kajti v vojnem času smo tako kot nikoli odvisni od njih. Vemo, da danes pri nas vsa rodovitna zemlja še ni izkoriščena, čeprav stremimo za tem. Poleg tega pa gojimo nekatere artikle, s katerimi v stiski nimajo kaj početi. Zato so potrebne čim bolj smotne preusmeritve, tako da bomo nahranili čimveč ljudi.

Sovražnik bo, jasno, rušil tudi naše hiše. Vedeti moramo, odkod bomo dobili opeko, cement, železo za obnovo in kaj bomo najprej obnavljali. Gotovo bo nekaj tovarn onesposobljenih. Odkod bomo podpirali žene in otroke obojnih vojn, vojne sirote? V takšnih situacijah smemo računati tudi na prekupevalce, ki jim moramo pravočasno stopiti na prste.

Naša stanovanja so majhna in le malokdo hrani večje zaloge hrane. Običajna panika našega prebivalstva bi pripomogla tako, da bi se peščica neodgovorno založila, velika večina pa bi ostala brez osnovnih življenjskih potrebščin. Obubožane trgovine bi malo rešila tajna skladišča. Sicer pa je zaželeno, da ima vsako gospodinjstvo osnovnih življenjskih potrebščin. Tudi vse šole imajo izdelane obrambne načrte, ki določajo koliko učencev in učiteljev bi ostalo skupaj, koliko bi jih delovalo po podeželskih šolah (vse podružnične šole bi postale samostojne), koliko bi se jih izobraževalo po domovih. Zadnja oblika bi bila gotovo najpogostejša. V njej pa bi se ohranil in preusmeril tudi učnovzgojni načrt. Otrokom bi predvsem zbužali narodno zavest, gojili ljubezen do materinščine in jih usposabljali za obrambno dejavnost.

Število bolnih in ranjenih bi naglo poskočilo. Dobro moramo organizirati zdravstveno službo, da pomanjkanje zdravnikov in zdravil ne bo preobčutno. Vse službe in skladišča v danih situacijah bomo podružbili le toliko, da bodo ljudje vedeli, da obstajajo, ne pa, kje obstajajo. Če v mirnem času moramo čim bolj razviti uslužnostne obrti, katerih dejavnost nam bodo ob okrnjeni industriji še kako pravi prišle. Obrtnikov kot so kovači, zidarji, mizarji, krojači, čevljarji pa je pri nas vedno manj!

Vedno več KS organizirano koplje jarke za nove metre vodovodnih cevi. Lepo, da bo končno naš človek lažje zaživel. Ne smemo pa vseeno, zanemariti studencev za zdravo pitno vodo. Kaj bomo sicer počeli, če bo voda v mestnem vodovodu zastrupljena?

Sovražnikovo najmočnejše orožje je moralna pripadnost preprostega prebivalstva. Zasegamo lahko pridobi z dobro organizirano informativno dejavnostjo. Neverjetno, kaj v težavah ljudje vse verjamejo. Zato je ena naših glavnih nalog, da ljudi sproti podrobno obveščamo o njihovem položaju in vseh možnih rešitvah.

Čemu vsi ti načrti? Če predvidimo nekatere možnosti, ki bi se ob napadu lahko uresničile in ljudem ponudimo pomoč je vsesplošno presečenec mnogo manjše. Ljudje se lažje znajdejo, psihološko pa ne doživijo tolikšnega pretresa. Akcije so hitreje in učinkovitejše. Ne smemo pa pričakovati, da bodo obrambni načrti absolutno izpolnjeni. Kako to izgleda, nam je pokazala vaja civilne zaščite. Z močno zavestjo in pripravljenostjo našega naroda tudi uspeh ne bo izostal. Morda se zdi vse to komu lepa teorija v mirnem času. Verovati moramo drug v drugega in želeti, da bi se le-ta nikoli ne prenesla v kruto resničnost.

A. Š

ZABLJEK

Mladi si želijo prostor za sestajanje

Kljub temu, da se mladi v Zabljeku pri Slovenski Bistrici, ob uresničevanju svojih nalog srečujejo s težavami, si najbolj želijo prostor, kjer bi se lahko sestajali. Predvsem v zimskim mesecih mladi iz tega kraja, ki spada v krajevno skupnost Laporje, svojih nalog ne uspevajo v celoti uresničevati. Pomanjkanje lastnega prostora že vsa leta od ustanovitve srečujejo z organiziranjem sestankov in drugih srečanj na domovih članov, kjer imajo tudi dokumentacijo. V poletnih in toplejših dnevih pa se sestajajo kar na prostem.

OO ZSMS Zabljek šteje okoli 50 učencev. Svojo dejavnost uresničujejo v komisijah, med njimi za kulturo, šport, kadrovske, za SLO, za izobraževanje in za mlade kmetovalce.

Zelja po zgraditvi lastnega doma je sedaj že tako daleč, da so izvolili posebno komisijo za gradnjo doma v Zabljeku, kjer bodo proučili vse

Doslej največja akcija mladih in tudi starejših občanov Zabljeka je izgraditev vaškega vodovodnega omrežja

možnosti, od lokacije do finančnih in organizacijske dela. Tako mladi kot tudi starejši krajanji so pripravili svoj delež povečati še s prispevki v materialu in s prostovoljnimi delom.

Pred nedavnim so pri OO ZSMS Zabljek ugodno ocenili minulo delo in sprejeli program dela za letošnje leto. Lani so uspešno vzdrževali in obnavljali ceste v kraju, zgradili so novo odbojarsko igrišče ter pripravili več samostojnih akcij in športnih srečanj. Skupno so v preteklem letu opravili blizu 1000 prostovoljnih delovnih ur.

S takšnim delom nameravajo nadaljevati tudi v letošnjem letu, ko načrtujejo akcijo za asfaltiranje cestnega odseka Zabljek-Levič-Loče v dolžini 3 km, nadaljevanje gradnje športnih objektov v kraju in kot najpomembnejšo nalogo, pričetek gradnje doma, ki bi bil namenjen za sestajanje mladih in tudi drugim krajevnim organizacijam. Posebno pozornost posvečajo akciji preoblikovanja KS Laporje. Nadejali bodo tudi z organiziranjem svečanosti ob vseh pomembnejših praznikih in se še nadalje povezovali s mladimi z območja občine Slov. Bistrica.

Besedilo in posnetek: Viktor Horvat

MAKOLE

Strune makolskih tamburic

V osnovni šoli Anica Černe v Makolah že vrsto let uspešno deluje edini tamburaški orkester na območju občine Slovenska Bistrica. Njegova dejavnost in uspehi niso majhni, saj je ta orkester v dosedanjem obdobju nastopil že na raznih prireditvah v okviru občine. V Makolah in okolici pa so nepogrešljivi del kulturnega programa ob slovesnostih.

Uspehi tega orkestra so plod velikega razumevanja za to obliko dejavnosti v vodstvu osnovne šole in tudi zanimanja za igranje na tamburice med učenci. Zaključek vsakega šolskega leta pomeni za orkester tamburašev v Makolah tudi novo obdobje, saj ga zapusti določeno število članov, ki jih je potrebno nadomestiti z novimi. S tem pa se pričnejo znova tudi vse vaje.

Veliki volji danes že nad 70 let starega ustanovitelja in tudi dosedanjega vodje orkestra Antona Svagana se je zahvaliti, da uvajanje

Tamburaški orkester iz Makol na enem od svojih številnih nastopov

novih članov orkestra traja dokaj kratek čas. Da se doseže tak uspeh pa ni dovolj samo veselje posameznika, potrebno je žrtvovati veliko prostega časa tako na skupnih vajah kot tudi doma. Med težavami pri vajah je potrebno omeniti tudi precejšnjo medsebojno oddaljenost članov orkestra in tudi skromen prosti čas vodje Antona Svagana, ki istočasno deluje še na nekaterih drugih področjih glasbene vzgoje v Makolah, pa tudi učencev, ki ob vse zahtevnejših šolskih obveznostih največkrat sprejemajo precejšnje breme dela na svojih domačjih, saj je večina med njimi iz kmečkih družin.

Vse te težave so doslej odpravljali z veliko mero dobre volje in tudi ljubezni do glasbe. To pa je tudi poročilo, da v orkestru še dolgo ne bo zavladalo zatijše.

Besedilo in posnetek: Viktor Horvat

GRABŠINSKI BREG PRI GOMILI

Delavno gasilsko društvo

Pred nedavnim je bil občni zbor gasilskega društva Grabšinski breg. Udeležila se ga je tudi 8 članska delegacija GD Gabernik s predsednikom upravnega in nadzornega odbora na čelu. Iz poročila na občnem zboru smo razbrali, da ima GD Grabšinski breg lep gasilski dom z orodjarno in z manjšo dvorano, povrh pa še gasilsko sireno, ki se vsako soboto opoldne oglasi s strehe gasilskega doma, drugače pa so požari na tem območju zadnja leta bolj redki, vendar če kje izbruhne, ga je treba gasiti in reševati premoženje ljudi.

Gasilski dom v Grabšinskem bregu je praktično središče življenja okoliških krajanov, saj mimo doma vodi zaenkrat še makadamska cesta, ki ji pravimo regionalna, tu je avtobusno postajališče, da čakajočim potnikom ni treba ob slabem vremenu stati na dežju, tudi javno razsvetljavo imamo tu itd. Na občnem zboru so se tudi preizkusili v pripravljenosti, saj so med zborom uprizorili alarm, ker je bil »namišljen požar«.

Program dela za leto 1979, ki so ga obravnavali na zboru, je precej obširen, obsega tudi sodelovanje na 50 letnem jubileju, ki ga bo letos praznovalo sosednje GD Gabernik. Morda pa je premalo v programu dano podurka pripravam na 40-letnico delovanja GD Grabšinski breg, ki ga bo praznovalo prihodnje leto. Sicer pa naloge, kot je nakup uniform za gasilce, prapora, novega nadomestnega agregata, o vsem tem je tekla poldrugo uro precej živahna razprava, tudi sodi v priprave na 40. obletnico našega društva.

Po občnem zboru je bil še družabni zaključek, ki je odlično potekal v resničnem tovariškem vzdušju. Nekateri dosedanj in mnogi novi člani gasilskega društva so blagajniku društva Francu Čušu plačali prostovoljno tudi po 100 din članarine za leto 1979, čeprav je obvezna le 20, din. Pa še na en napredek je treba opozoriti. Pred leti so delo gasilskega in tudi turističnega društva pod Gomilom ovirali pogosti pretepi na prireditvah in družabnih srečanjih, sedaj pa takih pojavov skorajda ni več. Vse to nam daje upanje, da bodo prireditve v okviru 40. obletnice GD Grabšinski breg prihodnje leto nad vse uspele, enako prireditve turističnega društva Gomila.

F. Holc

Izvoljeno novo vodstvo KK SZDL

Po dobro opravljenih zborih občanov v krajevni skupnosti Kidričevo so se dokončno formalizirali tudi organi KK SZDL na svoji 1. seji novoizvoljenih delegatov, ki je bila ob dobrem obisku v klubu upokojencev v restavraciji Kidričevo. Iz poročil dosedanega predsednika KK SZDL Janeza SRŠENA in podpredsednika sveta krajevnih skupnosti Jožeta BRGLEZA je bilo moč ugotoviti, da so tokratni zbori občanov bili zelo demokratični, saj so prav vaščani na teh zborih volili ali pa odklonili in zamenjali evidentirane člane za nove KO SZDL in KO (takozvane vaške odbore KSSK) v celoti pa potrdili vse evidentirane tova-

KIDRIČEVO

Prav gotovo je bilo pomembno to, da so v nekaterih območjih KS konkretno predlagali vrsto novih imen, ki niso bili predlagani od koordinacijskega odbora za kadrovanje, saj so tako občani na demokratičen način izvolili tiste svoje krajanje za katere so prepričani, da bodo zastopali tako njihove kot tudi naše skupne družbene interese v KS, občini, republiki in zvezi, seveda po svojih delegatih. Občani so iznašli tudi svoje predloge in spomnili

takšen program, kakršnemu bodo pri svojem delu s pomočjo vseh struktur tudi kos.

Prav zaradi lažjega dela in da bi bili frontno tudi bolj povezani so v KK SZDL zajete vse strukture. Poleg tega smo na območju KS Kidričevo formalizirali na novo šest krajevnih odborov SZDL in tudi 6 KO (vaških odborov) KS. S tem je bilo zajeto v aktivno delo v SZDL kar največ občanov, ki v svojem kraju najbolje poznajo določene probleme in jih skupaj z ostalimi tudi po možnosti rešujejo. Razveseljivo je dejstvo, da so se že KO SZDL sestali na svojih sejah in se dogovorili za način dela. K delu morajo pritegniti prav vse tam živeče člane ZK, saj so se ti dolžni vključevati v delo v kraju kjer živijo.

Lahko rečemo, da je prva seja novoizvoljenih delegatov KK SZDL in KS Kidričevo pokazala, da je v dosedanem načinu dela potrebno nekaj spremeniti za kar je potrebno frontno delo vseh delegatov iz DPO, društev in DPS. Nosilci v aktivnem delu SZDL pa morajo biti nedvomno prav člani ZK v KS.

Izvolili so novega predsednika KK SZDL Franja MAJACIČA, za sekretarja KK SZDL Franca MEŠKA, podpredsednika KK SZDL Draga KNEŽEVIČA in za blagajnika Milana MOJZERJA. Prav tako so se dogovorili, da bodo imeli IO KK SZDL in ne predsedstvo, ki so si ga tudi izvolili. Tako je novo vodstvo KK SZDL sprejelo svoje naloge in jih sedaj skupaj z vsemi dejavniki v KS Kidričevo mora tudi dosledno izvajati, za kar smo odgovorni prav vsi, ki živimo in delamo v KS Kidričevo!

France MEŠKO

Udeleženci prve seje novoizvoljenih delegatov KK SZDL. Posnetek: K. Zorec

rišice in tovariše, ki so bili predlagani za vodilne funkcije v KK SZDL. To je samo še dokaz več, da imajo občani zaupanje v predlagane (sedaj že tudi dokončno izvoljene) funkcionarje v KS in KK SZDL Kidričevo.

nosilce vodilnih funkcij na nekateri dejstva, ki so jih v času svojega mandata pozabili oz. jih niso v celoti izvršili tako kot je bilo dogovorjeno. To je dober poduk za nova vodstva, da si skupaj z občani pripravijo za svoje delo

ZAPOSLENI V ZASEBNI OBRTI BOLJE ORGANIZIRANI

SLOVENSKA BISTRICA

V obdobju lanskega leta je število delavcev iz vrst zaposlenih pri zasebnih obrtnikih, ki bi se želeli organizirati v enotno sindikalno organizacijo, močno poraslo. Zmanjšalo pa se je število zasebnih obrtnikov, ki še mislijo, da je združevanje zaposlenih pri njih, v enotno OO ZS, usmerjeno v boj proti zasebni obrti.

Občinski sindikalni svet Slovenska Bistrica je te dni poslal vsem zasebnim obrtnikom in zaposlenim pri njih, na območju občine, posebne pismene pristopnice z obrazložitvijo pomena združevanja v OO ZS. Prve izpolnjene pristopnice pa že vračajo. Iz njih je mogoče razbrati odločnost vseh zaposlenih in večine obrtnikov, za ustanovitev OO ZS v okviru občinskega sindikalnega sveta Slovenska Bistrica.

Ker je večina zasebnih obrtnikov locirana na območju krajevnih skupnosti Slovenska Bistrica, Poljčane in Oplotnica, načrtujejo, da bodo v teh KS organizirali osnovne organizacije sindikata. Za njihovo ustanovitev pa se bodo odločili, če bo v kraju podpisalo pristopnice vsaj deset članov, ki so zaposleni v zasebni obrti.

Viktor Horvat

Smučke v kotu in zopet šolske torbice

Kot vsaka prijetna stvar so tudi letošnje zimske počitnice za učence osnovnih šol bistriške občine hitro, prehitro minile. Mnogi so se morali posloviti od smučk še predčasno, saj je snega v dolini zmanjkalo že veliko pred iztekom zimskih počitnic.

Vsaj prvi del letošnje zime pa je šolarjem, za razliko od nekaj prejšnjih let prinesel veliko mero bele opojnosti, smučarskega pa tudi sankarskega zadovoljstva. Mnogi med njimi so v letošnjem letu prvič stopili na smučke. Samoupravna telesnokulturna skupnost občine Slovenska Bistrica je letos na smučiških bistriškega Pohorja, največ pri Treh kraljih in na smučarskih terenih Boča organizirala več smučarskih tečajev za

Smučke in sanke je zamenjalo redno šolsko delo.

šolarje, ki se jih je udeležilo blizu 350 osnovnošolcev iz celotne občine. Neugodne snežne razmere v drugem delu šolskih zimskih počitnic so preprečile, da bi število otrok bilo še večje.

Navdih ljubiteljev smučanja se je te dni iz narave prenesel v šolske klopi, saj se je pričel »drugi polčas« šolskega leta. Čeprav mnogi še vedno ne morejo pozabiti počitniških dogodivščin, se listi v zvezkih in v šolskih knjigah vztrajno obračajo. Učenci jim včasih uspešneje drugič manj uspešno sledijo, saj bodo morali marsikaj od tistega znati povedati učiteljem in zapisati v šolskih in domačih nalogah v prihodnjih mesecih.

Besedilo in posnetek: Viktor Horvat

Obrtniški ples

Prejšnjo soboto je bil v motelu v Podlehniku tradicionalni obrtniški ples, ki ga je organiziralo obrtno združenje občine Ptuj. Plesa, ki je bil že peti po vrsti se je udeležilo veliko število obrtnikov in drugih gostov.

foto: KOSI

Letna konferenca OO ZSMS Markovci

V petek, 2. februarja 79 je bila redna letna konferenca osnovne organizacije ZSMS Markovci. Vodstvo OOZSM Markovci je prisotnim podalo poročila predsednika, sekretarja in blagajnika. Konferenca so se udeležili tudi predstavniki nekaterih drugih DPO, ki delujejo v naši KS. V razpravi, ki je sledila smo vsi skupaj nakazali smernice našega delovanja v bodoče. Govorili smo o skupnih akcijah. Prav tako pa se nismo izognili nekaterim problemom, ki se porajajo pri delovanju večjih organizacij v eni vasi (npr.: uporaba prostorov, prirejanje proslav...)

Udeležencem konference, teh je bilo veliko, smo podali tudi važnejše teme z mladinskega seminarja v Podlehniku.

Ob prelistovanju glasila: Mlada pota, to je naše prvo glasilo, smo se veselili prav vsi. Priprava in izdaja glasila sta terjali mnogo časa in truda, zato smo uspeha še toliko bolj veseli. Upam, da mladi razumete uvodne besede glasila: »Izdali smo prvo številko našega glasila. Upamo, da bo sčasoma postala tudi TVOJE, da bo postalo del in delo vseh nas!«

Še takrat, ko smo se »vrteli« ob glasbi, — sledil je namreč mladinski ples, — smo hote ali nehoti prehajali na pogovore o našem delu, o akcijah v bodoče...

Slavica PIČERKO

Srečanje na Kapeli

Nekdanji inštruktor »Viničarske šole« na Kapeli je pobudnik in organizator srečanja absolventov te šole. Viničarska šola na Kapeli je delovala od leta 1930 do 1934 in jo je absolviralo precej bodočih naprednih vinogradnikov.

Srečanje bo v soboto, 24. februarja 1979 ob 9. uri v prostorih vinogradniškega gospodarstva na Kapeli. Namen srečanja je ogled vinogradniških nasadov na žični vzgoji, sodobnih sadnih nasadov in ogled modernih vinskih kleti s sodobno opremo.

Vse absolvente te šole, ki je delovala pred več kot 45 leti vabijo z obvestili v sredstvih javnega obveščanja, da pridejo na srečanje, posebnih pismenih vabil pa ne bodo pošiljali, ker organizator tudi ne ve, kdo od nekdanjih absolventov še živi na našem območju. Avtobusne zveze s Kapelo so iz vseh smeri ugodne.

Prav bi bilo, da bi se na podobna srečanja spomnili tudi absolventi nekdanjih kmetijskih šol v Svečini, Mariboru, na Pekrah, v Podlehniku itd.

Franček Holc

Znanje, spretnosti in pesem

Člani osnovne organizacije ZSMS Laporje pri Slovenski Bistrici so pred nedavnim uspešno uresničili še eno iz vrst svojih načrtovanih akcij. Izvedli so oddajo »Pokaži kaj znaš«. Ta pa ni imela samo tekmovalnega namena, ampak je bil njen cilj širši.

Želeli so poživiti kulturno mrtvilo, ki je vladalo prav v tem, zimskem obdobju v Laporju. Nič manj pomembna pa ni bila ugotovitev, da je prav organiziranje takšnih prireditev prava priložnost izmenjave spoznanj in izkušenj mladih na družbenopolitičnem in tudi na drugih področjih. Ni bilo izključeno tudi spoznanje, da bi morali mladi iz sosednjih aktivov ZSMS v prihodnje na podoben način, utrjevati prijateljstva in organizirati občasne skupne akcije.

Da je bila usmeritev mladih iz KS Laporje pravilna govori tako veliko število prijavljenih tekmovalcev, ki so prišli na prireditev iz številnih krajev mariborskega območja, nastopili pa so v skupinah in tudi posamezno.

Najuspešnejša je bila skupina glasbenikov iz garnizije Pohorski

LAPORJE

bataljon Slovenska Bistrica, nagrade pa so prejeli tudi prouvrščene ekipe. Razred v osnovni šoli Gustav Šilih v Laporju, kjer je bila oddaja, je bil mnogo premajhen za vse, ki

so si želeli ogledati oddajo.

Veliko zanimanje tako med tekmovalci kot tudi občinstvom, je organizatorje vzpodbudilo, da so se odločili odobne prireditve organizirati še večkrat.

Besedilo in posnetek: Viktor Horvat

Mnogi so prav na tej prireditvi postali iz pasivnih gledalcev aktivni nosilci kulturnega življenja na vasi.

PIONIRSKI HIŠNI SVET

Nič kolikokrat ugotavljamo, da ob gradnji večjih stanovanjskih blokov ali naselij pozabljamo na nujno potrebna otroška igrišča ali druge prostore v katerih bi najmlajši stanovalci preživljali svoj prosti čas ob igri, zabavi ali

ogrevan prostor. Prej smo se sestajali ob vhodih in na hodnikih, delali smo nemir in starejši so se

Za praznike kot so 8. marec, 1. maj, 29. november in druge bomo pripravili krajše proslave, da bodo naši starši videli in slišali kaj v tem prostoru počenjamo. Za organizacijo in pripravo teh spominskih slovesnosti smo že zadolžili Sanjo Veličkovič in Manco Kramberger, ki morata pripraviti tudi ustrezni program.

Naši starši so zadovoljni, da je končno le našel nekdo stik z nami in da nas zna pravilno usmerjati v razne oblike družabnega življenja kar nam bo še prišlo kako prav. Če bosta takšen red in tovarštvo ostala bomo uspešni odstraniti dosedanje pomisleke in nezaupanje starejših stanovalcev v nas —

Mirko Vauda, upok. šol. nadz. 62221 Jarenina, Vukovski dol 27

SPOŠTOVANI DOPISNIK IN NAŠ »ROJAK«!

Opravičujemo se vam, da vaših treh prispevkov v lanskem letu nismo mogli objaviti, ker nam vedno zmanjkuje prostora. Glede na naš programski koncept objavljamo predvsem prispevke o dogajanjih na našem območju, to je območju, kjer imamo večje število naročnikov, zlasti smo dolžni zabeležiti vsa pomembnejša dogajanja z območja pujske občine, ki nam s svobodno menjavo dela zagotavlja denar za pokrivanje okrog 20 odstotkov stroškov izhajanja časnika. Zaradi tega pa za prispevke od drugod, če niso neposredno povezani z dogajanjem na našem območju navadno zmanjka prostora. Kljub temu smo za vsako pismo ali sporočilo naših bralcev od drugod hvaležni in kadarkoli nam bo prostor dopuščal, bomo take prispevke tudi z veseljem objavili.

Uredništvo

Obvestilo esperantistom

Zaradi izpopolnjevanja v znanju jezika se morajo redni člani obvezno udeleževati konverzijskih večerov, ki bodo enkrat mesečno in to vsak prvi torek ob 18. uri v Narodnem domu v Ptuj. Članom bodo tam na razpolago tudi razne esperantske revije, dobili pa bodo lahko tudi druga potrebna navodila.

V soboto, 3. marca pa bomo na plošči poslušali slavnostni govor profesorja dr. Mednarodnega prava, bivšega predsednika UBA, ki ga je imel v Haagu. Tako tečajnike kot prijatelje ESPERANTA vjudno vabimo!

Za esperantsko sekcijo: J. D.

Boris ILEC

kakšni drugi zaposlitvi. Tako jih prepuščamo ulici ali dvorišču, predvsem pa njihovi iznajdljivosti, v zvezi s tem pa tudi pogosti nejevolji starejših stanovalcev — tudi tistih ki so nekoč imeli otroke in to še precej živahne, danes pa so žal na to pozabili.

Tudi na Potrčevi 46, 48 in 50 v Ptuj se mladim ni godilo nič boljše. Zbirali so se v hodnikih ali pa se v kakšnem drugem prostoru stiskali pred dežjem in snegom. Pred nedavnim pa se jih je tamkajšnji hišni svet le spomnil in jim dal na voljo lepo opremljeno klubsko sobo in danes v njej že teče aktivno delo najmlajših stanovalcev. Ustanovili so pionirski hišni svet v katerem je pet članov, predseduje pa mu Boris ILEC.

Dogovorili smo se, da bomo ustanovili pionirski hišni svet. V prostoru, ki nam je na voljo pa bomo prirejali različne proslave za starše in druge stanovalce našega

Leja LEPEJ

bloka, razna tekmovalna v šahu in druge zaposlitve. Sodelovali bomo tudi v raznih akcijah čiščenja okolice in skupnih prostorov v bloku ter čuvali zelenice, da nam jih drugi ne bodo uničevali in lomili okrasnega grmičevja.

Zelo nas je razveselila pobuda članov hišnega sveta, da se tudi mi, najmlajši organiziramo in da bomo dobili na voljo opremljen in

Andrej POLAJŽAR

pritoževali. V tem prostoru se zbiramo vsak dan, poslušamo plošče, se igramo in prijetno preživljamo svoj prosti čas.

Prej, ko smo imeli na voljo

Vlasta KRAJNC

samo dvorišče, smo bili dostikrat v nevarnosti, ker po njem stalno vozijo avtomobili. Sedaj imamo svoj prostor v katerem se zbiramo, pogovarjamo in zaposlujejo z raznimi otroškimi igrami. Sedaj nismo nikomu več v napoto.

Andrej LEVANIČ

mlade. Dogodilo se je, da so ta prostor nekoč starejši mladinci uporabljali v druge namene kot jim je bil dan, zato so ga tudi izgubili. Upamo, da pri nas tak ukrep ne bo potreben.

Naj ob koncu tega zapisa še dodamo, da je prevzel mentorsko delo s pionirskim svetom Antun Ščurič in da so prvi rezultati skupnega in načrtnega dela z najmlajšimi stanovalci v tem bloku že vidni. Primer gotovo zasluzi večje pozornosti in razmišljanja tam kjer prostor imajo, otroci pa kratkomalo ne vedo kam.

tekst in foto: mš

„TUDI JAZ BOM MESAR“

Tudi jaz bom enkrat mojster mesar pa še klobase bom znal delati...

Foto: K. Zorec

Poleg drugih lepot, od navadne rekreacije do vrhunskih zimskih športov, je ta letni čas lep tudi zaradi tega, ker je to čas takozvanih domačih praznikov. Čeprav je tak praznik današnji čas že precej izgubil na nekdanji privlačnosti in tradicionalnosti pa vendar je za marsikoga tak domači praznik tudi še danes doživetje.

Tako je bilo tudi na Podovi, kjer smo obiskali sodelavca Mesariča in slučaj je nanesel, da je prav ta dan imel domači praznik. Ta je bil še posebno zanimiv za najmlajšega člana te družine, ki se je tako navdušil, da nam je zaupal, da bo tudi on nekoč mesar. Čeprav ta poklic ni posebno obetaven, upošteva jo industrijske klavnice, vendar je domači mesar čisto zelo iskan.

F. Meško

MARIJANA TOMANIČ-JEVREMOV IN BLAGOJ JEVREMOV O SVOJEM DELU

Razstava „Ptuj skozi arheološka obdobja“ je veliko delo

Danes so v razstavnem paviljonu Dušana Kvedra v Ptujju zaprli izredno zanimivo in bogato razstavo „Ptuj skozi arheološka obdobja“, katere avtorja sta bila Marjana Tomanič-Jevremov in Blagoj Jevremov.

Kdaj ste se pravzaprav ogreli za arheologijo?
„Takoj po končani gimnaziji v Ptujju sem začela s študijem arheologije leta 1961. Po končanem študiju leta 1967

predmet je treba preštudirati, ga primerjati z ostalimi najdbami in ga seveda kronološko opredeliti. Seveda je vse skupaj treba dokumentirati, fotografirati, izrisati pa pobavirati. Tudi delavce je treba opozorjati kako naj se posamezni predmet odkopava. Včasih je potrebno odkopavanje z mavcem, da se predmet ne poškoduje. „Z izkopavanjem pa delo še zdaleč ni končano. V muzeju je vsak predmet posebej treba pripraviti, ga opisati in opremiti z inventarno številko ter kartoteko...“

Verjetno vam je lažje, ker se z možem v delu dopolnjujeta?

„Kje pa, mož ima povsem drugo področje dela. Ko delamo na terenu, se včasih ne vidva po cel dan. Jaz sem recimo v Ormožu on pa kje na Hajdini. Vidiva se šele zvečer. Še dobro, da nama otroke varuje mama, v varstvu jih ne bi mogla imeti.“

Blagoj Jevremov je o razstavi povedal:

„Zame in za vse, ki se ukvarjamo s tem delom je bil vsak predmet in je še veliko vreden. Res je sicer, da so določeni predmeti izrednega pomena, predvsem zaradi tega, ker se pojavljajo prvič ali pa predstavljajo v določenem pomenu neko obdobje, ki do sedaj v Ptujju ni bilo odkrito. To so recimo najdbe iz grobišč pri izkopu gradbene jame za poslovno stavbo Perutnine. Te najdbe izvirajo iz prehodnega obdobja od bronaste dobe h kulturi žarnih grobišč, kronološko opredeljene od 14. do 12. stoletja pred našim štetjem. Pri intenzivnem izkopavanju ob stanovanjski izgradnji na Zihlerlovi ploščadi in okrog smo ugotovili povezano poselitve od 6. do 8. stoletja. Zanimive so predvsem keramike, kot vozlasta fibula čolnčasta fibula, pa drugi predmeti,

kot troroba puščica. Iz časa Keltoev pa je novost gotovo Neuheimska fibula, ki ima peresovino z osmimi zavoji. Velja omeniti tudi izredno lepo izdelan zlati prstan, srebrne prstane z različnimi vložki, posebno lepi so jantarjevi prstani. Kot novost pri nas so tudi pozlačene fibule, ena od teh ima vgravidnega Konstantina Velikega in njegove sinove. Posebej zanimive so izredne najdbe iz poznoantičnega obdobja, kot recimo stilizacija boga Merkurja ali pa odlomek kalupa za slavnostni kruhek, ki po vsej verjetnosti prikazuje neko zmagoslavje v omenjenem času. Veliko nam pomenijo tudi najdeni predmeti iz srednje 11. stoletja, to so lunčasti obeski, ki so izrednega pomena.“

Ste zadovoljni s tem, kar je bilo razstavljeno?

„Vsekakor smo vsi zadovoljni, saj smo predstavili več kot dve tretini novega gradiva, ki se organsko povezuje s starim gradivom. To predstavlja eno celoto. Mislim, da smo obiskovalca na lahkoten način popeljali skozi razstavo, ne da bi ga zamorili, večina se je še enkrat vrnila. Mislim, da je razstava zadovoljila vsak okus.“

Kako to, da ste se odločili za takšen poklic?

„Že kot otrok sem kazal zanimanje za arheologijo, v gimnaziji pa sem se dokončno odločil. Sicer sem rojen v Kočanih v Makedoniji kjer sem končal srednjo šolo, arheologijo pa sem študiral v Ljubljani. V Ptujju pa sem od leta 1970. Najprej sem bil kustos NOB, od 1974 naprej pa se ukvarjam z antično arheologijo. Vseč mi je ta posej, ne bi ga zamenjal, čeprav je težaven in zahteva veliko volje.“

M. Ozmeč

Marjana Tomanič-Jevremov in Blagoj Jevremov pri dokumentiranju najdene predmeta v Pokrajinskem muzeju v Ptujju. Foto: M. Ozmeč

Jevremov in Blagoj Jevremov, oba dipl. arheologa in kustosa Pokrajinskega muzeja v Ptujju.

Tako množičnega obiska razstave že dolgo ne pomnijo, saj so si razen številnih občanov razstavo organizirano ogledali tudi osnovnošolci ter dijaki v usmerjenem izobraževanju. Sicer pa je najbolje, da o razstavi sami poveta kaj več oba avtorja.

Marjana Tomanič-Jevremov: „Na razstavi je bilo gradivo od leta 2100 pred našim štetjem in do 11. stoletja našega štetja. To gradivo je bilo odkrito predvsem v zadnjih osmih letih pri vseh velikih izkopavanjih. V zgornjem prostoru je bilo gradivo kronološko opredeljeno ter opremljeno z napismi. V spodnjem prostoru pa je bilo razstavljeno nekaj terenske dokumentacije, predvsem iz izkopavanj na Zihlerlovi ploščadi in v Hajdini. Precej je bilo tudi terenskih skic, tlorisov, profilov, razen tega pa je bilo še nekaj prazgodovinskih žar in pa rimskih amfor.“

Kako dolgo ste se pravzaprav pripravljali nato zanimivo razstavo?

„Moram reči, da smo jo pripravili v zelo kratkem času. Ptujskemu občinstvu smo želeli že prej predstaviti izkopano gradivo, vendar do tega žal ni prišlo. Sedaj se moramo zahvaliti vsem delavcem Pokrajinskega muzeja v Ptujju, predvsem kustosem in ravnateljici Ljubici Suligojci, ki so dali vse od sebe, da je prišlo do realizacije razstave. Menim, da bomo s tako dobro zastavljenim teamskim delom lahko v prihodnje storili še veliko.“

Kako je razstava všeč vam, kot avtorjem?

„Zelo smo zadovoljni, saj smo dosegli svoj namen. Občinstvu smo predstavili vse najbogatejše najdbe izkopane v zadnjih letih. V spodnjem prostoru paviljona so vsi tlorisi opremljeni z legendami in barvah, tako da je vse skupaj še bolj razumljivo.“

Boste razstavo obdelali tudi s strokovnega področja temeljitje?

„Vse gradivo, ki je bilo razstavljeno bo strokovno obdelano, vendar bomo z nekaterim gradivom morali še počakati, predvsem tam, kjer gre za določene celote. Želim povedati še to, da smo iz celote razstave ločili vse gradivo, ki ga bomo razbili na naši naslednji razstavi o obrtniška dejavnost v Rimskem Poetovju. „To razstavo bomo odprli v oktobru letos. Na njej bo predstavljena vsa lončarska dejavnost in izdelki domače obrti.“

sem se zaposlila v Ptujskem muzeju, kjer sem nastavljena, kot arheolog za zgodnje srednjeveško in prazgodovinsko obdobje. V zadnjih letih sem sodelovala v večjih izkopavanjih v Ormožu, kjer smo imeli tudi razstavo o prazgodovinskih naselbinah.“

Gotovo je izkopavanje najzanimivejše?

„Res je, izredno zanimivo je, vendar moram reči, da je izkopavanje predmet delček vsega vložnega dela. Vsak

Sestavna in vsebinska komponenta razstave so razstavljene bronasti in srebrni novci, ki so tudi kronološko opredeljeni od časa republike do Theodozija Velikega. Predstave na novcih, na sprednji (avers) ali zadnji (reverz) strani so tako vsakladno vkomponirane, da je to vprašanje umetnost. Te so izdelane v barefieu — to je ploski relief. Čeprav je raznolikost teh izredno pestra bi jih tukaj le informativno razvrstili na predstave bogov, mitoloških motivov, vladarjev in njihovih žena, raznovrstnih ceremonij do umetniških, kiparskih in arhitektonskih storištev. Nekatere od teh ugotovitev bomo prikazali s kratkim pregledom razvoja denarstva.

Za plačilno sredstvo so ljudje uporabljali stvari, ki so za njih imele uporabno vsestransko vrednost. Nasploh so dajali prednost živini in ni čudno, da je le-ta postala ena prvih plačilnih sredstev. Iz njenega imena so izpeljana imena plačilnih sredstev, ali pa so se v nespremenjeni obliki ohranila do danes. Pri Rimljanih je pecunia ali denar izpeljana iz besede pecus (goveja živina), rupij iz sanskritske rupia (živina), arabsko gemal pomeni kamela ali zaslužek, hebrejsko kesep ovno ali plačilo. Pozneje je kovina zaradi svoje lastnosti prevzela funkcijo prejšnjega plačilnega sredstva. Ta je bila označena in je imela različne oblike in velikost. Takšen denar nam je znan že iz 3.

tisočletja pred n. št., tako: bakreni v Mohendjo Daro v Indiji; zlati, srebrni in bakreni v Asiriji ali Kapadokiji; zlati in srebrni na Kitajskem in v Minojskem kulturnem krogu; železni pa so Hetiti in Dorce uporabljali že od leta 1.200 pred n. št. Najstarejši denar v pravem smislu besede je bil kovani že v Lidiji v 7. stol. pred n. št.

Rimljani so za kovinsko plačilno sredstvo uporabljali najprej kose bakra (aes rude), ki so jih v sredini 4. stol. pred n. št. zamenjali s štirioglatimi označenimi ploščicami „aes signatum“. Pozneje, ko niso več kovali takšnega bakra — aes grave, so bakru dodajali svinec in kositer, iz česar so lili ase in njegove dele: semis (polovica), triens (tretjina), Quadrans (četrtnina), sextans (šestina) in uncia (dvanajstina). Ti novci imajo različne predstave na aversu, tako: as glavo Jana, semis glavo Jupitra, triens glavo Minerve s čelado, quadrans glavo Herkula, sextans glavo Merkurja in uncia glavo Belone (kot je na razstavi), na reverzu pa imajo vsi upodobitve sprednjega dela ladje (prora) obrnjene na levo. Od leta 289 pred n. št. je za kovanje denarja skrbel kolegij, ki se je imenoval tresviri aere, argenteo, auro, flaudo feruendo. Čeprav je bila prva kovnica ustanovljena leta 286 pred n. št. in se je imenovala Juno Moneta, so Rimljani začeli kovati novce šele po letu 217 pred n. št. Kovali

so tudi večje denarne enote, tako kose dveh (dupondius), treh (tripondius), štirih (quadrissis) in desetih asov (decussis). Z ozirom, da se je teža novcev zmanjševala in novci ni imeli nikakršne vrednosti, je bila uporaba teh prepovedana leta 81 pred n. št., ponovno kovanje pa se je začelo leta 15 pred n. št.

Srebrne novce so najprej kovali v Capui. Ti novci imajo na aversu glavo Marsa, Minerve, Herkula, na reverzu pa poleg napisa Romano ali Roma še volkuljo, ki doji Romula in Rema, konja ali njegovo doprje in orla. Z ustanovitvijo kovnice Juno Moneta na Capitolu, pa se prične kovanje srebrnega novca nummus denarius v vrednosti 10 asov. Računska enota je bil sesterec (dva in pol asa), polovica denarja pa kvinar (quinarisus). Na vseh teh novcih je na aversu glava Rome s čelado, ne reverzu pa oba diocura ali Victorija na bigli ali quadrigi in napis ROMA. Istočasno je bil v prometu tudi srebrni novci, ki je imel na aversu Jana in quadrigo na reverzu. Iz časa republike so na razstavi prikazani novci, ki so bili kovani v puhojčih kovnicah, tako: novci Julija Cezarja, Bruta, Marka Antonija, Octavijana in drugi.

V začetku cesarskega obdobja, so Rimljani kovali še naprej novce iz bakra, medenine, srebra in zlata. Senat je imel sedaj pravico kovati le bronaste novce. Ti novci so bili zaznamovani z

znakom SC (senatus consultum). Pojavi se tudi medeninati novci sestercius (kos štirih asov), dupondius (dveh asov) in iz bakra as, semis in quadrans. Od Nerona dalje so na aversu dupondiusa cesarjeve glave imele krono žarkov, na asih pa lovorjev venec. Sredi 3. stol. pa je skorajda prenehalo kovanje bakrenih novcev. Šele Dioklecijan je dal kovati male kose belega bakra, ki so imeli na aversu cesarjevo glavo s krono žarkov, pozneje pa tudi večje kose, ki so jih imenovali folis. Ti so imeli na aversu glavo cesarja z lovorjevim vencom. S kovanjem folisov so nehali za časa Konstantina Velikega, ki je ob malih novcih iz belega bakra dal kovati še majhen bronati novci s tanko plastjo srebra imenovani nummus centenionalis. Bakrena novca z malo primesjo srebra, ki obstajata še naprej sta centenionalis in pecunia maiorina, ki kmalu zatem izgine iz prometa. Julian Apostat je dal kovati veliki bronasti novci denarij (dvojni centenionalis), ki pa je izgubil iz uporabe že za časa Honorija. Do konca zgodnjega rimskega cesarstva so se ohranile v prometu le centenionalis.

V cesarskem obdobju so imeli pravico kovati srebrne novce le cesarji. Srebrni novci je bil denarius. Leta 215 je Caracala dal kovati nov srebrni novci imenovani Antoniniani, ki je za razliko od denariusa imel na aversu krono žarkov na cesarjevi glavi. Ta novci je hitro izgubil iz prometa, kot tudi Dioklecija-

nov srebrnik. Constantin Veliki je dal kovati srebrni novci, ki se je imenoval miliarensa, pozneje pa se pojavi siliqua. V vzhodno rimskem cesarstvu so poleg siliquae kovali tudi velike miliarensae. Na razstavi pa prikazujemo bronaste ase, dupondije, sesterte in srebrne denarije, ki so razvrščeni po cesarjih in bili kovani v različnih kovnicah. Najbolj so zastopani novci Vespaziana, Traiana, Hadriana, Antonija Pija, Marca Aurelija, Septimija in Aleksandra Severa, Dioklecijana in Constantina Velikega, kar kaže, da je za časa teh cesarjev imel Poetovio veliko gospodarsko vlogo, kar nam na drugi strani potrjuje bogastvo najdb, del katerih je tudi razstavljeno.

Razstava „Ptuj skozi arheološka obdobja“ bo danes zaprta. Ta je sad in manifestacija dela vseh delavcev muzeja, hkrati pa tudi začetek uresničevanja delovnega programa za leto 1979. Vsebinska novost v obliki delovanja in organizaciji dela sloni na timskem delu in enakopravnem vrednotenju dela vseh delavcev in oddelkov ter na načrtovanjih, dogovorjenih, ovrednotenih in verificiranih nalogah in opravilih, ki same po sebi izključujejo sleherno kvazi prednostno nalogo, so trdna vzpodbuda za uresničitev in enotno manifestacijo našega dela. Na koncu nam naj bo dovoljeno, da se še enkrat zahvalimo zunanjim sodelavcem in vsem delavcem muzeja. B. in M. Jevremov

V PTUJU

Leta 1944 se je uporniško gibanje v Ptujju močno razmahnilo, čeprav je bilo mesto upravno politično središče nemškega ptujskega okrožja. Tu je bil sedež gestapa, okrožno orožniško poveljstvo, okrožno poveljstvo vermanov, varnostne službe, vojaške oblasti. Tu je bila najbolj gosto razporejena obveščevalna služba gestapa. Kljub veliki nevarnosti je bilo vključeno v osvobodilno gibanje veliko število meščanov, predvsem mladina. Vedno bolj se je širil krog sodelavcev OF. Bili so na vseh uradih, pri nemških trgovcih, gostilničarjih, podjetnikih, v lekarnah, v gimnaziji med dijaki.

Poznamo že močno postojanko OF na uradu za delo (Arbeitsamt), a sedežem v Čučkovi hiši (po vojni zdravstveni dom), ki je delovala od leta 1941 do konca vojne. Okrog 20 uslužbencev je tu podpiralo OF.

Poznamo že tudi sodelavce OF v ptujski bolnišnici iz leta 1943 zdravnik Franca Rakuša in bolniški sestri Rozo Tumpej-Floro in Rozino Žirovnik-Eriko. Delo so nadaljevali leta 1944. Za partizane so odnašali od tu zdravila ekonom Ljubeč, podjetnik Vrabič, učiteljica Poznikova, nameščenec Rudi Luter, partizan Janko Horvat in še nekateri. Znanec dr. Pogruja je leta 1944 odnašal zdravila tudi v Kozjanski odred, kjer je Pogruja deloval.

8. septembra 1944 so Nemci aretirali zdravnika dr. Franca Rakuša (33). Ko so ga 28. novembra izpustili, je odšel v partizane na Pohorje.

Leta 1944 so ustanovili odbor OF za Ptuj v Koroševem mlinu na Bregu. Sekretar odbora je bil Rudi Luter, člani pa Marko Strelec-Grom, Leon Košenina-Polde, Kristina Kostonjanec, Vera Ošlovnik-Sonja, Alfred Ribič in njegova žena ter Ivo Jančič. Na ustanovnem sestanku je bil tedaj sekretar KP ptujskega okrožja, Tone Kimovec-Francoz. Ko je odšel Rudi Luter septembra 1944 v partizane, je bil imenovan za predsednika odbora OF Ivo Jančič, bivši učitelj.

Nadaljevanje prihodnjič

POPRAVEK:

V 83. nadaljevanju sestavka UPORNE SLOVENSKE GORICE, je nepravilno navedeno ime Brenčič za drugo oporišče OF v Novi vasi pri Ptujju. Pravilno je: PRI POLONI KOLARIČEVI.

Novci na razstavi „Ptuj skozi arheološka obdobja“

VIDA ROJIC
UPORNE
SLOVENSKE GORICE

(87. nadaljevanje)

IZJAVA MARIJE KOČMUTOVE O SODELOVANJU V OF

Marija Kočmut iz Trnovske vasi 31 je povedala o sodelovanju v OF takole:

„Z Osvobodilno fronto je mene in mojega moža Franca povezal že jeseni 1943 Ivan Bezjak iz Gočove. Tedaj je pripeljal k nam Bezjaka Kamilo Kronfogal iz Črmlje. Z njima je prišel tudi Bezjakov polbrat Kamilo Kurbus. Od tedaj so se v naši hiši partizani večkrat zglasili, največkrat kurirji. Prihajali so v patrolji po štirje, po pet. Enkrat jih je bilo celo osem. Takrat so prinesli s seboj ranjenca. Spremljala ga je bolničarka Milka. Pri nas je ležal dva dni. Njegovega imena se ne spominjam. Vem pa, da ga je moj mož nato odpeljal z vozom k Mali Nedelji in seveda tudi bolničarko Milko. Spominjam se, da so prijeli Nemci Bezjaka na koncu leta 1944 in ga ustrelili. S tem so ga kaznovali, ker se jim je upiral in ščeval še druge k uporu.“

Bili so hudi časi. Bali smo se vsak dan, da bodo prišli nemci po nas, nas ustrelili ali odpeljali v kakšen lager. Čeprav smo se bali pa nismo prenehali pomagati partizanom. Tako je Kočmutova zaključila svojo pripoved.

IZ SPOMINOV JOŽETA VIDICA

Tovariš Vidic je navedel, da je povezoval dobore OF trnovskega območja poseben odbor z desetimi člani, ki ga je vodil Vidic. To izjavo je potrdil tudi Janez Horvat iz Trnovske vasi. Odbor se je sestajal pri Vidicu v Črmlji.

Tovariš Vidic je omenil pomemben dogodek na območju Trnovske vasi iz zgodovine osvobodilnega boja. To je bil miting meseca decembra 1944. Priredili so ga pri kmetu Ivančiču, ki pa ni bil povezan v OF. V prostoro sobo Ivančičeve hiše se je nekega decembrskega večera zbralo toliko ljudi, da je bila do zadnjega kotečka polna. Na mitingu je govoril delegat IO OF župnik Lampret. Za njim pa je spregovoril v imenu PO OF za Štajersko Tone Ulrich Kristl. Po mitingu je bila pri Vidicu v Črmlji konferenca OF z aktivisti, ki jo je vodil Kristl.

Rudi Ilec, ki je leta 1941 užgal iskro upora proti okupatorju na Grajeni in tja do Vurberka, je bil aretiran že poleti 1941. Leta 1942 je tu podžigal k uporu Franc Peršon, mizarski pomočnik iz Ptujja. Kot ilegalec se je zadrževal pri Francu Zelniku v Vumpahu. Izdajalec pa je pripeljal jeseni 1942 gestapovce po Peršona. Nemci so ga ustrelili marca 1943 v Mariboru. Njegov sodelavec Ivan Alt je po Peršonovi aretaciji izgubil povezavo z osvobodilnim gibanjem. Šele jeseni 1943 ga je zajela mreža OF, ki so jo razpredali Srečko Rojs-Niko, Franc Zalaznik-Leon in njuni sodelavci. Da bi ga Nemci ne prijeli se je umaknil v ilegalo in se zadrževal na območju Korene-Vurberka in Martina. I je navezal stik z Marjanom in Francem Krajncem, Ernestom Ramotom-Tomažem, Francem Grajfonjerjem-Petrom in njegovo ženo Ottilijo.

V Krčevini pri Vurberku je sodeloval z OF Jože Črnko, povezan že leta 1942 z Osojnikom.

V Mestnem vrhu pri Ptujju (pod občino Grajena) je bila javka OF leta 1944 pri Avgustu Hlupiču, strugarju v železniških delavnicah v Ptujju. Pri Jakobu Domitu na Mestnem vrhu je bila od poletja 1944 na parni postaja VDV. Vodili so jo Don, Robi in Kac.

OBVESTILO

Prebivalce Stanošine, Sedlaška in druge obveščamo, da je novozgrajena transformatorska postaja na lesenem A-drogu in priključni daljnovod POD NAPETOSTJO.

Plezanje po drogih in po transformatorski postaji ter približanje delom, ki so pod napetostjo je SMRTNO NEVARNO!

NAŠA TOVARIŠICA UČITELJICA

Hodim v peti razred. Uči me tovarišica učiteljica Anica Kostanjevec. Je visoke postave, ima črne lase in je zelo prijazna.

Ko zjutraj pride v razred, jo učenci pozdravimo.

Tovarišica učiteljica nam vsako stvar zelo razloži. Naučila nas je veliko. Učiteljica je razočarana, če pri kateri kontrolni nalogi noben učenec ne dobi petice. Tovarišica Anica Kostanjevec je

mladi dopisniki**mladi dopisniki****mladi dopisniki****mladi dopisniki****mladi dopisniki****md**

mentorica dramskega krožka in vodi pionirsko hranilnico.

Nada Horvat,
dopisni krožek,
OŠ Vitomarci

MOJ ROJSTNI DAN

Blizu se moj rojstni dan. Stara bom 10 let. Rodila sem se v ptujski bolnišnici. Rojstni dan imam med živimi počitnicami.

V počitnicah se bom prav tako učila, saj hodim že v 4. razred.

Edita Kostanjevec,
OŠ Vitomarci,
dopisni krožek

MAMICA, KJE SO POTA NAŠEGA OTROŠTVA?

Otroci smo največje bogastvo naše družbe, še posebej očeta in matere, ki sta nam dala življenje. Srečni so lahko otroci, ki ne pogrešajo družinske toplote. Kako majhna nespametna nerazodnost človeka lahko loči in ohladi v otroštvu medsebojna čustva, katere pozneje v odraslih letih zelo pogrešamo in smo v družbi za marsikaj prikrajšani. K temu pa navadno botruje dejstvo, če se naši starši razvečejo, nato pa ostanemo žrtev vsega le mi nedolžni otroci. Tudi sam sem odrasli fant z nekaj let mlajšo sestrico in razvezanimi starši. Usoda je hotela, da tudi s sestrico živiva ločeno vsak pri enem od staršev, čeprav neredke drug od drugega. Srečen in ponosen sem, ker živim pri očetu, ki me ima zelo rad in mi nudi vso življenjsko vzgojo, ki me vodi v vsakdanjost resničnega življenja. Zelo pa pogrešam sestrico in tudi ona naju z očetom, a mamica ne dovoli medsebojnega srečevanja, saj jo raje skriva in ločuje najina otroška leta. K temu pa pomaga tudi soc. skrbstvo, ki soglašja z njenim napačnim korakom. Resnično se sprašujem, kaj sva s sestrico kriva, če se oče in mama ne razumeta, in kje je materino srce vsaj v tistem trenutku, ko se mimogrede srečava na cesti ali ulici in se obrne v stran, kot da nisem njen sin?

Počasi in preudarno spremljava s sestrico že v tako rani mladosti nasprotja med humano vedo prosvetnih delavcev v šoli, ki naju vzgajajo v dobri veri in med usodno nesprejemljivostjo najinih staršev. Ta nasprotja in razlike naju v srcu bolijo in se sprašujeva: „Mamica, zakaj si takšna?“

Ze zgodovina v šoli nas poučuje o resničnih dogodkih druge svetovne vojne, še posebej Hitlerjevega napada na našo domovino. Nepozabno se spominjam predavanja, kako je okupator v taktičnem času izseljeval naše družine v Šlezijo, Auschwitz in še kam na sever, ter ločeval med seboj majhne otroke od staršev. Slehernega državljana stisne pri srcu, ko se na ta ali oni način spomni kratkih dohodkov.

Kdo bo zmagal v takšnem nasprotovanju? Vsekakor ljubezen med nama s sestrico, ki kljub vsemu iz dneva v dan raste. Prpomogla pa bo morda tudi vest matere. „In kljub temu se sprašujeva: „Starši, zakaj ste takšni?“

Bratec in sestrica

NA VLAKU SEM IZGUBILA DENARNICO

Teta mi je prinesla iz potovanja denarnico. Bila mi je všeč. Čez nekaj dni sem se peljala k babici. Med vožnjo mi je bilo dolgčas in sem se z denarico igrala. Ko sem se v Ljutomeru prerinjala k izhodu, sem jo pozabila.

Da denarnice nimam, sem opazila šele pri babici, ko sem ji hotela denarnico pokazati. Bila sem zelo žalostna.

Takoj drugi dan sem šla na železniško postajo. Ko sem vstopila, sem najprej pozdravila. Prijaznega železničarja pri okencu sem vprašala: „Verjam sem se v vlaku „Mura ekspres“ peljala v Ljutomer. Pozabila sem denarnico. Bila je okrogle oblike in rdeče barve. Odpirala se je na zadržko. Bila mi je zelo pri srcu. Ste jo morda našli?“ Uradnik se nasmehne in mi pokaže meni znano denarnico. Vpraša me: „Je morda ta tvoja?“ Odgovorila sem mu: „Je! Pa hvala!“ Mož se nasmehne in pravi: „Drugič pa bolj pazi na svoje stvari!“

Ze stečem veselo k vratom in še rečem: „Bom, pa hvala in na svidenje!“ In že me ni več.

Zelo sem bila vesela. Od takrat pa vedno pazim na svoje stvari.

Eva Jurkovič, 4/c,
OŠ Franca Osojnika,
D...

KOLINE

V četrtek smo imeli koline. Mama je zgodaj vstala.

Ob 8. uri so prišli mesarji. Zaklali so prašiča. Ko so meso narezali na kose, so pričeli delati krvavice. Blizal se je večer, prišli so stric Lojzek, teta Micka, teta Trezika, moja botra, Milan, Ivan, Zlatko, Marta, Drago, Robi in Jožek. Zvečer so odrasli sedli za mizo in večerjali in se pogovarjali.

Mi, otroci smo se igrali, človek ne jezi se. Ko je bila ura 22. smo se odpravili domov.

Tatjana Fras,
OŠ Trnovska vas,
4. razred

PEČ ZA KRUH, PEČ ZA JAKA

Tistega dne so imeli partizani hudo borbo z Nemci. Mnogo partizanov je bilo ranjenih, in med njimi je bil tudi partizan Jaka. Po dolgotrajnem boju so se morali partizani umakniti. Nato so Nemci začeli preizkave po hišah. Iskali so partizane.

Partizan Jaka je bil ranjen v nogo. Počasi se je prebil do hiše, v kateri so živeli partizanski ljudje.

Kam naj skrrijejo Jaka, je vsakemu izmed njih rojilo po glavi. Mati pa se je spomnila. Potisnila je Jaka v peč. Zadnji trenutek se je zavlekel v peč, saj so Nemci že razbijali po vratih.

Nemci so pretaknili vso hišo, Jaka pa niso našli. Jaka je bil na varnem povrh pa še v topli peč.

Marinka Pukšič,
OŠ Trnovska vas

S KNJIGO SPOZNAVAM SVET

Najraje prebiram knjige naših pisateljev, saj v njih najdem skoraj največ dogodkov iz našega vsakdanjega življenja. Z njimi spoznavam svet in različne dogodke, ki se dogajajo širom po svetu.

Knjige rada prebiram že od vsega začetka svojega otroštva. Ko sem še bila majhna deklica, ki še ni znala prav govoriti so mi starši kupili knjigo. Seveda pa ta knjiga še ni bila čisto prava. Bila je le slikanica z živalmi, vendar zame je bila to čisto prava velika knjiga. Bila sem je zelo vesela, zato sem jo iz dneva v dan prebirala in spoznavala živali. Pri spoznavanju so mi seveda pomagali starši. Ugotovili so, da se zelo zanimam za knjige, zato so mi jih pogosto kupovali. Iz dneva v dan sem imela večji kup knjig, zato so mi starši kupili knjižno polico, v kateri sem imela shranjene knjige. Nanje sem bila zelo ponosna in iz njih sem se tudi dosti naučila. Dopolnila sem sedmi rojstni dan. Bil je čas za vpis v šolo. Tega sem se zelo veselila, saj sem vedela, da mi bosta očka in mamica kupila polno knjig, ki jih bom lahko vsak dan nosila v šolo in se iz njih učila. Res je bilo. Dobilam sem polno knjig med katerimi so bile tudi pravljice, bila sem jih vesela. Knjige sem redno prebirala. Vsako leto sem bila večja in pametnejša, zato so mi starši začeli kupovati resnejše poučne knjige, kot so ATLASI ZNANJA. V moji knjižni polici se je že nabralo veliko knjig. Sedaj sem že večje dekcle, ki še vedno rada prebiram knjige. Ker nimam več dosti časa, redko kdaj najdem čas za branje knjig, saj imam dosti učenja, ker obiskujem zadnje leto osnovne šole, vendar za knjigo še zmeraj najdem kaj časa.

Knjige rada prebiram že od prvih besed, ki sem jih napol izgovarjala. Tudi sedaj še jih rada prebiram, saj s knjigo spoznavam svet. Ker mi starši ne morejo kupovati knjig tako pogosto, kot bi želela, si jih sposojam v knjižnici. Rada jih prebiram, saj knjiga je moja zvesta prijateljica, s katero spoznavam ves svet.

Ksenja Vrabi, 8/b,
OŠ Boris Kidrič,
Kidričevo

CELODNEVNA OSNOVNA ŠOLA

Obiskujem osmi razred osnovne šole Boris Kidrič v Kidričevem. Na naši šoli imamo celodnevni pouk, ki ga obiskujejo vsi učenci od prvega do osmega razreda. Pouk se nam prične ob pol osmih, konča pa ob treh. Včasih so ure zelo dolge, največkrat pa minejo mimogrede. Dvakrat dnevno imamo uro samostojnega učenja. Pri samostojnem učenju delamo naloge in se učimo. Učitelj nam velikokrat ponovno

razložijo snov, ki je nismo razumeli. Ker pa je učenja vedno več, si velikokrat nesemo domov knjigo ali pa zvezek. Vemo, da se v šoli ne da vse narediti, zato se učimo tudi doma. Dve uri tedensko imamo vzgojnoizobraževalne dejavnosti. Vsak učenec se lahko samostojno odloči, v katerem krožku bo sodeloval in seveda v njem aktivno dela. Jaz sodelujem v dopisnem krožku, ki ga vodi tovarišica Srpičeva. Ker rada pišem spise, si velikokrat vzamem čas zanje tudi doma.

Včasih učenci niso imeli enakih možnosti za šolanje, celodnevna šola je ta problem delno rešila. Vsi, ki smo spoznali tak način šolanja, menimo, da je veliko boljši od prejšnjega.

Jerica Planinšek, 8/b,
OŠ Boris Kidrič,
Kidričevo

ZORENJE

Prvič sem se zaljubil na rojstnem dnevu. Bil sem pri Darkovi puncu. Nekajkrat sem jo že videl v šoli, ampak kar mimogrede. Zdelo se mi je najlepša. Ampak z njo je hodil Darko. Vsi so imeli dekleta, samo jaz sem sedel osamljen. Čez nekaj časa je prišla neka petošolka. Prisedel sem k nji in se začel pogovarjati z njo. Bila je srmežljiva in se je kar naprej odmikala. Sicer je pa nisem jemal resno. Vse bolj se mi je po glavi motala Zlatka. Zabava mi je bila brezvezna, a tudi lepa obnem, ker sem spoznal dekcle, ki mi je bila všeč.

Pozneje sem jo večkrat srečal v kopaljšču. Zvedel sem, da sta se z Darkom skregala. Čakal sem na priložnost, da bi jo vprašal, če bi hodila z mano. A tedaj je začela hoditi z Jakecom. Ni trajalo dolgo. Nekega toplega dne sem se šel kopat. Spet sem jo videl. Hitro sem se slekel in se potopil pod vodo. Priplaval sem do nje. Ni se umaknila. Ves dan sem bil ob njej. Zmenila sva se, da se dobiva drugega dne v kopaljšču. Dobilam sva se, ampak povedala mi je, da hodi z nekim Todorovičem. Doma sem se skoraj razjokal.

Znova sem jo srečal samo. Prišel sem k nji. Ni imela fanta in to je bila prava priložnost zame. Zmenila sva se za drugi dan v parku. Prišla je, ampak s prijateljico.

Minila sta kakšna dva meseca, ko sva tako hodila. Nenadoma pa se mi ni zdelo več tako romantična, njen smeh ni bil več tak kakor pred meseci. Nisem se več menil zanjo, postala mi je zaporna. Ne vem, kako je mogla imeti toliko fantov. Skoraj sem jo že pozabil. Sedaj mi srce bije za drugo. A ne vem, če ima fanta.

Ciril Kos, 8d,
OŠ Tone Znidarič,
Ptuj

TAK FANT NI ZAME

Dan se nagiba k večeru. Nikogar ni doma. Na televiziji je vojni film. Vse se mi zdi tako mrtvo in puho. Kmalu se bo kazalec približal 17. uri. Brez dela sedim in zrem preko ekrana. Film mi ni zanimiv. Ze dva dni oklevam, naj grem danes v park ali ne. Zagotovo me bo čakal, rada bi ga imela ob sebi, pa vendar sem neodločna. Kukavica na uri se prikaže in zapoje. Čas bi bil, da grem. Negibno obsemdim. Nekdo zvoní, ne grem odpret. Nočem obiskov in tujih ljudi, ki prihajajo k očetu in materi. Zakaj nihče ne pride k meni? Zvonenje je prenehalo. Vstanem in ugasnem televizor. Na gramofon dam ploščo in glasba odmeva po stanovanju. Zaplešem sama s seboj in priplešem do garderobe, kjer imam čevlje in plašč.

Obujem se in oblečem, zaklenem vrata. Stečem po stopnicah in že hitim proti parku. Drevje v parku se rahlo pripogiba. Vse klopi so prazne, le na eni sedi nekdo. „To je on“, rečem sama zase in se mu približam.

„Zdravo. Malce dolgo te čakam. Roke so mi ozeble. Ali bi šla na sprehod?“ me vpraša z zamolklim glasom in vstane. Počasi hodiva po mestu. Potem prične: „Ze dolgo nisem imel dekleta ob sebi. Moja deklica je bila tako ljubka, da je dolgo nisem pozabil. Njene plave oči so zle izpod rumenih las, kakor zre modro cvetje iz pšenice. Snežka je bila, ustrezalo ji je to ime. Mehak glas je imela, a kaj šele njeno telo. Vitka postava, bela kot sneg, to je bilo nekaj. Verjetno ne bom več srečal nobene take, kot je bila Sneža. Pustila me je. Noče me več poznati. Ima fanta, ki ji prav nič ni podoben. Noben par nista. Blondinka in rjavolasec. De kako ji je to všeč. Tako velik je. Sam sem bil zanjo ravno pravešen. Barva las enaka, oči enake, vse sva imela enako. Rad sem jo imel...“ Ustaviva se. Pogleda me in še enkrat ponovi: „Kako ji je le všeč tisti fant.“ Rečem mu: „Ti še sam ne veš, kaj želiš. Jezen si nanj, ker

je Sneži bolj všeč kot ti. Predvidevam, da je boljši od tebe. Rjavi lasje te motijo, tudi sama jih imam, ti pa si svetlolasec. Potem tudi midva nisva noben par. Hvala!“

—Stekla sem. Ni me motilo, da je govoril o Sneži, njegova nevoščljivost, je bila premočna in tak fant ni zame.

Tako hitro sem se znašla pred stanovanjem. Začudena. Vrata so odprta. Vstopim, ko se mi oče prikaže. Naroči mi: „Pojdi po koveček in svoje stvari. Na počitnice bomo šli že danes.“

Potem zapre vrata in se vsede k mami za mizo. Srečna sem. Čimprej od tu, od teh nezrelh fantalnov in teh ulic. Počitnice, drugi kraji, drugi ljudje, to ljubim, ne pa fante, ki so še neresni.

Irena Graj, 8c,
OŠ Toneta Znidarič,
Ptuj

Z MAMO SVA PRIJATELJICI

Bil je zadnji dan počitnic pri teti. Prišla sem pozno zvečer. Na srečo sem imela ključ. Sezula sem se in se po prstih tihotapila po veži. „Oče in mama že spita.“ sem mislila in nadaljevala pot. Vsa veža se mi je zdelo neskončno dolga in grozljiva. Prižgala sem stenske svetilke, ker nisem nič videla in bi še koga zbudila. Ze sem bila na stopnicah. Te so izdajalsko zaškripale. Končno sem prišla do sobe in odprla vrata. Na postelji je sedela mama in me gledala. V sobi je bilo mračno. Malo svetlobe je prihajalo s ceste: „Kje si bila?“ me je vprašala: „Jaz? Kje naj bi bila? S prijatelji smo šli k staremu mlinu.“ Mama me je začudeno poklicala: „Suzana!“ Zakaj mi ne poveš resnice? Zakaj mi lažeš?“ V grlu me je zapeklo, v obeh se mi nabirale solze. Vendar nisem hotela priznati: „Saj sem ti povedala, kaj me mučiš?“ Stala sem še vedno pri vratih. Počasi sem naredila nekaj korakov. Mame si nisem upala pogledati. Bilo mi je žal, da sem šla z Dejanom v gozd na sprehod. Prijel me je okrog vratu in ponudil cigareto. Odklonila sem. Pogledal me je tako začudeno, da sem jo vseeno vzela. Vtaknila sem jo v usta in Dejan mi jo je prižgal. Prvič sem kadila, zelo sem kašljala. Dejan je spoznal, da še nisem kadila, je rekel: „Ni se ti treba mučiti s to cigareto.“ Ustavila sva se pod velikim hrastom. Tam me je prvič poljubil.

Nisem vedela, da naju je zalezoval bratranec. No in zdaj sem bila v kaši. Postalo mi je hudo: „Veš mama, tudi ti nisi bila drugačna. Zakaj mi ne poveš, kaj ti je bratranec povedal. Lažje bi mi bilo. Zakaj ne kričiš name, zakaj mi vsega ne očiščaš?“ sem jo spraševala. Mama je zavzdihnila: „Da tudi sama sem podobne stvari doživela. Tako pač mora biti. Toda kje si bila tako dolgo? Skrbelo me je!“ Zapekla me je vest: „Mama, zupaj mi, vem, kaj smem in česa ne. Cigarete so ogabne, da jih še videti ne morem.“ sem jo z odgovorom pomirila. „No, zdaj pa pojdi spat“, mi je odvrnila: „Jutri je še en dan.“

Oddahnila sem si, ker sem vedela, da me mama razume in da sva si še vedno prijateljici.

Suzana Gabrovec, 8 d

MOJA RIBIŠKA TROFEJA

Zgodaj zjutraj sem se odpravil k vodi. Začel sem loviti ribe. Dolgo ni potrzalo, zato sem že mislil, da danes ne bo nič. Zamenjam vabo in ponovno vržem trček v vodo. Nekaj časa čakam, nenadoma pa plovc na vidik vem. Zategnem in začutim ribo. „Zelo je močna, takšne še nisem ujel.“ sem si mislil. Z veliko muko jo ujamem s pomočjo trikotne mreže. Bil je ploščič. Ves srečen sem se odpeljal domov in šele na pol poti opazil, da sem pozabil mrežo. Moral sem se vrniti. Ko sem prišel domov, je bil ploščič še živ. Dal sem ga v kad, kjer je po enem dnevu poginil. Tehtal je štiri kilograme. Imel je velikanske luske.

V izkaznico sem vpisal težo in vrsto ribe ter odnesel v društvo. Niso mi verjeli. Ko sem jim prinesel pokazat glavo, so se začudili. Dobil sem srebrno značko Ribiške zveze Slovenije. Na to značko sem bil še bolj ponosen kot na svojo velikanko.

Zvonko Kržaj, 8d,
OŠ Tone Znidarič,
Ptuj

ZIMA

Botra zima je prišla, sneg leti z neba. Brž tecimo, pohitimo in sanke si vzemimo. Sneg še vedno naletava Juhuhu, hoho, ho, otroci vriskajo in se veselo sankajo.

Klara Kmetec, 6 b,
OŠ Kidričev

RAZPIS XI. FESTIVALA DOMAČE ZABAVNE GLASBE SLOVENIJE

V skladu z določili samoupravnega sporazuma o pospeševanju domače zabavne glasbe Slovenije, pravili festivala in z dogovorom z Zvezo kulturnih organizacij Slovenije

razpisujemo**XI. FESTIVAL DOMAČE ZABAVNE GLASBE SLOVENIJE, KI BO 24. IN 25. AVGUSTA 1979 V PTUJU****I.**

Festival bo razdeljen na dva samostojna dela:

1. Festival ansamblov domače zabavne glasbe, ki bo v petek, 24. avgusta 1979 v organizaciji ZKO občine Ptuj in pod okriljem Zveze kulturnih organizacij Slovenije.
2. Festival melodij domače zabavne glasbe, ki bo v soboto, 25. avgusta 1979 v organizaciji glasbenega uresništvu Radio-Tednik Ptuj.

II.**FESTIVAL ANSAMBLV DOMAČE ZABAVNE GLASBE:**

1. Na festivalu lahko sodelujejo domači zabavni ansambli, ki so vključeni ali evidentirani v eni od občinskih ZKO.

Sodelujejo lahko tudi ansambli iz zamejstva, če to dovoli Zveza kulturnih organizacij Slovenije.

2. Vsak ansambel nastopi z dvema skladbama, od katerih mora biti ena vokalna.

Skladbe morajo biti izvirne in prvič javno predvajane. Besedila morajo biti v slovenščini ali v enem od narečij z območja Slovenije. Zaželeni so predvsem motivi iz življenja in dela današnjega slovenskega človeka.

3. Skladbe, izvedbo in besedila bo ocenjevala posebna komisija, sestavljena iz glasbenih in drugih strokovnjakov, ki jih imenuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije.

Strokovna komisija bo preizkusila kakovost in usposobljenost prijavljenih ansamblov na avdicijah, ki bodo v Ljubljani in v Ptuj.

Komisija bo nudila ansamblom potrebno strokovno pomoč. Ansambli so dolžni izpolnjevati njena navodila. Če ansambel tega ne upošteva, ima komisija pravico, da mu prepove sodelovanje na festivalu.

4. Strokovna komisija bo spremljala naslop vsakega ansambla na festivalu in ga uvrstila v skupino za podelitev značke Orfeja s plaketo: a) zlate, b) srebrne in c) bronaste.

Prednosti, ki jih bodo imeli nosilci zlate značke Orfeja bodo posebej opredeljene v pravilih festivala.

Občinstvo podeli posebno denarno nagrado za najbolj vedro melodijo.

5. Pogoji za sodelovanje na festivalu je tudi pristanek, da izvajalci odstopijo od mehaničnih pravic za posnetke plošč in kaset RTV Ljubljana. Avtorjem pripadajo vse pravice, ki jih določa zakon.

6. Ansambli morajo poslati prijave za sodelovanje na festivalu in notni material z besedilo do 30. aprila 1979 na naslov: Zavod Radio-Tednik Ptuj, 62250 Ptuj, Vošnjakova 5, kopijo prijave po ZKO pristojne občine.

7. Avdicija je obvezna za tiste ansamble, za katere bo tako odločila strokovna komisija. Avdicije bodo opravljene v maju 1979.

III.**FESTIVAL MELODIJ DOMAČE ZABAVNE GLASBE:**

1. Avtorji lahko pošljejo neomejeno število melodij v vokalni ali instrumentalni obliki.

Besedila morajo biti v slovenščini ali v enem od narečij z območja Slovenije.

2. Melodije bodo na festivalu izvajali trije renomirani domači ansambli.

3. Določeno število skladb bo posnela Kasetna produkcija RTV Ljubljana na posebno festivalsko ploščo in kaseto.

4. Melodije bo na festivalu ocenjevalo občinstvo s posebnimi glasovnicami, ki bo tudi podelilo naslednje nagrade:

- prva nagrada 5.000 dinarjev
- druga nagrada 4.000 dinarjev
- tretja nagrada 3.000 dinarjev.

Nagrade prejmejo avtorji melodij.

5. Posebna strokovna komisija bo podelila avtorju za najboljše besedilo nagrado v znesku 4.000 dinarjev, ki se po oceni komisije lahko deli tudi na več avtorjev.

6. Komisija si pridruži pravico do popravka notnega materiala in besedila v skladu s programskimi zahtevami RTV Ljubljana.

7. Avtorji melodij morajo poslati notni material in besedila v dvojniki najkasneje do 30. aprila 1979 na naslov: Zavod Radio-Tednik Ptuj, 62250 Ptuj, Vošnjakova 5.

8. Notni material in besedila, ki ne bodo sprejeta za izvedbo na festivalu bomo avtorjem vrnili.

9. Avtorjem pripadajo vse pravice, ki jih določa zakon.

IV.

Z vsemi ansambli, ki bodo sodelovali na XI. festivalu, bo organizator sklenil posebno pogodbo, ki bo natančneje določila mesebojne pravice in obveznosti.

Upravni odbor festivala

Zaradi tridnevnega vseljidskega žalovanja je bila skupščina, sklicana za prejšnjo nedeljo preložena.

Člani avto moto društva Ptuj

vabljeni

na 25. skupščino AVTO MOTO DRUŠTVA PTUJ v nedeljo, 18. februarja 1979 ob 9. uri, v prostorih Narodnega doma v Ptuj.

Po skupščini bomo predvajali športni film „Lahka konjenica“, ki prikazuje posnetke z dirk: speedway, rally, motokros in karting.

Vabi AMD Ptuj

Z lanskega srečanja s Trešnjevko v Ptuj

— foto B. Rode

PRIPRAVE IGRALK NK DRAVA

Treningi in prijateljska srečanja

Na kratko smo že poročali o pripravah igralk rokometnega kluba Drava na nadaljevanje tekmovanja v severni skupini druge zvezne rokometne lige. Fizično moč so si nabirale teden

dni v Rovinju, kjer je pod vodstvom trenerjev Djuriča in Pergerja vadilo 15 igralk med njimi tudi tri perspektivne pionirke. Vremenske razmere jim ob morju niso bile naklonjene, vendar so kljub temu vadili trikrat dnevno, saj so bili ostali pogoji zagotavljeni.

Po vrnitvi iz Rovinja vse igralk sedaj zavzeto vadijo trikrat na teden, vmes pa so dogovorjena tudi prijateljska srečanja. V preteklem tednu sta članska in mladinska ekipa gostovali v Velenju. Članice so igrale dvakrat po 20 minut, mladinke pa nato nadaljevale še en polčas. Ker sta oba trenerja preskusila in v igro poslala vse igralk, rezultat ni bil toliko pomemben. Vendar se je v skupnem seštevku srečanje končalo neodločeno 17:17. V tem mesecu pa so predvidena tri prijateljska srečanja in sicer s prvotlačskima ekipama Lokomotivo in Trešnjevko iz Zagreba.

Ne oziraje se na vremenske razmere, bodo igralk pričele vaditi zunaj takoj v začetku prihodnjega meseca. Sedaj namreč vadijo v dvorani. Prvo srečanje, prvenstveno, bo 18. marca v Ptuj. To bo zaostalo srečanje iz prvega dela s podravko iz Koprivnice, tedan dni kasneje pa bo v Ptuj gostoval Zamet z Reke. Velja pa še omeniti, da RK Drava nastopa tudi na zimski odprtem prvenstvu Varažдина.

Sodobni pouk z avdiovizualnimi sredstvi

Prejšnji teden so na pedagoški enoti gimnazije v Ptuj organizirali seminar o uveljavljanju in uporabi avdiovizualnih naprav v sodobnem učnem sistemu. Udeležili so se ga pedagogi osnovnih šol ptujske in ormoške občine ter predstavniki ptujskih srednjih šol. Seminar je vodil pedagog, Milan Potočnik, ki na gimnaziji Dušana Kvedra že dalj časa uporablja sistem avdiovizualne tehnike in sicer uporabo slike in govora prek televizijskega sprejemnika.

V risalnici gimnazije, kjer je tudi tako imenovani center avdiovizualnih naprav je improviziran studio, v katerem so trije TV sprejemniki, projektor (16 mm), magnetoskop, gramofon, radijski sprejemnik, ojačevalci, grafoskop, kasetofon in druga tehnika, je Milan Potočnik seminar razdelil v teoretični in praktični del. V prvem so se udeleženci seminarja seznanili s pomenom te sodobne učne tehnike, v drugem pa s praktičnim delom na avdiovizualnih napravah.

Poudariti je treba, da je magnetoskop pomembna in velika prednost novega posredovanja učne snovi, kajti z njim lahko v šolah posnamejo TV oddaje in jih kasneje prek TV sprejemnikov posredujejo oziroma reproducirajo učencem v razredih. Dijaki ptujske gimnazije lahko iz improviziranega studia TV program spremljajo že v treh učilnicah.

Seminar je bil dobrodošel za vse tiste pedagoge, ki takšno tehniko v šolah že imajo, pa tudi za tiste, ki naprave nameravajo kupiti. Srečanje na gimnaziji pa pomeni tudi sodelovanje med šolami in izmenjava učnega gradiva.

Najprej je treba obvladati tehniko, šele potem posredovati učno snov učencem

foto: zk

I. kotar

Občinsko pionirsko košarkarsko tekmovanje selekcij

Košarkarski klub „Drava“ je tudi letos organizator ligaškega košarkarskega tekmovanja za pionirje in pionirke I. in II. selekcije. Za prvo selekcijo tekmujejo pionirji in pionirke 5. in 6. razredov osnovnih šol, za drugo selekcijo pa pionirji in pionirke iz 7. in 8. razredov osnovnih šol.

Tekmovanje poteka po dvokrožnem sistemu in bo zaključeno v prvi polovici maja. Prva srečanja so bila že pretekli petek in soboto.

Rezultati druge selekcije — PIONIRJI:

Kidričevo—Tone Znidarič 55:45
Podlehnik—Majšperk 35:58
Dornava—Franc Osojnik 43:44

PIONIRKE:

Kidričevo—Tone Znidarič 37:17
Podlehnik—Majšperk 21:15
Dornava—Franc Osojnik 28:23

Srečanja drugega kola tekmovanja bodo jutri in v soboto. MG

Občinsko prvenstvo v veleslalomu za pionirje in mladince

Na Rozli na Pohorju bo 21. februarja 1979 smučarsko tekmovanje občine Ptuj v veleslalomu za pionirje. Tekmovanje bo organizirala smučarska sekcija pri klubu mladih Ptuj in šolsko športno društvo gimnazije Dušana Kvedra Ptuj.

Prijave sprejema ŠDGDK Ptuj do 15. februarja 1979.

Tekmovanci bodo razdeljeni v štiri skupine (pionirke, pionirje, mladinke, mladinci). Tekmovanje bo ekipno in posamezno. Podelje-

ne bodo medalje, diplome in praktične nagrade. Občinski ekipni prvaki med pionirji in mladinci prejmejo prehodne pokale.

Startnina je 125-din, od tega 60 din za avtobusni prevoz, 40 din za žičnico 25 din za enoločnico.

Zrebanja startnih števil bo v petek 16. februarja 1979 ob 19. uri v klubu mladih.

Prizadveni organizator je razpise poslal vsem osnovnim šolam in srednjim šolam v ptujski občini. Pričakujejo zelo dober odziv, saj je

to prvo tovrstno tekmovanje po osvoboditvi v Ptuj. Upajmo, da bo uspelo organizatorju tekmovanje dobro izvesti, in da se bo našlo dovolj zainteresiranih DO, ki bi jih finančno podprli.

Glavni cilj tega tekmovanja je popularizacija zimskega športa v Ptuj in zbiranje perspektivnih smučarjev, ki bi jih lahko v prihodnjih letih uporabili za smučarske vaditelje, saj ta kader trenutno najbolj potrebujemo.

Bojan Rode

Divji labodi v Markovcih

Na akumulacijsko jezero pri Markovcih, so pred desetimi dnevi prileteli divji labodi. To, da bi prišli divji labodi k nam, je zelo redek primer, ki se je do sedaj ponovil samo enkrat. Pred leti so prišli v ljubljansko barje, vendar so odleteli in se nikdar niso več vrnili. K nam so prišli z severa (Finska, Švedska ali SZ) in to zaradi zelo hude zime.

Trenutno je na jezeru pri Markovcih pet labodov (trije odrasli in dva mladiča). Bilo jih je več, vendar je bil eden na žalost ustreljen. Ta vrsta laboda (labod grbec) je zaščitena, zato odsvetujemo neodgovornim lovčcem, da si ne bi po nepotrebnem delali načrtov o lepi lovski trofeji.

Amaterski ornitolog tovariš Lašič nam je povedal, da imajo labodi v Markovcih zelo dobre pozorce, tako da obstaja možnost, tudi če odletijo, da se ponovno vrnejo.

Skrb nad labodi so prevzeli člani lovške družine Markovci. Od začetka smo se bali, kako bo akumulacijsko jezero vplivalo na živalski svet. Sedaj vidimo, da smo z njim mnogo pridobili. Jezero je postalo pravi raj za mnoge vrste vodnih ptic in počivališče za ptice selivke.

Besedilo in posnetek Bojan Rode

Labod — grbec na dravskem jezeru pri Markovcih

NK TRŽEC

Premalo pozornosti športnim organizacijam

V okviru TVD Partizan Videm že nekaj let deluje sekcija NK Tržec. Po začetnih težavah so sedanjí njihovi nastopi v medobčinski nogometni ligi dokaj uspešni.

Največja težava, s katero se srečujejo je ta, da nimajo lastnega nogometnega igrišča. Prav zaradi tega tudi nimajo rednih treningov, ki bi jim prav gotovo zagotovili višje mesto na lestvici, v svoje vrste pa bi lahko vključevali mlade perspektivne igralk.

Prostor za ureditev igrišča je sicer že nekaj let na voljo, večkratne akcije za ureditev pa zaradi pomanjkanja sredstev niso dale željenega uspeha. Ko že omenjamo finančna sredstva naj omenimo, da vsa ta leta

Člani NK Tržec

sekcija NK Tržec od Telesno kulturne skupnosti ni prejela nobene denarne pomoči, ki jo ta skupnost drugim klubom namenja. Tako si morajo sredstva za plačevanje sodnikov in nakup najnujnejših rekvizitov zagotavljati z različnimi zabavnimi prireditvami, zgodilo pa se je že, da so denar za plačilo sodnikov morali dati iz lastnih žepov.

Kot je zagotovil tehnični vodja Janko Klinc, bodo letošnje pomlad igrišče vendarle dokončno uredili. Del potrebnih sredstev si bodo zagotovili s prireditvijo ob 8. marcu, nekaj bo prispevala krajevna skupnost najpomembnejšo vlogo pa bo odigralo prostovoljno udarniško delo.

Prav gotovo je že čas, da bi odgovorni razmislili o pomoči takim športnim organizacijam, ki se ubadajo z začetnimi težavami in jim dodelijo vsaj tista sredstva, ki jih potrebujejo za samo tekmovanje. Res je, da trenutno aktivno deluje v NK Tržec malo število članov in da še med temi zaradi omenjenih težav večkrat prihaja do nesoglasij. Z družbeno pomočjo takim in podobnim organizacijam pa bomo vendarle dosegli množično športno udejstvovanje in s tem povečevali kondicijsko pripravljenost prebivalstva. Da je to zelo potrebno iz več vidikov pa v tem sestavku verjetni ni potrebno posebej povdarjati.

JB

KARATE

Medrepubliško tekmovanje v Zagrebu

Člani ptujskega karate kluba so se v Zagrebu udeležili medrepubliškega tekmovanja posameznikov v Semi kontaktu, ki šteje za rang listo SFRJ v letu 1979. Tekmovanja so se udeležili trije tekmovalci iz Ptuja in deset iz Celja. Slovenski predstavniki so zadovoljili, saj so osvojili nekaj prvih mest, med njimi je prvo mesto osvojil tudi Vladimir Sitar, državni prvak v muha kategoriji, drugo mesto v lahki kategoriji je osvojil Srečko Arnuš, v srednji kategoriji pa je Edvard Štegar izgubil v prvem kolu zaradi poškodbe noge.

Tudi celjski tekmovalci so bili dokaj uspešni, prvo mesto sta osvojila Ceglec in Pušnik v poltežki in težki kategoriji. Na tekmovanju pa je nastopil tudi evropski prvak v Full kontaktu Šokota. Na tekmovanju je nastopilo okrog 70 tekmovalcev iz raznih krajev Jugoslavije.

Danilo Klajnšek

O delu športnega aktiva Hajdina

Pred kratkim so se sestali na letni konferenci člani TVD Partizan Hajdina — aktiv Hajdina. Ocenili so dosedanjo aktivnost in si zadali bodoče naloge.

Ena najpomembnejših nalog je trenutno gradnja klubskega prostora. Le-ta bo poleg športnega aktiva, služil tudi družbenopolitičnim organizacijam v Spodnji Hajdini. Pomembno je, da so krajanje že izrazili pripravljenost sodelovati pri gradnji omenjenih prostorov in poleg dela prispevati tudi materialna sredstva.

Med nalogami, ki so si jih zadali na letni konferenci je tudi povečanje števila članov in aktivno sodelovanje pri delu družbenopolitičnih organizacij v kraju. Nadalje načrtujejo ustanovitev šahovske in tehniške sekcije, tesnejše in konkretno sodelovanje z osnovno šolo Hajdina in vključevanje pionirjev v svoje vrste, čaka jih tudi nadaljevanje tekmovanja v medobčinski nogometni ligi, skratka načrtov in nalog jim ne manjka. Če bodo z dosedanjim vestnim in požrtvovalnim delom nadaljevali, tudi z uresničitvijo zastavljenih ciljev ne bo težav!

JB

SMUČARSKI TEČAJ ZA OTROKE

Tekmovanje tudi za drugo skupino

V drugi skupini smučarskega tečaja, ki se je končal 3. februarja, je bilo 35 otrok iz ptujske občine. Začetni in nadaljevalni tečaj je tako kot prvi potekal na terenih pri Arehu na Pohorju. Pripravili in izvedli pa so ga Telesnokulturna skupnost Ptuj, Zveza telesnokulturnih organizacij in smučarska šola Pohorje pri SK Branik. Ob koncu tečaja so tudi za to skupino pripravili tekmovanje v omini veleslalomu.

Tokrat so bili najboljši: začetni tečaj: — pionirke: 1. Blanka Šnepf, 2. Karmina Kvas, 3. Simona Vidovič; — pionirji: 1. Saša Šnepf, 2. Igor Stoger, 3. Bojan Sirec; nadaljevalni tečaj: — pionirke: 1. Marija Fošnarč, 2. Sabina Stöger, 3. Natalija Primožič; — pionirji: 1. Miran Meznarič, 2. Miran Purg, 3. Matjaž Petrovič;

I.k.

„PREŠERNOVO IME JE OSREDNJI POJEM NAŠE KULTURE...“

Letos je minilo že 35 let, ko je vodstvo NOB določilo 8. februar — dan Prešernove smrti za slovenski kulturni praznik. Takrat je eden izmed pobudnikov tega zgodovinskega dejanja Josip VIDMAR dejal:

„Izvršni odbor OF je vsekakor hotel počastiti spomin velikega pesnika, ki je v svoji elegični ljubezni do domovine in do slovenstva zapustil rodovom, ki so prišli za njim tehtno oporo in jo s sugestivnostjo svoje pesniške besede za zmeraj vtisnil v zavest vseh generacij našega naroda do današnjega dne in do dni, ki pridejo za nami. Zeleli smo določiti dan, ob katerem bi se vsak Slovenec takega ali drugačnega nazora, take ali drugačne politične orientacije zavedal, da je kljub vsemu član enega občestva, ene družnosti v katero smo povezani s svojim jezikom, s svojo kulturo, s svojo najglobljo naravo.“

Kateri datum bi mogel obuditi narodno zavest in pieteto v vsakem od nas, če ni to datum ob katerem se je končalo tragično življenje in zmagovito delo moža, ki nam je s svojo knjigo poezij dosegel domovinsko pravico

v zboru narodov, ustvaril merilo za vse naše umetniške dosežke.

Prešernovo ime je osrednji pojem naše kulture in razumljivo je, da je njegov smirni dan edini datum v naši preteklosti, ki resnično lahko v največji zavesti združil pol slovenske cele.“

O liku velikega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, ki je bolj kot kateri od duhovnih velikanov naše preteklosti neposredni udeleženec velikega odločilnega boja za nacionalno in socialno svobodo je na osrednji občinski slovesnosti, ki je bila minulo sredo v Narodnem domu v Ptuj spregovoril dr. Miro Bračič, rektor mariborske univerze, ki je svoj slavnostni govor zaključil z besedami:

„Prešeren nam je s svojo drobno zbirko poezij utrl pot v družbo evropskih kulturnih narodov. Z NOB in revolucionarno izgradnjo samoupravne socialistične družbene skupnosti smo si s Titom na čelu priborili častno mesto med narodi sveta. Zato bomo tudi naprej in tudi ob spominu na velikega Prešerna

neustrašno hodili to svojo pot, pot suverene slovenske in jugoslovanske državnosti in samoupravnega socializma.“

Predsednica skupščine kulturne skupnosti občine Ptuj je nato prebrala obrazložitev za letošnja priznanja KUS OLJENKE, ki so jih za dolgoletno prizadevanje in uspešno delo na tem področju dobili: Stane STANIČ, Ljudska in študijska knjižnica Ptuj, Folklorno društvo Anton Štrafela Markovci ter godba na pihala OOS TGA Boris Kidrič Kidričevo.

V imenu vseh nagrajencev se je zahvalil Stane Stanič in ob tem dejal, da jih priznanje kulturne skupnosti zavezuje k še večji aktivnosti in delavnosti na področjih kulturnoprosvetne dejavnosti v občini.

Slavnostni večer pa so s svojim petjem zapolnili še člani mladinskega pevskega zbora Maribor pod vodstvom dirigenta Branka Rajšterja, ki v letošnjem letu slavijo tudi 15-letnico uspešnega dela in nastopanja na domačih in tujih koncertnih odrih.

mš

O Prešernu in njegovem prispevku v slovenski in jugoslovanski kulturi je govoril dr. Miro Bračič. Foto: JOS

Stane Stanič sprejema veliko OLJENKO iz rok predsednice skupščine KUS Ptuj Marije Magdalenc. Foto: JOS

Priznanje je za Ljudsko in študijsko knjižnico sprejel njen ravnatelj prof. Drago Šuligoj. Foto: JOS

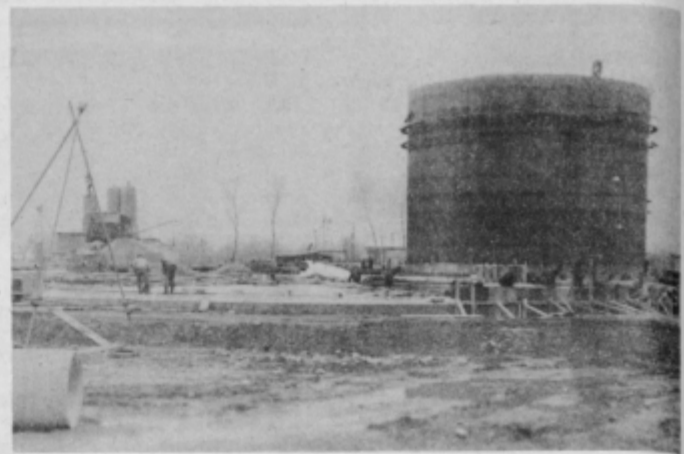
In še čestitke folklorni skupini Anton Štrafela Markovci, nagrado je sprejel njen vodja Franc Kolarič. Foto: JOS

GRADNJA ORMOŠKE SLADKORNE TOVARNE

Še šest mesecev

Še nekaj več kot šest mesecev nas loči do proizvodnje sladkorja v ormoški tovarni. O zamudi pri gradnji smo pisali že pred novim letom. Danes ugotavljamo, da gradnja pospešeno teče. Na gradbišču je 650 delavcev. Zamuda se ni povečala in prav to je najvažnejše v tem trenutku.

Več novozgrajenih objektov je že na območju ormoške „Amerike“, ja, tako piše T. Bolcar v glasilu graditeljev sladkorne tovarne in nadaljuje: Kje je pravzaprav Amerika? Ormožani zanjo že vedo, za druge pa naslednja orientacija. Če ste se napolili proti Varaždinu, se še pred mostom obrnite in se napolite naravnost po makadamu ob Dravi mimo močvirja in gradbišča tovarne sladkorja in prispeli boste v Ameriko. „Amerika“ je skupina petih hiš skritih med drevjem. Na eni strani teče Drava, pot po

Graditelji se trudijo, da nadoknadijo zamujeno in zgradijo tovarno do predvidenega roka

foto: zš

kateri ste prišli prečka potok Libanja, ki obkroži „Ameriko“, in nadaljuje svojo pot ob Dravi do jezera. Na eni strani teče hudournik. Na ozemlje „Amerike“ sega tudi del gradbišča nove tovarne sladkorja in del zaselka Pušenci (samo da ne bo kdo pripomnil, da leži polovica tovarne v Jugoslaviji, druga polovica pa v Ameriki!).

In kateri so novozgrajeni objekti? V tem tednu bodo delavci končali z deli na jekleni konstrukciji skladišča sladkorja, teče tudi gradnja oziroma montaža žerjavne proge za razkladanje pese, zaključna dela potekajo tudi na energetskem objektu, postavili so črpalno postajo za plavljenje pese. Na glavnem objektu so pred dnevi vgradili in montirali uparjevalnike. Te dni pa zaključujejo dela pri betoniranju podesta, kjer se bo odvijal najvažnejši tehnološki proces, zgrajen je tudi tako imenovani temelj silosa za sladkor (v njem je okoli 600 ton armaturnega železa). V prihodnjem mesecu bodo začeli z gradnjo dimnika. Naj zapišemo, da so dela v prejšnjih mesecih tekla v zelo neugodnih vremenskih razmerah. Kljub hudi zimi je delo teklo. Mnogokrat so morali žgati slamo, da so odtalili zemljo, obleči so morali nepremokljivo obleko in obuti visoke škornje, da se v jarkih niso povsem zmočili.

Pričakovati je, da bo tovarna zgrajena v dogovorjenem roku. Morali biti, takšno je tudi določilo iz družbenega dogovora.

zš

Kako glede črnih gradenj?

Zaradi nenehnega naraščanja števila nedovoljenih gradenj in kršenja urbanistične discipline ter samovoljnega poseganja v prostor je Republiška skupščina v lanskem letu sprejela dopolnitve zakona o urbanističnem planiranju, s katerim je omogočila organom urbanistične inšpekcije in upravnim organom, da lahko hitreje in učinkoviteje ukrepajo v primerih nedovoljene gradnje. Zaostritev izvajanja veljavnih urbanističnih predpisov je glede na doseženo stopnjo družbenega razvoja postala nujna, da se zavaruje prostor in druge dobrine splošnega pomena ter uveljavljuje varstvo okolja.

Zakon ureja način ukrepanja za vse nedovoljene gradnje, ki se bodo pričele po uveljavitvi zakona ter določa način za pravno ureditev statusa objektov, ki so bili zgrajeni v prejšnjih letih in so že v uporabi. Za objekte, ki se bodo pričeli graditi brez lokacijskega dovoljenja ali urbanističnega potrdila, je predvidena takojšnja odstranitev. Ta ukrep bo izvajala občinska urbanistična inšpekcija za vse objekte, ki še niso zgrajeni do zaključene III. gradbene faze in ne glede na gradbeno fazo objekta za vse objekte, katerih gradnja se izvaja na strnjelih njijskih površinah zunaj naselij, na melioriranih zemljiščih, na zemljiščih razglašeni za zavarovano zemljišče ali na zemljiščih za katera je že razglašena splošna prepoved graditve.

Kar zadeva objekte, ki so bili zgrajeni brez lokacijskega dovoljenja in so že v uporabi, je potrebno z odlokom občinske skupščine sprejeti merila, po katerih se vsi ti objekti razvrstijo v tri kategorije:

— na objekte za katere se lahko izda lokacijsko dovoljenje,

— na objekte za katere se ne more izdati lokacijsko dovoljenje in se morajo odstraniti, vendar pa se odstranitev za določen čas odloži,

— na objekte, ki se morajo takoj odstraniti.

O osnutku tega odloka je izvršni svet SO Ptuj že razpravljal in ga predlagal v obravnavo občinski skupščini. Delegati bodo o njem razpravljali na seji 1. marca 1979. Pripravljenec odloka pričakuje od občanov, da bodo po svojih delegacijah vplivali na oblikovanje odloka in s tem pomagali, da bo odlok lahko resnično zaživel.

Po določilu odloka se v I. kategorijo razvrstijo objekti, ki so zgrajeni na območjih za katere je spre-

jet urbanistični načrt, zazidalni načrt ali urbanistični red ali objekti, ki so zgrajeni na območjih, za katera je po urbanističnem programu občine Ptuj predvidena izdelava omenjenih aktov in se bodo po mnenju pooblaščenice organizacije in inšpekcijskih služb, lahko vključili v zazidalni načrt, ter urbanistični objekti, ki služijo potrebam kmečkih gospodarstev.

Metka Korošec

Foto: M. Ozmeč

V II. kategorijo se razvrstijo objekti, zgrajeni na območjih, ki so po veljavni urbanistični dokumentaciji namenjena za rezervate stanovanjskih, industrijskih in con za komunalno infrastrukturo (varstveni pas plinovoda, javnih cest, daljnovodov, vodnogospodarskih objektov), ali na območjih, namenjenih za izvajanje kmetijskih del.

V III. kategorijo se razvrstijo objekti, ki neposredno ovirajo izvajanje sprejetih urbanističnih dokumentov, objekti zgrajeni izven naselij na strnjelih kmetijskih površinah, namenjenih rekreaciji in drugih zelenih površinah, objekti zgrajeni na rezervatu pitne vode ali arheološke zaščite.

Po podatkih — urbanistične inšpekcije SO Ptuj, za katere pa menim, da so nepopolni, je od leta 1969 evidentiranih 113 črnogradenj, od tega je 75 stanovanjskih hiš, 39 gospodarskih poslopij, 2 vikenda in 6 drugih objektov. Največ črnogradenj je evidentiranih v letu 1970.

Ker precejšnji del črnogradenj odpade na stanovanjske objekte, to

dokazuje, da so občani v glavnem reševali svoj stanovanjski problem. Seveda pa so na to vplivali tudi drugi vzroki — pomanjkljiva urbanistična dokumentacija, dolgo trajajoči postopki, v precejšnji meri pa tudi miselnost ljudi, ki na gradnjo svojega objekta gledajo iz svojega ozkega zornega kota in menijo, da morajo graditi na svojem zemljišču ali na zemljišču, ki so ga poceni pridobili, ne glede na to kakšna škoda se s tem povzroča širšemu prostoru.

Dodatno k temu so nedovoljene gradnje tudi socialni problem, saj jih dostikrat gradijo občani z nižjimi osebnimi dohodki, na poceni zemljiščih, ki so komunalno neurejena in jih tudi v perspektivi ne bo mogoče urediti.

Vseh vzrokov, ki pogojujejo črnogradnje ne bo mogoče odpraviti. Nekaj je pa v tej smeri že storjenega. Tako je skupščina občine Ptuj v lanskem letu dala v razpravo dvoje urbanističnih dokumentov, urbanistični načrt mesta Ptuj in urbanistični program občine Ptuj, ki bosta na novo opredelila namembnost površin v občini in usklajala interese med posameznimi uporabniki prostora. Razprava o teh dokumentih je bila v bazi usmerjena v glavnem na problematiko neposredno prizadetih, brez upoštevanja interesov širšega prostora, kar potrjuje dosedanja praksa, da dokler nismo direktno zainteresirani, gredo zazidalni načrti v sprejem brez pripomb, kakor hitro pa se pojavijo v tem prostoru novi uporabniki pa že steče razprava zahteve po spremembi oziroma dopolnitvi teh aktov, dostikrat v korist ožjih mikrolokacij in škodo širšega prostora.

Za primer bi navedla parkirišča in javne garaže v Ptuj. S prenosom upravljanja urbanističnih strokovnih zadev na Projekta inženiring Ptuj, skušamo tudi reorganizirati našo službo in skrajšati čas postopka za izdajo lokacijskih in gradbenih dovoljenj. Potrebno bo tudi zagotoviti zemljišča za gradnjo stanovanjskih objektov v urbanih naseljih. Na območjih urejenih z zazidalnimi načrti (Brstje, Ob Selski cesti, Mariborska cesta — zapad) so zemljišča sicer že pridobljena v družbeno lastnino, vendar so komunalno neurejena.

Zato bo občinska komunalna skupnost, kot tudi drugi, ki so po zakonu o urejanju in gospodarjenju s stavbnim zemljiščem dolžni

skrbeti za komunalno opremljanje stavbnih zemljišč, morali pričeti s tem delom, saj bo le tako omogočena načrtna urbanizacija prostora.

Ne morem mimo tega, da ne bi omenila problematike urbanistične službe te skupščine, ki rešuje v upravnem postopku zahteve za izdajo lokacijskih in gradbenih dovoljenj.

Delavci tega organa so samo izvajalci sprejete in veljavne zakonodaje, od njih pa se pričakuje, da bodo postopek vedno vodili po željah strank in tako kreirali prostor, čeprav je že ta urejen s sprejetimi urbanističnimi akti. To je prav gotovo neahvalno delo, zaradi tega nam kadri odhajajo in še bodo odhajali, dokler ta služba ne bo deležna večje družbene podpore in priznanja.

V zvezi z akcijo legalizacije črnogradenj po obravnavanem odloku, bomo po časopisu in radiu, prek krajevskih skupnosti, kjer so nam podatki znani pa tudi pisмено, pozvali občane, da urbanistični službi prijavijo vse objekte, zgrajene brez lokacijskega dovoljenja. Ker je sedaj dana možnost, da se o teh gradnjah dokončno odloči, je tudi v interesu občanov, da nedovoljene gradnje prijavijo in zato v tej akciji pričakujemo njihovo sodelovanje.

Metka Korošec, načelnik oddelka za gospodarstvo in urbanizem SO Ptuj

ureme

do nedelje, 25. februarja 1979
Zadnji krajec bo v torek, 20. februarja ob 2,17.

Napoved: Okrog 15. februarja bo verjetno sneg napolnil smučišča, v nižinah pa bo dež, zato je nevarnost poledice. Na to bo vreme bolj cmeravo, ne prav lepo, ne večjih padavin. Okrog 21. ali 22. februarja bodo severovzhodni vetrovi nanesli nekaj več snega tudi v doline. Celo pošteno nas bo še zeblo pri odmetavanju snega. Za pustne dni bo tudi vreme pokazalo nekoliko prijaznejše lice. Da je na „pepelico“ konec pustnega rajanja bo letos potrdilo tudi vreme, saj je možno, da bo 28. februarja močno padal sneg. Tolažimo se lahko le s tem „kar bo pa bo!“

Alojz Cestnik

KURENTOVANJE 79

Kurentov program letos še zanimivejši

Priprave na 19. kurentovanje gredo h koncu. Svoje sodelovanje so prijavile številne folklorne in karnevalske skupine, domače in tuje. Posebno pozornost bodo brez dvoma vzbujali koledarji iz Leskovca v SR Srbiji in pehte iz Fuscha v Avstriji. Tudi slednja skupina je podobna kurentom. Organizator prireditve, turistično in folklorno društvo Ptuj, pa je dodelil sredstva za opremo skupine ILIRK.

MG

osebna kronika

RODILE SO:

Marija Bezjak, Placarovci 5/a — dečka; Zdenka Pišek, Ptujška gora 24 — Andreja; Ana Kristovič, Nova vas pri Markovcih 85 — Andreja; Danica Ranfl, Paradiž 10 — Andreja; Matilda Gajšt, Podložje 43 — Suzano; Marija Škrinjarič, Pavlovski vrh 62 — Nadico; Marija Kokol, Bodkovi 31 — dečka; Ana Kvar, Senešci 26 — deklico; Franciška Matjašič, Drstelja 15 — Danijela; Elizabeta Muhič, Podvinci 68/b — deklico; Leonida Vodušek, Grlici 35 — Leonido; Ana Šibila, Trnovce — deklico; Martina Furman, Podložje 55 — deklico; Zdenka Colnarič, Apač 169 — Simona; Nada Plavec, Loperšice n. h. — deklico; Vito-slava Domiter, Cojzova pot 1 — dva dečka; Marija Meško, Placar 72 — Marijo; Marija Čuček, Podvinci 38 — Jureta; Majda Bronjak, Formin 39/a — Danijelo; Majda Čuš, Gajevci 6 — Suzano; Franciška Jus, Lešje 41 — dečka; Silva Kokol, Budina 37 — deklico; dr. Kovičljka Mišič, Tomšičeva 36, Slov. Bistrica — dečka; Radmila Kaučević, Ormoška 1 — Aljoša; Dragica Pungračič, Turški vrh 105 — Marjana; Dragica Premužič, Njiverce n. h. — dečka; Ana Vauda, Zg. Hajdina 83/a — dečka; Martina Kodrič, Strajna 49 — deklico Angela Petek, Nova vas 82 — deklico; Stanka Potočnik, Obrež 129 — dečka; Irena Horvat, Krčevina 45 — deklico; Marija Veršič, Markovci 65/a — dečka; Kristina Marčinko, Sedlaček 55 — Natašo; Milena Potočnik, Hrastovec 26 — deklico; Ivana Toš, Kicar 60 — Aleša; Ivica Kelc, Poljska cesta 17 — dečka;

POROKE:

Božidar Vrtič, Praprotnikova 19 in Dragica Sirec, Ormoška 19; Stanislav Petek, Drstelja 16 in Jožefa Kolarič, Mestni vrh 113; Leopold Valh, Hajdoše 8/a in Marija Toš, Zagorci 50; Alojz Tičičkovič, Gruškovec 87 in Terezija Bratušek, Paradiž 35.

UMRLI SO:

Marija Kekec, Hlaponci 36; Polensak, roj. 1924, umrla 3. febr. 1979; Radovan Verk, Podlehnik n. h., roj. 1929, umrl 6. febr. 1979; Jožefa Mislovič, Volkmerjeva 10, roj. 1896, umrla 6. febr. 1979; Martin Krajnc, Trnovska vas 45, roj. 1903, umrl 9. febr. 1979.

TEDNIK

izdaja zavod za časopisno in radijsko dejavnost RADIO-TEDNIK 62250 Ptuj, Vošnjakova 5, poštne predal 99. Ureja uredniški kolegij, ki ga sestavljajo vsi novinarji in vodja, direktor in glavni urednik MIHAEL GOBEC, odgovorni urednik FRANC FIDERSEK. Urništvino in uprava Radio-Tednik telefon (062) 771-079, 771-226. Celoletna naročnina znaša 200 dinarjev, za tujino 3 dinarjev. Ziro račun SO P 52400-603-31023. Tiska ČGP N riborski tisk. Na podlagi zakona o obdavčevanju proizvodov storitev v prometu spada TEDNIK med proizvode, za katere se plačuje temeljni davek od prodaje proizvodov.

DOMAČA RAST

PRILOGA TEDNIKA,
PTUJ,
21. JUNIJ 1979
LETO II.
ŠTEVILKA 6

Belo...

(posnetek Ivo Ciani)

Zemlja in pesmi

Tak naslov ima druga knjiga pesnice Ančke Šumenjakove. Pesmi je pesnica zbrala v knjižico, ki je izšla v samozaložbi leta 1974. Zvedeli smo, da Ančka Šumenjakova še piše in spet pripravlja drobno knjižico svojih poezij. No, tudi takrat ji bomo namenili nekaj

prostora.

Ančka Šumenjakova poje o veselju in žalosti kmečkega življenja, poje o človeku, o dekletu, ženi in materi in kot sama pravi poje o neizpolnjenem hrepenenju, pač o njenem in našem življenju.

ANČKA ŠUMENJAK

Skovir

Skovir oglašja se nocoj
v to temno noč,
mar mrtvaška ptica vabi me
od tukaj proč?
Me ptica morda vabi tja,
kjer ni veselja, ne solza,
kjer zvezd nebeskih je le soj,
kjer bi se srečala s teboj?
Skovir oglašja se nocoj,
kot da bi klical me s seboj,
kot da vedel bi ta čudni ptič,
kako želim si za teboj.

Pod vrbo

V senci vrbe ob potoku
sta se tiho poslovala,
da ju nihče nikdar ne loči,
drug drugemu sta obljubila.
Ko odhajal je po poti,
oči so dolgo mu sledile,
od daleč ji je še pomahal,
nato so vrbe ji ga skrile.
Dekle ga zvesto je čakala,
fant besedo je držal,
a ko so k njej ga pripeljali,
fant je v krsti beli spal.
Tja pod vrbo ob potoku
hodi mlada deklica,
tam spominja se ljubezni,
ki je s fantom v grob odšla.

Cas beži

Naglo, naglo čas beži...
Mnogo mojih, tvojih dni
je minilo od takrat,
ko sem tebe videla prvokrat
in te vzljubila.
Hitro, hitro čas beži...
Kmalu jaz in ti
bova tja odšla,
kjer ni več solza.
Minilo bo prav vse,
do sodnega dne
moj in tvoj obraz
bo zabrisal čas.
Pesmica naj ta
bo zapisana
nama v tih spomin
in drugim v opomin.
Kmalu mine vse,
sreča, bol, solze,
veselje in mladost,
tudi žalost in bridkost.

Most in reka

Pod globokim mostom črnim,
ki prek njega vozi vlak,
z roko v roki sva hodila,
tu sva spočasnila korak.
Pod mostom tem si mi obljubil,
da vedno rad me boš imel,
tu si prvič me poljubil,
z ljubeznijo me vso prevzel.
Zdaj tiho je pod mostom črnim,
le reka v strugi zdaj šumi,
valovom tožim zdaj srebrnim,
po kom mi srce hrepeni.
Kot reka je življenja sreča,
nad njo ljubezen pne se v most,
dokler po valih ne pripljuje
pod most človekova bridkost.

Moje pesmi

Moje pesmi,
to so moje želje tihe
moje misli in spoznanje.
V pesmih se izpojem
v srečnih dneh,
skrite solze jočem
v pesmih teh.
Pojem jih o bolečini,
moji, tvoji,
ne edini.
Tudi drugi,
vem, trpijo,
zanje pišem,
da živeli
bi v spoznanju:
prav vse mine,
veselje, smeh in bolečine.

Utrinek

Če bila bi jaz učena,
pesem moja lepše bi bila zložena,
lepše rime bi zveneale,
besede bi mi lepše pele.
Moje pesmi v srcu se rodijo,
v dnevih in nočeh, ko drugi spijo,
včasih solza kane na papir,
vzdih pretrga včasih nočni mir.
Moje pesmi, to so čustva moja,
to mladost in zemlja, moja pot in čas,
življenje so, ki ostalo je na zemlji,
moje pesmi, misli v mojih pesmih,
to sem jaz.

Tolažba

Ko bi mogla tja stopiti
med bolniške postelje,
vse nesrečne tolažiti,
vse trpeče, žalostne!
Vsakemu bi rdečo rožo
rada položila v dlan,
roža naj srce poboža,
ki je žalostno vsak dan.
»Niste sami, niste sami«,
govorilo bi srce,
saj bo kmalu, kmalu boljše
čas ozdravi rane vse.

Nevihta

Kadar se oblaki črni
zbirajo na nebu,
ko pripravlja se nevihta,
mene strah v srcu stiska.
Ko je nevihta razdivjana,
ko blisk in tresk nebo pestita,
bi se rada skrila tja,
kjer nevihta ne divja,
kjer verig rdečih ni,
kjer tišina šepeta,
kjer je mir doma.
A ostati moram tam, kjer sem,
prestrašena skoz okno zrem,
za mir in srečo več ne vem.
A ko nevihta se zdívja,
čez nebo razpne se mavrica,
se v žarkih barvah razigra.
Spet upanje je v dnu srca.

Sonce

Skozi oblake
rado sonce
posijalo bi,
tople žarke
bi razlilo
na travo,
na ljudi.
A oblaki
so pregosti,
so kot siv obroč,
vse prekmalu
bo naravo
zagnila noč.
Ampak noč se umaknila
jutru mlademu
bo spet.
Sonce žarke
bo razlilo
čez ta širni svet.

Kmečka pravljica

Nekoč bila je domačija,
velika skoraj kakor grad,
nekoč bila je hiša polna,
trdno, stal je kmečki grad.
Pred hišo se je razprostiral
kmečki vrt, lepo cvetoč,
stara lipa je dehtela,
fantje peli so pod noč.
Sadovnjak je kakor žena
zdrave sadeže rodil,
grozdje v bregu je zorelo,
na njivi se je kmet potil.
Bila je kašča polna žita,
vina poln v kletih vsak sod,
živina stala je v hlevu,
kmet bil sam je svoj gospod.
Zdaj vse je prazno, zapuščeno,
dom mrtev je že nekaj let,
vinograd uničen, drevje prazno,
odšli so vsi v daljni svet.

Vprašanja

Ali je tvoj delež to, pisatelj,
da slavijo te takrat,
ko že grob je tvoj prijatelj,
ko v zemlji si postal le prah?
Kdo bil takrat je tvoj prijatelj,
ko si za ustvarjanje živel,
ko na poti si samotni
ljubil, hrepenel, trpel?

Kdo je razumel te, pesnik,
ko si izlival na papir
bolečino in bridkosti,
ko zaman iskal si srčni mir?
Zakaj te niso bolj cenili
in ljubili že takrat?
Zakaj, zakaj, gotovo vprašal
si se sam neštetokrat.

Za umetnika v tem našem svetu
vedno rase bridek kruh,
še le ko ga grob pokriva,
svet prizna mu: »Velik duh«.

Otroštvo

(posnetek Stojan Kerbler)

**JAKOB
EMERŠIČ**

Pesmi Ivice Jembriha

V maju, se je predstavil ptujske-
mu občinstvu kajkavski pesnik
Ivica Jembrih, a o njegovih pes-
mih je spregovoril prof. Dragutin
Thoma. Med pesmimi je zaigrala
nekaj zagorskih motivov dijakinja
Glasbene šole Ptuj Bernarda
Mauzer. Poslušalci, v glavnem je
bila to šolska mladina, so večer
lepo sprejeli in se pesniku z
aplavzi večkrat zahvalili. Tokrat
objavljamo njegovi pesmi v kaj-
kavskem narečju in prevod Balada
o zibelki, ki je delo avtorja.

Balada o zibelki

Zibaj, zibaj, a—a—ah,
zibaj, zibaj, a—a—ah,
zibaj, zibaj, a—a—ah.
Sanjaj—sanjaj ribico
in štrukelj kolač —
zibaj, zibaj, a—a—ah,
in štrukelj kolač.

Devet krat,
po tri leta vsakič,
i med tem še včasih,
ista popevka vsakič,
nežna, drhteča,
kot mamin glas,
kot solza otroška —
za vse nas.
Zibaj, zibaj, a—a—ah!

A bila je trudna
ranjenih rok,
vedno budna
za nas devet otrok.

Vse zdavnaj minulo je.
Zibelka na podstrešju,
nema kakor tram.
Misleč na mater,
nekje v svetu,
vsak od nas nekje je sam.
Zibaj, zibaj, a—a—ah!

Premakni se srce,
čez devet bregov,
bodisi smeh,
bodisi jok!

devet krat,
po tri leta vsakič,
in med tem še včasih,
ista popevka vsakič,
nežna, drhteča,
kot mamin glas,
kot solza otroška —
za vse nas.

Zibaj, zibaj, a—a—ah,
zibaj, zibaj, a—a—ah.
Čez devet bregov
bodisi smeh,
bodisi jok!
Zibaj, zibaj,
a—a—ah, a—a—ah.
A—ah.

Njiva

Hrapave roke imajo farbu njive,
imajo farbu i duhu kruha,
z njimi dragaš travu i kojnske grive,
robača na pleči nigdar ti nie suha.

V jutre te rosa pomaca,
v poldan te sonce do kervi skušuje,
hvečer trudna sena za tobu koraca,
a nuoč te v lecljivu seniu zakuje.

Gda spiš Šartine herzanje čuješ.
„Več je jutre? Jutre je, moram iti...“
Još mokre onuče nazaj obuješ
i stihoga si prejdeš neke spiti.

Spred kljeti pogleđaš šarf naduol:
Njiva sa v šenčne svile — serce topi ...
„Ne prežmriš niť noči puol,
kak tuo, tatek, tebe se nigdar ne spi?“

„Je, Vanček, ti si meste mene spiš;
njiva me zove, dien i nuoč zove.
Da ti ščeknem ljiceke, debelji si. Viš,
i tvoja su ljica zrasla na njive ove!...“

Hrapave roke imajo farbu njive,
imajo farbu i duhu kruha,
z njimi draga travu i kojnske grive,
robača na pleči nigdar mu nie suha.

Ta kaplja

Stopi nam vinček domači,
kaj na duša kašljala ne!...
Ta kaplja negda osmeh znači
če se gli ne pozabj na vse.

Jen cajt veselja — cajt sreče
more na zvrčiti i za zutra ...
Sodbina je istina žmreča,
a ljudi sme same znutra.

A znutra nas retke gdo vidi,
i zate smo negda bolni kak rane,
i merzli sme kak zidi,
i černi sme kak vrane.

A kad tam, stvorenja sme buoga —
topljine nigdar dosta nam ne ...
Kaplja, vinček, dosta je tuga —
nigdar se ne pozabi na vse!

ERNA MEŠKO

Hrepenenje

Petletna Mihaela je ena
izmed mojih 18 vnukov in
vnukinj in živi v Stuttgartu.
Vsako leto pride s svojimi za
nekaj časa v domači kraj.

Pozna morje, pozna planine
in najbolj srečna je, ko se
lahko po mili volji naskače po
mehkih tratah okoli naše
domačije, spušča ladjice po
potočku, ki teče ob našem
dvorišču ali spleza na vrh
goric do klopotca, ki se mu ne
more načuditi. Vsa ponosna je,
ko jo posadi stric na traktor,
da se lahko pelje z njim in ko
prideta domov, ji mora najprej
razkazati hleve in od vseh
živali in živalic so ji najbolj pri
srcu kravice. Nič ni boječa,
kot da bi zrasla na deželi.
Izredno ljubka je in vse jo ima
rado. A dnevi dopusta hitro
minejo in zopet je treba nazaj v
tujino.

Pa si je otrok zaželel, da bi
prišla k njej babica. Vsa
nestrpna je iz dneva v dan
spraševala, kdaj bo prišla
babica? Pa kravico naj prižene
s seboj. In ko so ji dopovedali,
da to ni mogoče, si je zaželela
smučti in snegec.

Bližala se je zima in babica
se je odpravila na dolgo pot.
Seveda je vzela s seboj smučke
in smučarski komplet za malo
vnučko. Joj, kako je bila vsega
Mihaela vesela! Toda snegeca
pa ni bilo. Vsako jutro, ko se
je zbudila, je pogledala skozi
okno, ali je zunaj že kaj belo.
Na jok mi je šlo, ko sem
opazovala otroka, s kakim
hrepenenjem je zrl v nebo in
želel, da bi začelo snežiti.
Nekega dne pa mi pravi: meni
se je sanjalo, da bo danes
prišel snegec. Res je bilo
oblačno in dišalo je po snegu.
Morala sem jo obleči po
»smučarsko« in podala se je
na balkon. Ni dolgo čakala.

Nebo se je usmililo. Začele so
se spuščati snežinke, popleso-
vale so, vedno več jih je bilo in
kmalu je bilo dvorišče nastla-
no z mehkim puhom. Mali
Mihaeli so od razburjenja
zaradi doživete sreče, žarela
lička, z vso naglico je pograbi-
la smučke in odbrzela na
dvorišče. Četudi je bilo snega
komaj za dva prsta na debelo,
je le bila utešena njena velika
želja. Potem sem ji morala
pripovedovati, kako je tam,
kjer je dosti snega in kako se
smučajo in skačejo njeni po-
gumni bratrančki in sestrične
v Sloveniji kjer je mnogo
hribov in snega in kjer so
planine tako prisrčne in veli-
častne, kot nikjer na svetu.
Pripovedovala sem ji, kako
sem tudi jaz kot čisto majhna
deklica začela hoditi v planine,
kako sem se sankala in smu-
čala, kako sem jih vzljubila in
jih neizmerno ljubim še danes.

Zelo pazljivo me je poslušala
potem je rekla: »V Jugoslaviji
je lepo, tam smo mi doma,
tudi jaz hočem iti za vedno
tja.«

Iz vsega srca se je zasmejala
in začutila sem, kako je v
nežni otroški dušici vstala
svetla podoba ljubljene domo-
vine.

LITERARNI VEČER Z MILANOM JESIHO

... je bil nekaj posebnega, saj smo se lahko z njim
pogovarjali kot s sebi enakim. Z Milanom smo se
srečali v Klubu mladih v Ptuj 24. aprila 1979.
Srečanje je organizirala literarna sekcija Kluba
mladih.

Ko nam je Milan prebral nekaj svojih pesmi iz
različnih zbirk, smo se pogovarjali o njegovi peziiji.

Čudili smo se naslovom njegovih zbirk kot so: Uran,
v urinu gospodar, Kobalt, Wolfram in zvezde in se
spraševali, zakaj naslavlja zbirke po kovinah. Tudi
v svojih pesmih omenja različne kovine ter celo
pravi: »Največja stvar, ki je, a za človeka vendar
nikdar ne, (je dihanje kovin...!)« Legende, Cankarje-
va založba v Ljubljani 1974, str. 27). Morda od tod
pridejo naslovi. Toda ne, Milan je na literarnem
večeru dejal, da ga poezija spominja na alkimijo in
hkrati na kuhinjo.

Na vprašanje, ali je pesnik, ki piše le takrat, ko je
žalosten, ali pa ima res nesrečno življenje, je odgo-
voril, da ni. Saj se mu zdi, da je vse prelahko pisati
vesele pesmi in nagajivke, mnogo večja umetnost pa
je poglobljanje vase, vendar ne samo vase, temveč v
cel svet, vesolje: »... gledaj dober pesnik vedno išče
slabo, celo slabotno smrt, (in v tem je lep in izkori-
šča se za moč, premoč, za revolucijo, ...« (Legende
str. 56).

Ob branju Milanove poezije sem opazila, da v
prvih pesmih (zbirka Legende) opisuje hrabrost,
ljubezen do domovine in ljubezen. Vendar se že v
teh pesmih pojavlja neko poglobljanje vase, iskanje
samega sebe, kot se je človek iskal skozi zgodovino.

V poznejših zbirkah pa se zdi kot da v eno pesem
zajame ves svet, celo vesolje. V Kobaltu predvsem
opisuje neko minevanje in propadanje današnjega
sveta: »Zdi se mi, da mine tisočletje, v tem ko si
bršem očala, in prav se mi zdi — tisočletje mine v
tem.« (Kobalt, Državna založba Slovenije, 1976,
str. 32). Na prvi pogled opazimo neko dvojnost v
njegovih pesmih, ne samo po obliki ampak tudi v
snovi, ki jo obravnava. Vendar celotna pesem
predstavlja neko enotnost, »... zakaj vseh reči je po
dvoje: upor in magistralske življenja, (tehnika in
zraven njen zglede, zanos in neizrekljivost, jaz in
jaz.« (Kobalt str. 29) Človek neprestano išče svoj
jaz: »... Se zdaj ni luči, ki bi svetlo se izdala mi v
temi; (da bi mogoče zmogel še stopinjo do prispo-
dobe vodnjaka...« (Kobalt str. 6) ter neprestano
izgublja moralne vrednote v boju za »materialne: ...
bolan fanatik sem, (bolan fantasi, vsak dan spre-
mijam testament, misleč, da se bom zjutraj zbudil
nič« (Kobalt str. 37). Če pa že opisuje veselo stran

DANICA HABJANIČ

Življenja, jo opisuje s priokusom ironije: to je vse
kuhinja, bi rekel Milan. V svojih pesmih večkrat
omenja zraven kovin še lik bika in smrt, v prvih
pesmih pa se celo primerja z bogovi.

V novi zbirki Wolfram in zvezde pa se zdi, kot da
pesnik napoveduje rešitev v zvezdah, vesolju, kjer
človek lahko najde mir in celo srečo. »Razdalje so
blazine, in ve st, o zvezde od vsega najbližje, o! O!
Bele!« (Sodobnost 27-479, str. 406-22) Toda še
vedno je človek zgubljen v času, prostoru: »Slepota,
plivkanje, daljava; frekventna Mlečna avtocesta v
Rim, počitek, opitost; lahna, jedka kri.« Z ničemer
se nič ne išče: »...« (Sodobnost str. 407, 23) Zgodi se
tudi, da človek niti ni več prepričan, da obstaja: »...
in si, ko bi bil, od sebe omamljen želel pozabiti
celoto in elemente zle človeške govornice.« (Sodob-
nost str. 408, 25)

Ko nam je Milan na literarnem večeru pokazal
obliko njegovih pesmi, nam je kar zastal dih ob
dolžini njegovih verzov. Na vprašanje, zakaj verzov
ne skrajša, je odgovoril, da se mu zdi kot da nekaj
manjka, če karkoli izvzame iz verza. Ob branju se
mu niso zdeli predolgi prav zaradi bolečine, ki jo
avtor čuti. Pri Milanu mi je všeč tudi to, da besedilo
pesmi teče kot tok misli, zdi se, kot da avtor zapiše
vse misli, ki se mu pojavijo takrat, kadar piše,
predstavljajo pa perfektno enotnost, čeprav morda
to ob prvem vtisu sploh niso.

Pri Milanu se pojavlja še ena posebnost, to je
vnašanje pogovornega jezika v poezijo. Pravi, da
zato, ker pesem potem bolje teče. Opazil je, da
nastopajoči nikoli ne morejo zbornega jezika
govoriti na odru kot vsak dan. To želi nekako
odpraviti: »Spet mi je ljub let tek nepresahljivi,
ljubo mi je spreminjanje reči, (pomirjen sem, in
notri v sebi celo do sebe dober, s sabo blag.«,
Kobalt str. 35).

»Sijajni, lepi, vrli plani svet, premajhen, da bi se
v njem vzravnal, prevelik, da bi mogel v njem živeti!

Noč je pojedla travnik in gozd, planinam pogrizla
vrhe in se grede še ljudi — vas — z mržno dotakni-
la, veter se ne zgane, od nikoder se sem noben glas
ne ukrade — a so se skrili kriti prsti in vzdihli ila?)

Tudi sam, gost v mižeči kasni uri, molčim. Tako
je, ko da je kdo umrl, pa čaka, da kinem za njim.

(Sodobnost str. 409, 28).

**BOJAN RODE
IN FOTO KINO KLUB PTUJ**

Priznanje na mednarodni razstavi fotografije

Na natečaj za 18. mednarodno razstavo fotografije v Beo-
gradu so svoja dela poslali tudi člani foto kino kluba pri DPD
Svoboda Ptuj. Žirija jim je za razstavo izbrala osem del in sicer
tri Srdana Mohoriča, dve Miša Koltaka in kolekcijo treh šport-
nih fotografij Bojana Rodeta. Osnovna tema razstave je bil
šport, druga tema pa je bila prosta.

Na razstavo je 900 avtorjev iz 27 držav poslalo prek 4500
del. Žirija pa je za razstavo izbrala 522 del, med njimi, kot smo
že omenili, osem del ptujskih avtorjev. Podeljene so bile tri
nagrade in pet diplom. Bojan Rode, mladi avtor, ki se s športno
fotografijo ukvarja dve leti in razstavlja v okviru kino kluba, je
za kolekcijo treh športnih fotografij prejel diplomu. To je vseka-
kor uspeh mladega avtorja kot tudi foto kino kluba iz Ptuja ter
vzpodbuda za nadaljnje delo. Nagrajeno kolekcijo vam tudi
predstavljamo.

I. kotar

Rivali

Motokros II

Proti cilju

14. nadaljevanje

Ni še minilo teden dni, ko je z Dunaja prispelo pismo. Zahvalila sta se za gostoljubje in profesor je pripisal željo, da bi se rad še večkrat udeležil pri lovu. Da si je že oskrbel potrebne papirje in kupil lepo dvocevko, ki sta jo s puškarnjem preiskusila na strelišču.

Člani lovske družine so povabilu pritrtili in Dušan je napisal odgovor, da se lahko pridruži lovcem vsako nedeljo, kadar bo le mogel.

Od tedaj dalje se je profesor marsikateri praznik odpravil na dolgo pot. Ko pa se je izvežbal toliko, da je res tu in tam zadel kakšnega dolgouhca, se je pridružil skupini lovcev v svojem mestu, ker je bilo potovanje pač preveč dolgo in naporno. Preveč ga je utrudil napor celodnevnega lova in še naporna noč na dolgi vožnji. Obdržal pa je obljubo, da se je vsako leto pridružil svojim učiteljem na glavnem jesenskem lovu.

Ko se je Dušan na dan mrtvih pripeljal na kratek obisk v cesarsko mesto, je že vedel povedati veselo novico, da njegova Ana pripravljala pleničke. Vsi so bili novice veseli in Dušan se je tokrat lažje poslovil s svojih dunajskih grobov.

Tisti jeseni je sledila dolga in huda zima. Visok sneg je zapadel koncem oktobra in se ni umaknil tja do sredine marca. Okrog božiča je pritisnil hud mraz, ki cele tri tedne ni popustil. Ledene sveče na slamnatih strehah so tri tedne ostale enako dolge, ker ni bilo sonca, ki bi jih čez dan skrajšale, pa tudi ne odjuge, ki bi jim v mrzlih jutrih kapljalo za kapljo primrznila.

Niti najstarejši ljudje na Prusjem polju se niso spominjali tako ostre zime. Najprej je led na debelo vkopal Trnavo, nato pa je tudi Drava počasi od bregov proti sredini zamrzovala. V glavnem njenem toku so plavale cele skale ledu, ki so se prerivale in polzele čedalje bolj počasi, dokler se niso zlepile in zamrznila je cela gladina široke reke.

Led se je tako zdebil, da mostovi in splavi, ki so obtičali, niso bili več potrebni. Ljudje so hodili čez Dravo, kakor da je ni. Celu tovoriti so začeli čez teko. Sprva lažje vozičke, nato pa že kar težke vožve.

Ko je bil mraz na višku in led najdebelejši, je namelo novega snega, ki je podoben narave popolnoma spremenil. Tujec ne bi vedel, kje je bila nekoč reka. Izginila je meja med Hrvaško in Slovenijo. Tihotapcem, ki so tovorili čez mejo sol, petrolej, sladkor in tobak, dacarji niso mogli do živoga. Zaman so jih čakali na običajnih prehodih, ob splavih in plitvinah, koder je reka bila na široko razlita.

Lovci so opazili v snegu sledove divjih svinj in jelenov. Čez zaledenelo Dravo so vdrli tudi volkovi. Zeleni bratci so si hitro iz starih uteži zavrženih ur zrokdělčili zasilne svinčenke. Po večjih gozdovih na Krčeh so na skariščih debelejših dreves uredili zasilne visoke preže in pod njimi mrhovišča.

Lovce se je polotil poseben nemir. Vsi bi radi trafeje, ki so za tista lovišča tudi še v tistih časih pomenile posebnost. Celu iz oddaljenih vasi so privražali poginulo živino, jo zastrupljali in nastavljali kot mrhovino. Trnovskim ciganom je tako izginila izpred nosa marsikateroga pečenka. Pa tudi konjarji so imeli manj dela.

Dušan je pohiteval s svojim delom, da se je lahko ob pravem času odpravil do svojih prež. Vstajal je zgodaj, da je bil ob zori v lovišču in legal je pozno spat. Ana je bila blizu poroda, tako jo to pohajkovanje ni preveč motilo. Celi dan je pripravljala za porodno balo. Pomagala ji je tudi prijateljica šivilja.

Proti koncu januarja je bilo tako daleč, da je Dušan moral po babico. Spotoma se je oglašil pri teti Angeli in starejši Anini sestri, ki sta hitro priskočili na pomoč. Ana je bila dobro razvita, napetih ženskih bokov, krepka in mišičava. „Pri takih ženskah navadno ni nobenih težav ali porodnih zapletov. Vse poteče gladko in tudi bolj hitro,“ je babica pomirila Ano in Dušana.

Močnejši porodni krči so začeli ob petih popoldne, že ob sedmih zvečer pa je privekal na svet močan lep fantiček. Tudi vse ostalo je poteklo v redu. Mladi mami so ponudili običajni porodni napitek iz toplega kamiličnega čaja. Kmalu je spokojno zadremala in babica je sedla k dobri malici.

Dosedaj tiha in mirna Potokarjeva hiša je postala čez noč živahna. Oglušal se je mali in dela je bilo na pretek. Prve dni so pomagale sestre in teta, babica pa je skrbela za malčka. Srečnemu očku se je od veselja orosilo oko, ko so najmlajšega Potokarja naravnali na mamičine prsi. Že kar krepko je opletal z ljubkima ročicama. Mama in očka nista mogla prikriti posebnega razpoloženja.

Lepa zibka iz rezljanega lesa je bila že dalj časa pripravljena. Sedaj so jo postavili ob mamino posteljo tako, da je bila obrnjena s hrbtom proti oknu, da malčku ne bi bleščalo predpoldansko sonce v obraz. Lučke so prekrili s prosojnimi senčniki. Za manjša opravila pa so uporabljali svečke, da svetloba ne bi vznemirjala sinka.

Že tretji dan po veselem dogodku je Dušan vprašal Ano, ali se počuti dovolj trdno in varno, da bi lahko zopet šel malo pogledat v gozd za volkovi. „Pa vrni se hitro, ne mudi se predolgo! Saj veš, da te bova s sinkom težko pogrešala!“ Ni mogla odreči, on pa ne odnehati, preveč ga je vlekel v gozd.

Najbrž so neutešne slutnje spravile Dušana na prežo. Prav tisti večer se mu je nasmehnila redka lovska sreča. Po nekaj dneh so roparice zvo hale mrhovišče in so se skrivale v bližini, pod nizkimi košatimi smrekami, ki so pokrite z

debelo, deloma zaledenelo snežno odejo, nudile zatišna skrivališča.

Potihoma kot duh se je po mehkem pršiču približal. Komaj je v rogovihi zlezal na sedež, že se je nekaj zganilo nedaleč pod njim. Prva se je previdno priplazila vitka kuna belica. Kmalu se je z druge strani prihulila lisica. Redko lovsko doživetje. Na beli snežni podlagi in v medli mesečini sta se jasno odražali telesi obeh roparic. Ne mraz, lovska mrzlica je stresala Dušana, srce je dirjalo in v glavi mu je razbijalo. Kako rad bi sprožil, toda voljši sledovi v snegu so ga zadržali. Kako lep bi bil kožšček za Ano! Kako lepo darilo mami za sinka! Samo za tren je še pomislil, in že sta obe odskočili. Iz zadnjega kota se je izpod smrečja previdno potegnil volk. V pritajeni nočni svetlobi so se mu zaiskrile oči. Komaj je dospel do mrhovine, že je odjeknil strel, ki je odmeval daleč naokrog v nočni tišini.

Kakor prikovan je volk obležal in se grgraje, hropeč in počasi umirjal. Svinčenka mu je preparala roparsko srce. Dušan je še počakal, da so ponehali zadnji trljaji.

Tudi ostale preže so bile oddaljene komaj za nekaj streljajev. Dušan še ni zlezal z dre-

tleh. Ta je glodal jabolko, oni je lizal bonbonček, najmlajši se je kratkočasil z dudico. Nazadnje jih je bilo že toliko, da niso imeli prostora ob strani mizice in moral jo je odmakniti od okna, da je imel vedno vse pred očmi.

Oče Dušan je imel pravzaprav težko službo. Hraniti toliko ust, pa še biti mnogoterim pestrna. Mati je priskočila na pomoč od gospodinjstkih poslov, kadar je bila hujska sila. To je zmoglo le takšno očetovsko srce, kakršno je bilo Dušanovo. On ga je podedoval po svoji materi.

Potokarjeva hiša je bila prenatrpana, kakor kokljino gnezdo. Bilo je treba prizidati še eno otroško sobo poleg prizidka v zadnjem delu vrta, ki je bil nekoliko bolj odmaknjen od ceste. Predrli so steno na starem prizidku in premestili okno na nasprotno steno. Ob stenah so razvrstili štiri otroške postelje za deklice, fantički so spali v prvem prizidku, dva najmlajša pa sta se še godjala pri starših.

Kadar je bil oče Dušan pri obedu posebno dobre volje, je večkrat rekel: „Jejte, otroci, da boste zdravi in močni! Samo, bog nas čuvaj potresa! Kaka stiska bi bila pri vratih!“ Večji,

Franjo Brumen

Zamrznjena življenja

(Biografski roman petih rodov)

vesa, ko je začuden zaslišal korake. Prijatelj je čakal na sosednji preži in je prišel pogledat kaj se je zgodilo. Potihoma je povprašal: „Dušan, si ti? Kaj si streljal?“ In že sta stala oba ob nevsakdanjem plenu.

Posekala sta debelo leskovo palico. Obesila mrcino za povezane noge in se počasi po visokem pršiču čez bližnjico odpravila proti domu. V lopi nekdanje kovačnice sta ga obesila na pristonjeno lestev.

„Potokar je ustrelil volka“, so vest hitro raznesli po trgu, ki je v tej hudi in dolgi zimi že bil potreben kake spodbudne novice. Končno bodo tržani ob dolgih večerih imeli kaj premlevati.

Naslednjega dne je lovec za lovcev prihajal k Potokarjevim. Zverina je bila velika, močan samec. Čestitk in zavisti ni manjkalo. Končno so se vsi pomirili, češ naj mu bo ob rojstvu prvega sina.

Cele tri dni je volk visel za oglede, potem pa so ga odrli in rane na koži skrbno pokrpal. Trški strojar je kožo lepo ustrojil, šivilja pa jo je lepo podložila z debelo svilo. Dušan je imenitni predposteljnik položil pred mamino posteljo, da ne bi vstajala na gola tla, kadar se je sinko prebujal.

Dogodki so se v zadnjem tednu hitro spodrivali. Nazadnje so pripravili še krst. Pri Potokarjevih je nastalo novo slavje, ki ni bilo nič manjše, kakor je bila gostija sama.

V kmetiškem trgu je vse približno tako, kakor na vasi. V vsakodnevnem življenju ni bistvenih razlik, le da so merila morda večja. Stara navada je tudi tokrat ostala oblečena v svojo železno srajco. Kdo neki naj bi bil boter, če ne očetov, ali pa materin brat? Ta časna dolžnost je doletela najstarejšega Aninega brata. Ime sinku je izbrala mati, oče je bil zadovoljen in krstili so ga za Jakoba. Jakob je bilo namreč ima pokojnemu Aninemu očetu.

Na krstno slavje so prišli vsi tisti, ki so se pred leti veselili na gostiji. Seveda ni manjkalo profesorja iz Dunaja. On je namreč porabil vsako priložnost, da se je lahko sprehodil po lepem trškem lovišču.

Ana, krepka in zdrava porodnica se je kmalu dvignila iz postelje in je pri krstnih pripravah, ki so jih sicer vodile njene sestre, pridno pomagala. Tako se je slavje razvilo, kakor nekoč gostija v podobno veselje, le s to razliko, da so se gostje stiskali v tesnejši hiški pri Potokarjevih.

Fantiček še ni dobil prvih zobkov, ko je Ana zaupala Dušanu, da je zopet v pričakovanju. Tako je šlo leto za letom: Jakob, Marija, Rozalija, Alojzija, Janez, Julijana, Ignacij, Viktorija in zadnja Terezija.

Vsi so z materjo vred ostali živi in zdravi, le Viktorija je umrla, preden je dočkala zrelo leta. Oče Dušan je moral kar pridno smoliti „dreto“, da je preživel toliko kljunov in da je malo še ostalo za lovske zabave, ki so tudi že takrat terjale čas in denar. Pa njemu to ni bilo težko. Pri delu je bil veder, vesel in uspešen.

Okrog njegove delovne mizice je mrgolelo črnih in sivozlatih glav. Večji so poskakovali in po svoje pospravljali, v resnici pa delali nered. Manjši pa so posedali, ali pa se plazili po

ki so že razumeli šalo, so se smejali na vse grlo. Manjši pa so z odprtimi usti gledali, kaj neki pomeni prešerni smeh, dokler tudi sami niso doumeli, kaj pomeni očetova domislica. Ko so se smehu pridružili še najmlajši, je bil očkov orkester popoln.

Življenje pri Potokarjevih je bilo slej ko prej zelo prirsčno. Ni bilo blagostanja in razsipnost je bila tuja, a tudi revščine ni bilo. Mati Ana je vseh devetero lepo oblačila. Vsako leto so imeli na domu najeto stalno šiviljo Francko, ki je krojila, šivala in predelovala stare preraste oblečke v nove, ki so bile nove samo po kroju, blaga pa je bilo oguljeno in obrabljeno in na notranjo stran obrnjeno.

Tudi s čevlji so barantali na isti način. Oče je določil, kdo bo po kom kaj podedoval. Včasih se je kateri od otrok v podedovanih čevljih slabo počutil. Pa je oče potolažil: „Nič ne jokaj, Janez, to ni nobena nesreča! Kakor ni dveh popolnoma enakih ljudi na svetu, tako tudi ni enakih nog. Čevlji, noge in koraki so pač različni. Razdrli jih bova, kar bo še dobro, bova porabila za nove, ostalo pa boš potopil v Trnavo.“

Gostje iz drugih krajev, ki so pogosto prihajali k Potokarjevim na obisk, so morali prespati drugod. Pri stricah in tetah, kjer ni bilo tolikšne stiske. Zadnja leta je najbolj pogosto prihajal stric Matej, Anin sorodnik, ki je služil kot profesor na latinski šoli na Gorenjskem in je bil najstarejšemu Jakobu za botra. Njega je vlekel v domači kraj nikdar usahlo domotožje, zadnje čase pa še opešana in postarana Mastenova mati.

Obiski so radi prihajali. Naučili so se prirsčnosti v tako bogatem družinskem življenju. Boter iz Kranja je vedno rekel: „V razredu vidim vsak dan mnogo lepih oči in odkritih prirsčnih pogledov, toda s pogledi vaših otrok jih ni mogoče meriti!“

Ko je Jakob končal domače šole, je deveta Terezija komaj shodila. Poslali so ga v uk k trškemu kovaču, ki je na koncu ulice na desnem bregu Trnave od ranega jutra do pozne večera nabijal in zvonil sedaj že ugašajoče melodije na jeklenem nakovalu. Jakob je bil postaven in krepak mladenič, pa ga je mojster kovač rad vzel za vajenca.

Zelo so ga pogrešali doma. Bil je že v veliko pomoč. Povsod, na polju, na travnikih, pa še najbolj v gozdu pri podiranju drevja. Pa tudi mlajše iz gnezda je pomagal voditi in paziti. Ta del družinske službe je tedaj prevzela najstarejša med deklicami Alojzija.

Koder je toliko drobiža pri hiši, odrasčajo takorekoč mimogrede, neopazno. Najmlajši čakajo v zibelki. Iz zibelke so jih nekoč posajali kar na tla, kjer so mahali z ropotuljicami in zvedavo opazovali okolico. Kadar se naveličajo tal, skušajo posnemati one, ki se že premikajo, ali pa celo tekačo. Z naporom in vrojeno spretnostjo se sprva spravljajo na vse štiri, potem na dve. Zaradi majhnih bušk zaidejo včasih iz čebljanja v kratek jok. In to se ponavlja dan za dnem, dokler nekega dne z veseljem nasmehom ne stečejo za urnejšimi. Tako je bilo nekoč po kmečkih hišah, ki so bile bogate z otroki.

Kmečki otrok je mnogo spretnejši, v njem tudi hitreje zorijo življenjske sposobnosti. Od

najmanjših nog si mora pomagati sam. Za devet kmečkih otrok ni nobene pestunje, v bogatih meščanskih hišah pa naj bi bila za vsakega po ena. Kmečki otrok se mora zadovoljiti sam s seboj in se mora sam igrati. S sedmimi leti pa tudi že kaj pomaga. Če ne več, mora čuvati in zabavati mlajšega. Včasih tudi po dva, v vsaki roki po enega.

Na kmetih je pestro življenje. Noben poklic ne uživa lepšega. Smisel za romantiko se mu vraste v večnem stiku z naravo. Ujme in neurja v stvarnosti življenjskega boja prekalijo kmečkega človeka v trdnega realista, ki le redko nasede nepreglednemu tveganju. Če bi kdaj prenehalo pravo kmečko življenje, ne bomo zgolj odobrili njegovih pridnih rok, usahnile bi rezerve stvarnih mislecev. Kmečki dom je edini in najtrši temelj vsakega ljudstva. Zanj nikdar ni in ne velja načelo, kjer je dobro, tam je domovina. On je trdno vezan na svojo zemljo. Kmečkemu življu je težko priti do živoga. Noben diktator, ne ukupator ga ne premakne, dokler ga vodi prava vzgoja in mu ostanejo osnovne pravice...

Skromen je sedanji Potokarjev dom v primeri z nekdanjim, v starem kraju. Skromen je le po zunanem videzu. V svojem globokem bistvu je ostalo vse pri starem. Srčna kultura in poštenje.

Kakor so se umikala leta, tako so rasli Potokarjevi otroci. Kako lepo je bilo videti mater Ano, ko je vodila svojo četico prek glavnega trga na Breg v kapelo k večernicam. Sestero deklic in trije fantički. Med njimi trije najstarejši že v mladinski dobi. Dekleta so bila enako oblečena, enaka krilca, enake rutke na glavah in dolge bujne kite do pasu. Fantički pa enake klobučke s privihanimi krajčki. Marsikdo se je ozrl in zamislil: „Potokarjevi so lepa družina!“

Počasi se je bogato drevo začelo osipavati. Vsako leto je dozorel po eden za pot od doma. Prva je odšla od doma Alojzija. Izučila se je za šiviljo in se je preselila v največje hrvaško mesto, kjer je živela ena od tet.

Drugi je šel po isti poti, kakor nekoč oče, proti Dunaju. Tedaj je že zdavnaj stekla železnica v celi dolžini, toda po stari navadi je moral obrtniški pomočnik vzeti palico v roke, čez ramo bisago in po prašni cesti s trebuhom za kruhom. Jakob se je ustavil pri prijaznem stricu profesorju. Kmalu ga je vdinjal pri dobrem kovaškem mojstru, ki je imel po večini opravka dunajske jahalne šole.

Prva pot ga je vodila na obisk grobov Kosove družine in na mali grobek nepoznanega polbrata je položil šopek rož, kakor mu je oče naročil. Obujal je očetove spomine. Povsod, kamorkoli je prišel, v Prater, Dunajski gozd, ob Donavi so oživela v njem živa očetova pripovedovanja.

„Veselo novico imam zate, Jakob,“ je začel profesor nekega dne pri obedu naslednjo pomlad. „V časopisu sem čital razpis za sprejem v živinozdravniško podkovsko šolo. Konjeniško poveljstvo išče trideset mladih mož sposobnih za vojaško službo, ki jih bodo izsolali za živinozdravniške pomočnike v konjenici. Tvoji pogoji so zadovoljivi, telesno si krepak in še celo prednost dajejo tistim, ki so že izučeni podkovstva. Pa še nekaj. Poznam visokega častnika v konjenici, ki je bil nekoč moj sošolec v gimnaziji. Če bo ta rekel besedo zate, sem prepričan, da boš uspel. Ker pa še nisi polnoleten, potrebuješ dovoljenje staršev. Pa tudi sicer jih morava vprašati za mnenje in navset. Če pristaneš, bova še danes napisala domov.“

Jakob je cenil strica. Vedel je, da mu želi dobro. Bil je izobražen, razgledan in zaupal mu je.

Še preden je potekel razpisni rok, je imel Jakob v rokah pismo staršev z uradno potrjenim dovoljenjem. Oba, oče in mati, sta pripisala prirsčne in vsposodbudne besede z najboljšimi željami za dober uspeh.

Prošnjo za sprejem v vojaško šolo je sestavil stric. Jakob je vse lepo prepisal in predala sta jo častniku stričevemu prijatelju. Celu noč je Jakob sanjal o pisanih uniformah s srebrnimi in zlatimi našivi in napletenimi vrvicami na prsih, kakršne so nosili častniki.

Mojster mu je napisal v delovno knjižico najboljšo oceno. Po štirinajstih dneh je prišla ocena predloženih papirjev in sporočilo, da so ga uvrstili med kandidate. Obenem so ga povabili na prezentacijo z zdravniškim pregledom. Stric ga je spremljal. Domov sta se vrnila z odločbo: „Telesna ocena in sprejemni preizkus odlično. Sprejet.“

S stricem sta obiskala znanega častnika. Jakob se je zahvalil za priporočilo. Častnik pa je menil, da ni bilo potrebno posebno posredovanje, ker so bili vsi pogoji zadovoljivi. Z vnemo predanega vojaka, je oficir opisal vojaško življenje, ki poteka med strogostjo in zanesljivostjo.

Solanje je trajalo dve leti, nato obvezni vojaški rok in potem so ga namestili v garnizonu največje avstrijske vojne luke na Jadranu. Tu si je Jakob sčasoma ustvaril nov dom.

Alojzija je ostala v službi v hrvaški deželi in se je kmalu odločila za poroko. Gostijo najstarejše hčerke so opravili na domu. Zenin Stefan je pripeljal na slavje svoja mlajša brata. Pripetilo se je redko naključje, oba brata sta se odločila za mlajši sestri Marijo in Rozalijo. Kmalu zatem sta bili na obisku pri Alojziji in ko sta se vrnila domov, sta presenetili starše z novico o dvojni zaroki.

Krvodajalstvo najbolj humana akcija

Krvodajalstvo je izraz globoke povezanosti med ljudmi, izraz humanizma ter moralnega zavedanja, da človek ni sam na svetu, da moramo drug drugemu pomagati, kajti le tako bo naša sreča popolna.

Krvodajalec se zaveda, da je njegova kri dragocena, da kri ni zdravilo, ki bi ga lahko izdelali v tovarni ali za drag denar kupili v lekarni. Kri ne darujemo, da bi bili slavni ali bi obogateli, temveč da z njo rešujemo življenja tisočim mater, ponesrečencem in težkim bolnikom.

Pogosto slišimo presunljivo zavijanje sirene, beremo ali pa smo sami pričé težkim prometnim nesrečam, nezgodam na delu, naravnim katastrofam in nepričakovanim boleznim, ki tako kruto posežejo v življenja naših najbližjih, sorodnikov, prijateljev, znancev. In ob teh primerih se krvodajalec velikokrat zamisli: »Morda bo prav moja kri rešila to dragoceno človeško življenje.« Zakaj, le kri lahko nadomesti kri.

Znanost se zadnja leta hitreje razvija, v bolnišnicah so zaloge krvi polne, toda znanost brez človekove požrtvovalnosti je popolnoma nemočna. Letno da kri približno 80.000 krvodajalcev, oziroma 200 vsak dan. Kri lahko darujejo vsi, ki dopolnijo 18 let, če je seveda njihova kri zdrava in je imajo sami dovolj.

Tudi na naši šoli imamo organizacijo Rdečega križa. Člani večkrat obveščamo ljudi o naslednji krvodajalski akciji, pobiramo star papir in obiskujemo starejše občanke ob osmem marcu. Letos smo bili učenci osmih razredov sprejeti v organizacijo Rdečega križa, prvi razredi pa v organizacijo mladih članov Rdečega križa.

Trudili se bomo, da bo naše delo koristilo nam in celotni družbi.

Krajevna organizacija Rdeče-

Moje rano otroštvo

Bil je hladen dan. Odpravili smo se k potoku loviti ribe. Tedaj mi je prijatelj dejal: »Zdaj bodi tiho in pazi, kod hodiš.« Bil je to velik fant. Rad se je šalil in se pretepal, potepal in zafrkaval ljudi. Moj drugi prijatelj pa je bil pravo nasprotje, miren in resen.

Vedno je bil v vsaki stvari odločen. Oče mu je umrl že v rani mladosti.

V vodo smo vrgli trnek in čakali na prijem. Kar naenkrat začujemo korake po blatu. Mi gledamo, gledamo, nič ne vidimo. Mislili smo, da je to kakšen popotnik, ki je pač šel mimo.

Umirimo se in lovimo naprej. Naenkrat zaslišimo šumenje in pokanje po šarju. Vsi poležemo in čakamo, kaj bo. Mislili smo, da je čuvaj, ki nam je prepovedal loviti v potoku. Ko nismo več nič slišali, smo, pošteno prestrašeni, počasi vstali. Želja, da bi ulovili kakšno ribo, nas je premagala. Lovili smo naprej, ko smo ribo dobili, smo že mislili iti domov. Toda Jože je rekel, da bi bilo škoda pustiti ribolov sedaj, ko ribe prijemajo. Prižgali smo si vsak eno cigareto in lovili naprej. Naenkrat pa zaslišimo glas:

»Kaj pa delate, gospodje?«
S strahom smo v tem človeku prepoznali jezega čuvaja. Že smo mislili uteči, toda strah nam tega ni dovolil. Potem reče Joža:

»Ribe gledamo.«
Čuvaj je pristopil, mi potegnili iz roke ulovljeno ribo in rekel:
»Kaj pa je to?«

Spogledamo se in že mislimo zbežati, vendar začitimo trdo čuvajevo roko, ki nas vleče za ušesa. Planili smo v jok, čuvaj pa se je smejal in nas vlekel za ušesa. Dejal je:

»Samo enkrat vas še dobim, pa vam potrgam ušesa! Jasno?!«
Potem pa nas je vse vrgel v vodo.

Ko sem prišel tako moker zvečer domov, sem jih dobil še od očeta, ki se je dri:

»Na, smrkavec, da si boš zapomnil, kdaj si padel v vodo!«

Razjokal sem se in sklenil, da nikoli več ne bom šel loviti brez ribiškega dovoljenja. Zdaj ga imam in sem zvest član ribiške družine Ptuj.

Miro METLIČAR

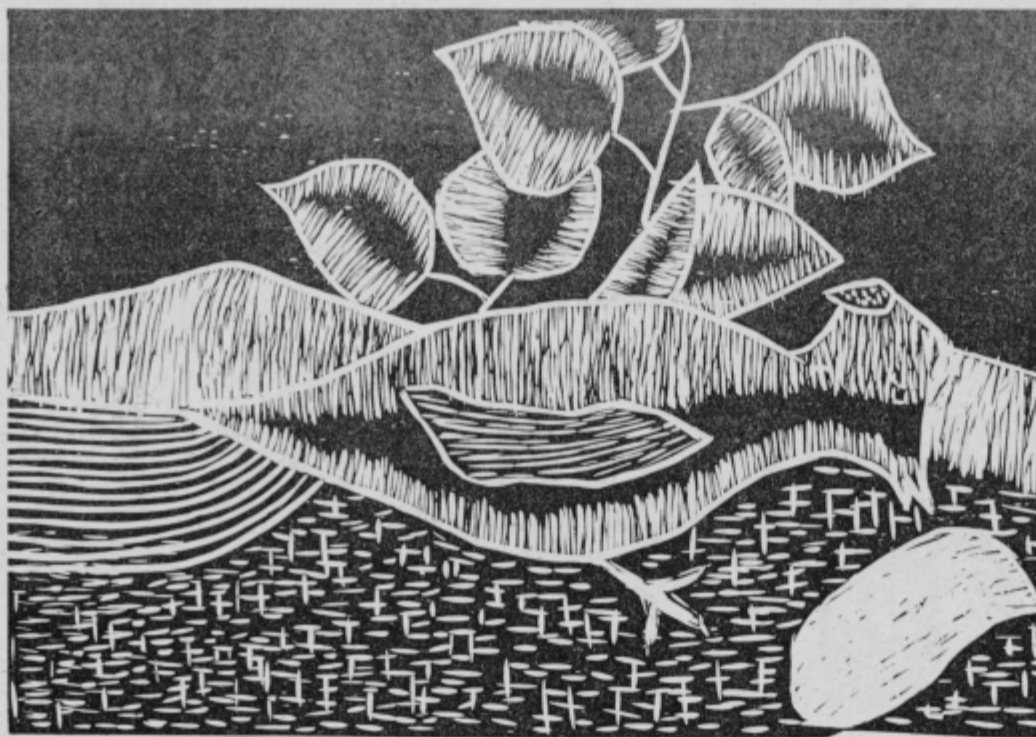
ga križa vsako leto organizira proslave, kjer krvodajalcem podarijo značke in priznanja za požrtvovalno delo.

Oddelek za transfuzijo krvi pa ima vedno polne roke dela, kajti geslo krvodajalcev je: »Darujte kri danes, morda vam bo že jutri rešila življenje.«

Darja Glazar

pero
v rokah
mladih

Dragi mladi prijatelji počitnice so pred vami, toda pred nami ne. Domača rast bo izšla tudi v juliju in avgustu. Zato se oglasite, posnemajte mlade ustvarjalce iz OŠ Hajdina. Tokrat so nam poslali svoje prispevke iz literarnega glasila Najdihojca.

Golob miru

linorez Irena Horvat

POTRES V ČRNI GORI

Sončno nedeljsko jutro. Toda tega dne smo zvedeli, da se je našim bratom v Črni gori zgodilo nekaj hudega. Zgodaj zjutraj jih je prizadel močan potres devete stopnje. Nekateri so otožno sedeli na prostem in gledali ruševine, nekateri so z grozo in solzami v očeh čakali, da bodo njihove drage rešili težkega bremena ruševin.

Po vsej domovini in drugod po svetu se je takoj razvedelo, kaj se je zgodilo. Začele so se akcije zbiranja šotorov, spalnih vreč, sanitetnega materiala, hrane in drugih potrebnih stvari. Primanjkovalo je pitne

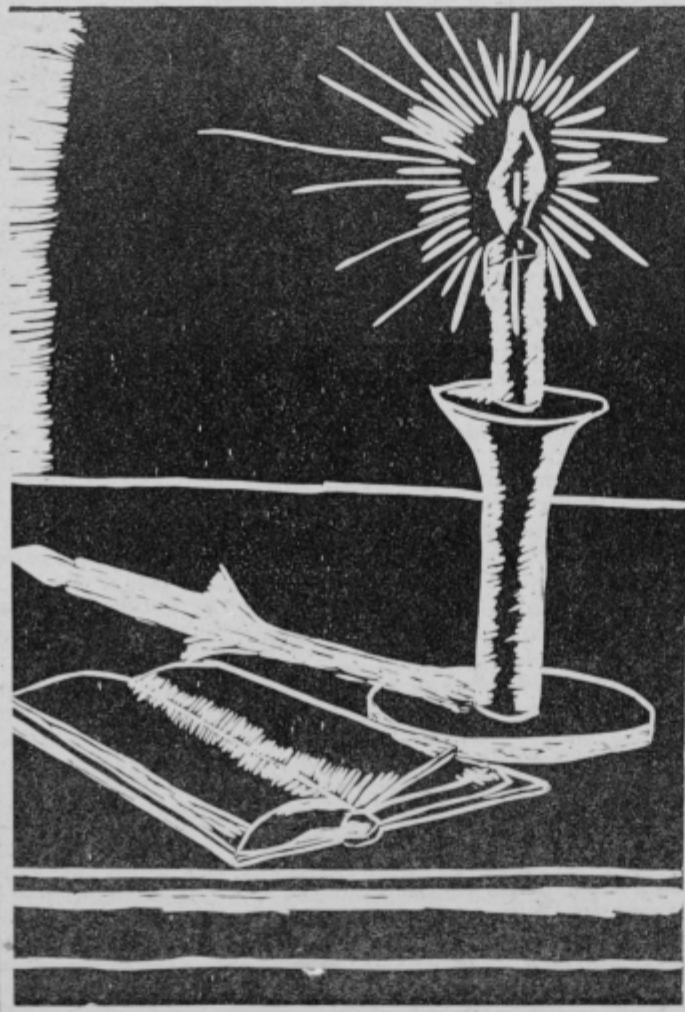
vode, obleke in vsega drugega. Bolniki, kolikor jih je preživelo to katastrofalno nesrečo, so bili na prostem. Reševali so jih pripadniki JLA in reševalne ekipe vsega sveta.

Iz domovine in tujine so začele prihajati vedno nove pošiljke. Tovarne in drugi kolektivi delajo za ponesrečence in s tem kažejo solidarnost z brati. Tudi mi učenci smo zbirali denarno pomoč za prebivalce nesrečne Črne gore.

Zopet se je pokazalo bratstvo med našimi narodi in narodnostmi. Pomagali smo,

saj smo pomislili tudi na to, kako potrebna bo pomoč nekoč nam samim.

Irena FILIPAJA

Tihožitje s knjigo

linorez Cvetka Bedrač

Dramski krožek

V dramskem krožku sodeluje letos štirideset učencev. Sicer pa krožek deluje že precej let. V njem nastopamo učenci od tretjega do osmega razreda, vodi pa nas tovarišica Marta Širovnik.

Za letošnjo uprizoritev mladinske igre Pavlek Bedak smo se začeli pripravljati v mesecu decembru prejšnjega leta. Odziv na obvestilo, da vabimo h krožku vse, ki radi nastopajo, je bil zelo velik. Zbralo se nas je dovolj, da smo si razdelili vse vloge v igri. Med tistimi, ki smo se udeležili prvega sestanka, nas je bilo veliko, ki smo sodelovali v krožku že prejšnja leta. Prijavili pa so se tudi drugi učenci.

Organizirali smo prve govorne vaje. Ko se je vsak naučil svojo vlogo, smo začeli z vajami na improviziranem odru v razredu. Imeli smo jih po pouku ob 12. uri in popoldan ob 16.30. Na začetku so seveda bile še nekatere napake pri samem igranju, vendar smo jih z vajami odpravili. Trudili smo se, da bi se čimbolj vživeli v svoje vloge. Pri tem pa nam je veliko pomagala tovarišica Širovnikova.

Po trimesečnih vajah smo najprej igrali za učence naše šole. Po tej predstavi smo čez nekaj časa igrali za občane krajevne skupnosti Hajdina. Obe predstavi sta bili v dvorani v Hajdini. Občane smo obvestili o predstavi z vabilni, na vidnih mestih v Hajdini, Skorbi, Gerečji vasi in v Hajdošah pa smo pritrtili plakate.

Da bi ne bil naš trud zaman, smo sklenili, da bomo šli gostovat na druge šole. Odslej smo vadili še bolj zavzeto, saj smo vedeli, da moramo biti za gostovanje zelo dobro pripravljene. Najprej smo igrali na osnovni šoli v Cirkulanah. Učenci so bili nad našo predstavo zelo navdušeni. Gostovali smo tudi v gledališču v Ptuj, kjer smo igrali za učence OŠ Franc Osojnik. Občutki, da igramo v pravem gledališču, so nas prevzeli in zaigrali smo izvrstno. Nastopili smo še v Zavrču, Gorišnici in v Markovcih za učence tamkajšnjih šol. Igra je videlo okrog 1650 učencev. Res je, da smo skupaj s tov. Širovnikovo v igro vložili veliko prostega časa, vendar nam ga ni žal, nasprotno, prav ponosni smo, da smo tudi mi pionirji predstavniki kulturnega življenja pri nas.

Samo STRELEC

Usoda ukradenih otrok

V sredo, 18. aprila, se je ob 16. uri pričela otvoritev razstave Ukradeni otroci. Razstavo smo si ogledali tudi nekateri učenci osmih razredov in priznati moramo, da so nam grozote, ki smo jih videli in o njih slišali, pretresle. Razstava je bila v paviljonu Dušana Kvedra, pripravil pa jo je Muzej ljudske revolucije iz Celja v sodelovanju z Ljudsko in študijsko knjižnico.

Za nami so težka leta nacističnega nasilja, starejši se neradi spominjajo grozot, v katerih so preživljali svoje rano otroštvo. Iz tega obdobja ostajajo samo spomeniki in pričevanja, ki nas nenehno učijo. Učijo nas še naprej braniti domovino, otroke ter mladino, kajti v svetu se zopet pojavlja nasilje, biti pa moramo toliko pametni in ne dovoliti, da se tragična zgodovina štiridesetih let tega stoletja ponovi. Preveč življenj je plačalo zmoto norcev, preveč mladih življenj. Še hujše sirote so bili otroci, ki so jim odgnali mater, očeta, včasih oba, in ju ustrelili. Nepske, skrbljeni, bos, lačni, osamljeni, brez toplote doma so ti otroci preživljali svoje otroštvo. Velikokrat so pomagali partizanom, jim nosili hrano, obleko, sanitetni material in druge potrebščine. Slovenske otroke so nacisti hoteli ponemčiti, odpeljali so jih od doma k nemškim staršem, v tujini so morali hoditi v nemško šolo. Tisti otroci pa, ki so bili v taboriščih, so bili ob nečloveškem ravnanju v naprej obsojeni na smrt. Po vojni se je nekaj otrok vrnilo k svojim staršem, če so jih imeli, drugi so postali sirote.

Danes so to že odrasli ljudje, očete, matere. Vsako leto se srečujejo s tovariši iz vojnih let, obujajo spomine na grozote in so največji opomin slepcem, ki se še naprej oborožujejo rožljajo z orožjem, onesrečujejo tisoče mladih v krajih, kjer se še danes bijejo krivični boji.

Nataša LAH

Triglav

linorez Brigite Zupančič

Kako sem vzljubila knjigo

Spominjam se še, bila sem majhna, mama mi je ob večerih pripovedovala bajke in pripovedke.

Zunaj je bila zima, bilo je pred novoletnimi prazniki. Mama stopi v sobo s skrivnostnim izrazom na obrazu. Sede na posteljo in vzame v roke knjigo. Bila sem razočarana.

»Mama, ali mi ne boš povedala pravljice?« sem ji očitala.

»Nocoj bom pravljico prebrala. Lepo, novo in zanimivo.«

Mirno, lepo, gladko je brala tako, da me je povest prevzela. Ko je končala, sem že spala. Težko sem čakala vsakega večera in nove povesti. Vedno bolj sem si želela, da bi se naučila brati. To se mi je

izpolnilo ob vstopu v šolo. Tu sem pa tudi spoznala, da je v knjigah še veliko več kot samo v pravljicah in povestih. Pisatelji in pesniki zlijejo v knjigo svoja čustva, izkušnje, veselje in žalost, vse, kar jih je spremljalo na njihovih poteh življenja. Tu so njihove duševne bolečine in stiske, veselje in radosti, katerih niso mogli deliti z drugimi. Zapisane so v zgodbah in pesmih, to so njihovi spomeniki.

Vsaka knjiga me zanima. Iz nje se tudi nekaj naučimo, predvsem to, da se življenje deli na dobro in slabo. Dobra in poučna knjiga pa je lahko vsakemu zvesta prijateljica na poteh življenja. Ljudje bi morali brati čimveč lepih in dobrih knjig, pa bi bil tudi svet lepši in boljši.

Metka TRAFELA

DOMAČA RAST je literarna priloga TEDNIKA in jo izdaja zavod za časopisno in radijsko dejavnost Radio-Tednik Ptuj, Vošnjakova 5, poštni predal 99. DOMAČO RAST ureja uredniški odbor: Nataša Belšak, Viktorija Dabič in Zdenko Kodrič.

SEJNO GRADIVO

ZA SKLIC TRETJE SKUPŠČINE SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI OBČINE PTUJ
ZA V PONEDELJEK, 26. FEBRUARJA 1979

GRADIVO OBSEGA

1. Potrditev sklepov iz zapisnika druge Skupščine stanovanjske skupnosti občine Ptuj z dne 18. 12. 1978,
2. Poročilo o delovanju samoupravnih organov stanovanjske skupnosti občine Ptuj v letu 1978,
3. Sprejem in potrditev zaključnega računa Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj za poslovno leto 1978,
4. Finančno poročilo o kreditiranju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva z bilanco sredstev in naložb za leto 1978,
5. Poročilo o izvedbi programa investicijskega vzdrževanja in revitalizacije stanovanjskih hiš v letu 1978,
6. Sprejem in potrditev finančnih planov za poslovno leto 1979
 - a) Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj,
 - b) oddelka za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva pri KBM, poslovna enota Ptuj
(plana sta zajeta pod točko 3. in 4. sejnega gradiva)
7. Samoupravni sporazum o družbeni usmerjeni izgradnji soseske Rabelčja vas II. faza,
8. Priprave na začetek del izgradnje stanovanjske soseske Rabelčja vas — zahod (poročilo s predlogi bodo podani na skupščini)
9. Vprašanja delegatov.

Potrditev sklepov iz zapisnika 2. seje Skupščine stanovanjske skupnosti občine Ptuj z dne 18/12-1978

Ad 1

SKLEP:

Zbor uporabnikov in Zbor izvajalcev Skupščine stanovanjske skupnosti občine Ptuj sprejmeta poročilo o konstituiranju Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj v naznanje in sprejem.

Ad 2

SKLEP:

Zbor uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti je z dviganjem rok sprejel poročila o finančnem poslovanju stanovanjske skupnosti občine Ptuj za čas od 1/1-1978 do 30/9-1978 ter o planu porabe finančnih kreditov za gradnjo družbenih stanovanj v letu 1979 do 30/9-1978, poročilo o izvajanju programa investicijskih del za leto 1978 z rebalansom in poročila o fizičnem obsegu novogradnje v letu 1978.

Zbor izvajalcev skupščine stanovanjske skupnosti je z dviganjem rok sprejel in potrdil soglasno ista poročila kot zbor uporabnikov.

Ad 3

SKLEP:

Zbor uporabnikov in Zbor izvajalcev skupščine stanovanjske skupnosti z dviganjem rok soglasno sprejmeta predlog statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj v predloženem besedilu.

Ad 4

SKLEP:

Zbor uporabnikov in Zbor izvajalcev skupščine stanovanjske skupnosti z dvigom rok sprejmeta in potrdita poslovnik, o delu skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj v predloženem besedilu.

Ad 5

SKLEP:

Zbor uporabnikov in zbor izvajalcev skupščine stanovanjske skupnosti z dvigom rok potrdita predloženi program plan novogradnje in plan investicijskega vzdrževanja v predloženem besedilu.

Ad 6

SKLEP:

Zbor uporabnikov in zbor izvajalcev skupščine stanovanjske skupnosti z dvigom rok sprejmeta Osnutek predloga za prehod na ekonomske stanarine s tem, da ga uskladi z resolucijo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije na osnovi javne razprave po delegacijah krajevnih skupnosti in delegacijah organizacijah združenega dela ter na podlagi podanih pripomb izdelà dokončni predlog katerega je posredovati Skupščine občine Ptuj v sprejem. Overovatelja zapisnika: Čeh Jože in Požgaj Evgen I. r.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ptuj je organizirana na osnovi ustave, zakonskih določil, samoupravnega mehanizma in delegatskega sistema.

Skupščino stanovanjske skupnosti sestavlja Zbor izvajalcev s 17 delegati in Zbor uporabnikov 75 delegati. Skupščina stanovanjske skupnosti ima za izvajanje programov s področja stanovanjskega gospodarstva naslednje samoupravne organe:

Izvršilni odbor s 13 člani

Odbor za graditev stanovanj

Odbor za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu,

Odbor za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini ki imajo po 7 članov

Komisija za reševanje stanovanjskih vprašanj članov ZB NOV sestavlja 5 članov.

V okviru skupnosti deluje tudi Delavska kontrola in Aktiv komunistov stanovanjske skupnosti. Ustanovna skupščina je bila 24/4—1978, druga skupščina pa 18/12—1978 Zbor uporabnikov in Zbor izvajalcev na katerih je bilo obravnavao gradivo predvsem:

— konstituiranje skupščine stanovanjske skupnosti in njenih samoupravnih organov,

— poročilo o delu stanovanjske skupnosti do konstituiranja nove skupščine,

— poročilo o finančnem poslovanju stanovanjske skupnosti za čas od 1/1—30/9—1978

— o planu porabe finančnih kreditov za gradnjo družbenih stanovanj v letu 1979 oz. do 30/9—1970

— izvajanje programa investicijskega vzdrževanja v letu 1978 z rebalansom,

— fizični obseg novogradnje stanovanj v letu 1978,

— predlog Statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj,

— predlog poslovnika Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj

— plan in program ter naloge novogradnje

— osnutek programa vzdrževanja stanovanjskih hiš za leto 1979

— ter obravnava predloga za prehod na ekonomske stanarine na območju občine Ptuj

Pri obeh sklicih skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti Zbora uporabnikov in Zbora izvajalcev so bili sklepni in na njih delegati živo in preudarno sodelovali.

Izvršilni odbor Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj je od ustanovitve 24/4—1978 do zaključka poslovnega leta 1978 imel 10 sej na katerih je obravnaval predvsem naslednja vprašanja:

— izvolit po predhodnem kadrovanju Odbor za graditev stanovanj, Odbor za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu in Odbor za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini ter sprejel določene organizacijske oblike skupnosti.

— obravnava osnutka odloka o urejanju, izdajanju in varstvu zelenih površin v občini Ptuj,

— informativno obveščanje o delu stanovanjske skupnosti,

— izločitev iz sklada stanovanjskih hiš prizidka poslovne stavbe Zavoda dr. M. Boštarnje v Dornavi v poslovne namene,

— predlog za povišanje najemnin za poslovne prostore,

— obravnava prošenj in odobranje dolgoročnih stanovanjskih kreditov za individualno gradnjo po objavljenem V. natečaju.

- predlog za razdelitev sredstev iz 5 % prispevka za revitalizacijo stanovanj,
- Majšperk 51 ureditev okolice — sofinanciranje
- nakup stanovanj za nadomestna stanovanja iz amortizacije
- prenos osnovnih sredstev javne razsvetljave, trafopostaje za blok B—1, B—2, B—3 in B—4 Zihlerlova ploščad na DES Maribor TOZD Elektro Ptuj,
- gradnja dvonamenskega objekta (zaklonišče in triplex garaž),
- predlog objave IV. natečaja za pridobitev solidarnostnih stanovanj mladim družin in družin z nizkimi osebnimi dohodki,
- odobravanje dolgoročnih kreditov za gradnjo ali nakup stanovanj organizacij združenega dela po objavi V. natečaja,
- imenovanje komisij za tehnični prevzem blokov in finančni obračun,
- obravnavanje povišanje cen pri izgradnji blokov B—5 in B—6,
- odobritev finančne konstrukcije za pripravljala dela za gradnjo stanovanjskih objektov B—8 in B—9,
- razpis natečaja za oddajo gradnje bloka v Majšperku,
- družbeni dogovor o upravljanju in financiranju arheoloških raziskav na območju občine Ptuj in družbeni dogovor in prenovi zgodovinskega jedra mesta Ptuj,
- družbeni dogovor o racionalizaciji stanovanjske graditve v SR Sloveniji,
- sprejem osnutka samoupravnega sporazuma o družbeno usmerjeni gradnji stanovanjske soseske Rabelčja vas,
- programiranje izgradnje stanovanj, struktura stanovanj in rokov za dokončanje stanovanjskih objektov B—6 do B—9 Rabelčja vas,
- akcija za izredno pomoč kmetom in drugim občanom prizadetim po elementarni nesreči v juliju 1978,
- oddaja gradnje bloka v Majšperku naj ugodnejšemu ponudniku izvajalcu del GP Stavbar TOZD Dravi Ptuj v predračunski vrednosti 11.132.301,76 din,
- komunalna in zunanja ureditev ob stanovanjskih objektih za B—5, B—6, B—7, B—8, B—9, ter PTT ureditev,
- osnutek predloga statuta in poslovnika Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj — obravnava
- periodični obračun poslovanja stanovanjske skupnosti za III tromeščje,
- sprejem osnutka samoupravnega sporazuma v stanovanjski graditvi na Zihlerlovi ploščadi II faza in Rabelčja vas zahod,
- obravnava urbanističnega programa občine Ptuj in urbanistični načrt mesta Ptuj,
- samoupravni sporazum o ugotavljanju in razporejanju prihodkov skupnem dohodku ter o združevanju skladov v KB Maribor Združeni ljubljanski banki in samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah obveznosti in odgovornosti,
- obravnava o samoupravnih aktih za ustanovitev odbora za ljudsko obrambo in civilno zaščito v stanovanjski skupnosti,
- sprejem povprečne cene m² stanovanjske površine za leto 1977 z indexsom podražite cene za leto 1978 za izvedbo revalorizacije stanovanjskih hiš in stanovanj,
- odobritev za izdelavo dodatnih projektov in podpostaj za blok B—8 in B—9 in za izdelavo tehnične dokumentacije zunanje ureditve bloka v Majšperku,

— Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za delovanje skupnosti socialnega varstva občine Ptuj.

Izvršilni odbor je obravnaval več drobnih in manj važnih zadev s področja stanovanjskega in komunalnega gospodarstva in drugih samoupravnih vprašanj v okviru stanovanjske skupnosti. Seje Izvršilnega odbora so bile vedno sklepne ter na njih vodena živahna in objektivna diskusija. Člani odbora so za delovanje samoupravnega sistema na področju stanovanjskega gospodarstva in reševanje zadev živo zainteresirani ter je njihovo sodelovanje zelo uspešno.

Odbor za graditev stanovanj je imel v poročevalskem ciklusu 5 sej na katerih je razpravljal predvsem o izvajanju programa novogradnje. Pripravljal je osnutke samoupravnih sporazumov s področja cen stanovanjske graditve, osnutke pogodb o oddaji del, o razpisu licitacijskega postopka o oddaji gradnje bloka v Majšperku, sodeloval pri prevzemu in obračunih stanovanjskih objektov, pripravil V. natečaj za dajanje stanovanjskih kreditov za individualno gradnjo stanovanjskih hiš in za organizacije združenega dela za gradnjo ali nakup stanovanj.

Pri tem je odbor aktivno sodeloval pri pregledu dokumentacije 158 primerov, točkoval po Pravilniku o dajanju stanovanjskih kreditov in metodologiji ter na razpoložljiva sredstva uvrstil v prednostno listo 62 prosilcev z 70 točkami. Komisije so tudi opravile v 62 primerih ogled na kraju samem kjer si prosilci gradijo individualne stanovanjske hiše.

Odbor za graditev stanovanj je dokončno sklepal in realiziral vse tiste zadeve v pristojnosti odbora, vse ostale zadeve pa je odbor pripravljal in o njem razpravljal ter dajal pismene predloge o sklepanju Izvršilnemu odboru stanovanjske skupnosti.

Odbor za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu je samoupravni organ, ki pripravlja osnovne naloge iz področja solidarnosti za Izvršilni odbor in skupščino samoupravne stanovanjske skupnosti, ki je imel v tem času 3 (tri) seje in razpravljal predvsem:

določbe iz pravilnika o dodeljevanju stanovanj, zgrajenih ali kupljenih s sredstvi sklada za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu. Obravnava predloga za objavo IV. natečaja za razpis solidarnostnih stanovanj in prošnja za subvencioniranje stanarin, imenuje komisijo za preveritev podatkov in ogled stanovanjskih razmer na terenu pri 176 prosilcih prijaviteljih na objavljen natečaj za solidarnostna stanovanja in njihovo točkovanje ter pripravo predloga prednostne liste za solidarnostna stanovanja. Odbor je na sejah razpravljal in odločal o mnogih problemih, zamenjava stanovanj s področja solidarnosti. Člani odbora se aktivno vključujejo v samoupravno delo na sejah in terenu iz področja solidarnosti. Odbor sodeluje in daje predloge o spremembah in dopolnitvah pravilnika ter drugih samoupravnih splošnih aktov s področja stanovanjskega gospodarstva zlasti iz vidika solidarnosti in družbene pomoči. Aktivno se odbor vključuje s svojimi idejami in predlogi za usmerjeno stanovanjsko graditev družbenih predvsem solidarnostnih stanovanj.

Odbor za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini je imel v poročevalskem času 3 seje na katerih je razpravljal predvsem o izvajanju letnega programa investicijskega vzdrževanja stanovanjskih hiš, o pripravi dodatnega programa revitalizacije stanovanjskih hiš, o poteku realizacije finančnih sredstev v namen vzdrževanja in revitalizacije.

Odbor se je ukvarjal tudi s problematiko oddajanja poslovnih prostorov prosilcev katerih je večina iz obrtnih dejavnosti. Reševali smo tudi primere poslovnih prostorov s področja gospodarskih organizacij raznih branž. Odbor, oziroma komisija je imela težko nalogo o dodeljevanju stanovanj v starem delu mesta kjer ima razpolagalno pravico Samoupravna stanovanjska skupnost. Prosilcev je za stanovanja veliko, stanovanj pa med letom sproženih zelo malo tako, da je reševanje cca 500 aktualnih primerov akutno. Odbor ima težave tudi pri takih primerih, ki jim je odbor za družbeno pomoč dodelil solidarnostna stanovanja kot mladi družini ali družini z nizkimi osebnimi dohodki, pa je ob tem času prišlo do razveze zakonske zveze katerih je v sorazmerno kratkem času zabeleženih več primerov. Pri tem nastaja že rešenih stanovanjskih vprašanj novi stanovanjski problem, katere zopet rešuje naš odbor, z komisijo, ki so v mnogih primerih zelo kritični. Opomniti moramo, da je med prosilci stanovanj vse več samohranilk skoraj vsaki tretji primer in so pri reševanju primeri za komisijo zelo težke odločitve. Med letom ima odbor na razpolago le od 1—15 primerov napram cca 500 prošnikom, je razpolaganje s prostimi stanovanji zelo boleče, kljub temu, da je izgradnja stanovanj zelo uspešna, ne moremo zadostiti potrebam po stanovanjih.

Odbor je pripravljal in razpravljalo prehod na ekonomske stanarine in zavzel določena stališča ter jih predlagal v mejah pristojnosti Izvršilnemu odboru. Pripravil je osnutek programa investicijskega vzdrževanja stanovanjskih hiš v družbeni lastnini občine Ptuj za leto 1979 in ga posredoval Izvršilnemu odboru in skupščini stanovanjske skupnosti v sprejem. Obravnava je še nešteto drugih zadev s področja tekočega investicijskega vzdrževanja hiš, kontaktiranje in povezovanje z hišnimi sveti, pripravil preko izvršilnega odbora in njenih skupščinskih organov izdajo hišnih redov, pozabaval se tudi z nerednim plačevanjem stanarin nekaterih dolžnikov, predlagal povečanje cene m³ za plačevanje najemnine za poslovne prostore, obravnava statut stanovanjske skupnosti, zlasti tistega dela odbora za vzdrževanje in gospodarjenje ter pripravljal in sodeloval pri snovanju samoupravnih aktov, ki so za delovanje samoupravnih organov Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj potrebni.

Komisija za reševanje stanovanjskih vprašanj borcev ZB NOV je imela 2 seje na katerih je razpravljala predvsem stanovanjska vprašanja borcev in odobrala stanovanjske kredite v mejah razpoložljivih sredstev.

V poslovnem letu 1978 je rešila šest primerov borcev z dodelitvijo novih stanovanj na Zihlerlovi ploščadi. V letu 1979 v maju sta predvidena za dodelitev 2 nova enosobna stanovanja in v jesenskem roku 2 stanovanja tako da bi v tem letu zopet rešili 4 težje stanovanjske primere naših članov. Samoupravna stanovanjska skupnost, izvršilni odbor in odbor za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu je pokazal zelo humano in globoko zavest do naših borcev za reševanje na najbolj akutnih stanovanjskih primerov, da nam vsako leto izroča iz solidarnostnih sredstev po nekaj stanovanj, da lahko komisija rešuje stanovanjska vprašanja naših članov ZB NOV.

Komisija je tudi imela nalogo za odobravanje stanovanjskih kreditov zlasti s statusom kmeta — borca s sredstvi, ki jih ima na leto povprečno na razpolago od 200.000 do 250.000 din. V letu 1978 je imela na razpolago za dajanje stanovanjskih kreditov od letnih prihodkov anuitet cca do 250.000.- din. Po sklepu komisije je z vezavo sredstva oplemenitila za dobo 5 let z 3 % obrestno mero, tako je imela komisija na razpolago vseh razpoložljivih sredstev 551.000.- din. Prispele prošnje za kredite je komisija pregledala dokumentacijo na kraju samem, naredila zapisnik in nato je komisija na seji sklepala o višini odobrenih kreditov. V letu 1978 je bil odobren kredit 20 prosilcem povprečno 22.000 din. Prošnja za adaptacijo, preureditev za izboljšanje stanovanjskih razmer in novogradnje je dotok vedno večji, sredstva v te namene so pa na zahtevke zelo pičlo odmerjena. Zato predlagamo nekaterim, ki so bolj ekonomsko situirani, da zaprosijo za kredit pri KB Maribor, poslovni enoti Ptuj kot kratkoročni. Pri odobravanju kreditov upošteva komisija Pravilnik in materialno socialni položaj prosilca.

Komisija je reševala še druga akutna vprašanja s področja stanovanjskih vprašanj zamenjavo in podobno. Člani komisije se seje udeležujejo in aktivno sodelujejo v samoupravnem procesu za skrb in boljši jutri naših borcev in članov ZB NOV.

P R E D L O G

finančnega plana iz programa solidarnostnega sklada za leto 1979 z realizacijo v 1978

I. PRIBODKI SKUPNOSTI SOLIDARNOSTI

Zap. št.	Vrsta prihodkov	Plan za leto 1978		Realizacija v leto 1978		Plan za leto 1979		Indeksi	
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Prispevek iz bruto OD:								
-	del za solid. iz gospodarstva	10,000.000	17,047.951,15	20,000.000	106	117	117		
-	del za solid. iz negospodarstva	4,700.000	6,060.121,50	7,150.000	129	118	118		
-	del za solid. od zapov. v zaseb. sek.	1,000.000	1,627.423,15	1,950.000	165	120	120		
	Skupni prispevek iz OD za solid.	21,000.000	24,735.495,80	29,100.000	113	118	135		
2.	Dobohod od osprav. občin. sklada	2,000.000	2,000.000,00	2,000.000	100	100	100		
3.	Amortizacija solid. sklada	12,000.000	191.490,90	365.500	151	191	288		
4.	Prihodki od OSD in drugih	546.260	222.540,40	222.500	64	100	100		
	SKUPNI PRIBODKI SOLID. SKLADA	24,275.260	27,149.269,10	31,088.000	112	117	131		

II. RAJPOVEDNIKI SREDSTEV

1.	Financiranje risikov, strupenosti	257.000	257.115,00	260.000	100	104	105
2.	Financ. kadrov v naj. rev. obsoč.	-	517.764,00	561.450	-	120	-
3.	Subvencioniranje stanarja	200.000	250.491,60	580.000	115	252	290
4.	Stroški arheoloških raziskovanj	1,000.000	1,479.786,00	1,500.000	140	101	150
5.	Dotacije skupnosti sec. varstva	50.000	66.400,00	72.160	95	156	144
6.	Dani krediti posojlja	646.000	412.500,00	-	64	-	-
7.	Obresti od kreditov upok.	109.000	107.100,00	205.000	96	191	188
8.	Stroški in provizije BIK	64.000	27.295,75	32.840	62	120	75
9.	Stroški strok. služb po pogodbi	1,560.000	1,560.000,00	1,860.000	100	120	120
		5,066.000	4,436.432,35	4,920.000	115	111	127
10.	Odvedena vred. za gradnja sol. stan.	19,146.855	21,506.240,15	25,654.500	112	119	134
11.	Stanje sredstev na širo račun 31/12	1,206.407	1,204.596,60	1,115.500	96	92	88
	SKUPNA RAJPOVEDNIKI	24,275.260	27,149.269,10	31,088.000	112	117	131

III. OPAJANI PODATKI

1.	Aktiviranje 3 solidarnostnih stanovanj v Domu krajanov Cirkovec za	1,211.000,00
2.	Aktiviranje 56 solidarnostnih stanovanj v bloku B-4 Šišerlova ploščad za	15,663.225,00
3.	Aktiviranje 56 solidarnostnih stanovanj v bloku B-3 Šišerlova ploščad za	22,246.875,00
	SKUPNO VREDNOST V LETU 1978 95 solidarnostnih stanovanj za vrednost	39,120.100,00 dia

P R E D L O G

finančnega plana iz programa sklada stanovanjskih hiš Samouprave stanovanjske skupnosti občine Ptuj za leto 1979 z realizacijo v 1978

I. PRIBODKI

Zap. št.	Vrsta prihodkov	Plan za leto 1978		Realizacija v leto 1978		Plan za leto 1979		Indeksi	
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Vplačane stanarine	11,000.000	12,415.696,50	16,550.000	115	132	149		
2.	Vplačane najemnine	3,300.000	3,044.491,20	4,060.000	95	134	128		
3.	Vplačane 5% od stanov. prispevka	2,000.000	4,286.638,75	5,015.000	214	117	251		
4.	Vplačani prispevek stalnih lastnikov	15.000	13.523,05	23.000	90	170	155		
		16,315.000	19,760.349,50	25,648.000	122	129	157		
5.	Dotacije OSD in drugih	800.000	55.575,15	50.000	4	150	6		
6.	Vplačila škod od zavarovalnice	25.000	114.405,05	150.000	456	134	500		
7.	Obresti in sredstva od EZ po pogodbi za strokovne službe	1,150.000	1,150.257,00	1,500.000	100	130	130		
8.	Prenos OD preteklega leta	678.000	678.089,05	3,597.054	100	500	500		
9.	Druzi šred. i dohodki	15.111	9.767,55	11.946	65	79	79		
	SKUPNI PRIBODKI	18,894.000	21,747.055,10	30,565.000	115	141	162		

II. UPORABNIKI SREDSTEV

1.	Sredstva investicijskega vzdrževanja	7,052.000	3,462.625,40	11,280.000	134	119	160
2.	Sredstva revitalizacije	3,295.000	1,415.790,70	4,741.000	45	335	144
3.	Sredstva amortizacije	2,564.000	3,091.074,20	5,850.000	120	189	226
4.	Sredstva tekočnega vzdrževanja	1,363.000	1,420.472,35	1,414.000	106	97	104
		14,274.000	15,439.962,65	23,285.000	108	151	165
5.	Stroški zavarovanja zgradb /v 1978 plač. se iz tekoč. vzdrževanja	560.000	-	531.000	-	-	95
6.	Čistarnina, provizija, obresti, takse	-	85.534,45	100.000	-	117	-
7.	Od organov v prip. in sejalne	-	142.752,45	195.000	-	137	-
8.	Najemnine, stroški obveščanja, potul in drugi mat. stroški	214.000	546.749,35	425.000	162	125	199
9.	Stroški strokovnih služb /v/	2,280.000	2,522.000,00	3,000.000	101	126	129
	SKUPNO UPORABNIKI SREDSTEV	17,866.000	18,549.999,30	27,534.000	106	151	156
10.	Obstojek revitalizacije za prenos v naslednje leto	1,498.000	3,597.055,80	3,089.000	227	89	302
	SKUPNO RAJPOVEDNIKI SREDSTEV	18,894.000	21,747.055,10	30,565.000	115	141	162

Is kreditni sredstev iz sodelstva OSD in drugih organizacij ali skupnosti je bilo v letu 1978 vseljivih

- 3) stanovanj v bloku B-4 za vrednost 10,795,500,- dia
- 2) stanovanj v bloku B-3 za vrednost 11,157,000,- dia ter
- 2) stanovanj stalnih lastnikov v B-4 in B-5 za vrednost 1,521.000,- dia.

III. NAMENSKA UPORABA SREDSTEV

1. INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE IN REVITALIZACIJA

vrsta projekta	Plan za leto 1978		Realizacija za leto 1978		Plan za leto 1979		Indeksi	
	1	2	3	4	5	6	7	8
- inv. vzdrževanje iz stanarin in najemnin	6,232.000	6,605.029,50	0,280.000	106	171	180		
- revit. iz stan. najem. in pris. iz OD	3,293.000	3,702.425,45	4,741.000	173	83	141		
- krediti za inv. vzdrž. in revitalizacije	1,866.000	1,918.835,20	-	103	-	-		
- sredstva vplačil stalnih lastnikov	15.000	13.523,05	23.000	90	170	153		
- sredstva dotacij OSD in drugih	800.000	55.575,15	50.000	-	-	-		
- sredstva vplačil zavarovalnic	38.000	114.405,05	125.946	-	114	-		
- sredstva iz OD in mat. sredstev pred. let	1,358.000	1,320.327,35	3,357.054	123	177	208		
SKUPNO	13,800.000	15,064.476,55	19,621.000	109	130	162		

2/ Poraba

- za odplačilo kreditov	380.000	9,604,75	447.000	24	488	108
- za stroške invest. vzdrževanja	8,200.000	5,462.625,40	20,831.000	115	114	130
- za stroške revitalizacije	3,293.000	1,415.790,70	7,334.000	43	117	222
- za inv. vzdrž. in revit. iz. in kreditov	1,866.000	1,918.835,20	-	103	-	-
- neposr. sredstva za prenos v nasled. leto	-	3,597.055,80	1,387.000	-	30	-
SKUPNO	13,800.000	16,305.962,85	19,621.000	118	120	142

3. AMORTIZACIJA

vrsta projekta	Plan za leto 1978		Realizacija za leto 1978		Plan za leto 1979		Indeksi	
	1	2	3	4	5	6	7	8
- prenešana sredstva pred. leta	940.000	940.780,85	131.504	100	14	14		
- amortizacija stan. del in stan. in naj.	2,564.000	3,091.074,20	5,850.000	120	189	226		
- vplačila od prodaje hiš in drugo	1,363.000	1,134,50	30.084	-	-	-		
- vsajeti krediti za nakup nadob. stanov.	-	-	4,048.482	-	-	-		
SKUPNO	4,900.000	4,033.000,55	10,060.000	82	249	204		

4/ Poraba

- za odplačilo kreditov	550.000	199.442,25	736.000	36	369	134
- za nakup nadob. stanov.	1,000.000	2,483.563,00	7,325.000	248	86	212
- za velika popravila stanov. zgradb	2,733.000	1,027.098,45	2,125.000	38	207	78
- amortiz. od prodaje hiš in drugo	127.000	18.430,90	325.500	151	191	288
- sol do nesp. amort. za nast. od. leto	500.000	131.503,95	640.000	26	502	132
- nakup nad. stanovanj iz kreditov	-	-	4,048.500	-	-	-
SKUPAJ	4,900.000	4,033.000,55	10,060.000	82	249	205

TABELIČNE PREGLED PROGRAMA IN VIROV FINANCIRANJA ZA LETO 1979 PO OBMOBJIH

Razdelitev po območjih	Viri sredstev			Skupaj
	iz stanov. in naj. v 1977	iz amort.	Prispevek iz 5% stanov. pris.	
I. Ptuj s okolico	8,019.790	1,573.150	4,980.320	14,573.260
II. Križevci	1,804.820	354.050	1,245.080	3,403.950
III. Majšperk	219.150	42.990	282.910	535.100
V. Stavbe KK Ptuj	785.240	154.810	805.440	1,745.490
SKUPNO	10,833.000	2,125.000	7,324.000	20,282.000

V planu sklada stanovanjskih hiš je predvidena delitev stanarin za leto 1979 na osnovi republiškega predloga na prehod ekonomskih stanarin, ki ga je naša skupščina obravnavala na skupščini 18/12-1978.

Planirana delitev stanarine znaša:

- 32,78 % na amortizacijo stanovanj
- 54,10 % na investicijsko vzdrževanje
- 5,90 % na tekoče vzdrževanje in
- 7,22 % na stroške upravljanja

Z oziroma na spremembo v delitvi stanarine na posamezne elemente stroškov t. j. zmanjšanje prispevka za tekoče vzdrževanje v korist amortizacije.

Predlagamo, da se v bodoče strošek zavarovanja stanovanjskih hiš izloči iz stroškov tekočega vzdrževanja ter bremeni stroške upravljanja, saj ravno ti stroški bremenijo HS, ki so že v pasivi ter nimajo sredstev za poravnavo.

Po izvršeni revalorizaciji stanovanjskih zgradb, je obračunana amortizacija po predlagani stopnji 0,25 % od revalorizirane vrednosti stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov.

LETNO POROČILO O KREDITIRANJU STANOVANJSKEGA KOMUNALNEGA GOSPODARSTVA

Samoupravni sporazumi o urejanju stanovanjskih vprašanj, ki so v večini primerov že nadomestili zastarele pravilnike, so prinesli vrsto novosti, ki so mnogim delavcem v času intenzivnejše stanovanjske graditve pripomogli, da so prej prišli do zaželenega stanovanja. Kreditna banka maribor Poslovna enota Ptuj oziroma njen oddelek za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva je z temeljnimi finančnimi injekcijami precej pripomogla k temu, da so nekatera gradbeniška dela hitreje stekla. S precej dopoljeno kreditno politiko je poslovna enota odločilne posegle na tem področju, ter se bo tudi v bodoče prizadevala, da s praktičnimi bančnimi prijemi podpre nadaljnjo stanovanjsko graditev v naši občini. Potrebno je tudi poudariti pomen stanovanjskega gospodarstva glede poživitev gospodarskih gibanj v celoti. Le-to lahko ponazorimo z dejstvom, da je v vsakem dinarju stanovanjske gradnje vsebovanih 69,70 din industrijskih proizvodov.

Družbena proizvodnja kaže, da bo nujno še bolj razviti namensko varčevanje za stanovanje, saj bomo tako vse bolj izpolnjevali namig, naj bi občani po možnostih prispevali za stanovanja. Ne-le da jih kupujejo, temveč tudi z lastnimi posojenim deležem, takrat, ko dobijo družbeno najemno stanovanje. V oddelku za kreditiranje stanovanjskega gospodarstva ugotavljajo, da je število sklenjenih varčevalnih pogodb še prenikozno. Vzrok temu je, razvrednotenje zaradi visoke inflacije ter padca osebnih dohodkov, privarčevani znesek pa je ob nakupu ali zidavi stanovanja vse manj pomenil.

BILANCA SREDSTEV IN NALOŽB

AKTIVA — terjatve v 000 din	Stanje 1/1-1978	Stanje 31/12-1978	Razlika + ali -
1. Krediti iz zdr. sredstev po nateč.	54.758	71.814	17.056
2. Finančni kredit iz združ. sredstev	18.801	57.547	38.746
3. Finančni kred. po komisij iz sred. družb. pomoč	33.024	15.054	17.970
4. ostali fin. kred. po kom. za kom.	—	2.446	2.446
5. Krediti na podlagi ostalih poslov. po komisiji	16.436	18.676	2.240
6. Krediti iz stanovanjskih sred.	85.189	103.777	18.588
7. Krediti iz bančnih sredstev 10 % hranilnih vlog	8.706	13.759	5.053
8. Krediti na podl. dinarske vezave in varčevanja	4.335	5.285	950
9. Krediti na podl. dev. varč. in vez.	7.852	9.484	1.632
SKUPAJ	229.101	297.842	68.741

PASIVA — sredstva v 000 din

OPIS	Stanje 1/1-1978	Stanje 31/12-1978	Razlika + ali -
1. Združena sredstva	59.759	79.510	19.751
2. Lastna udeležba	10.759	10.987	228
3. Depoziti OZD vezava sred.	14.327	17.255	2.928
4. Sred. za kom. posle (solid. sred.)	31.980	19.290	12.690
5. Ostala sred. za komisij. poslovanje	22.207	36.849	14.642
6. Sredstva za poslov. po pooblastilu	51.323	52.063	740
7. Sred. po din varčevanju in vezavi	4.238	6.532	2.294
8. Sred. po dev. varčevanju in vezavi	7.843	15.252	7.409
Skupaj dolgoročna sredstva	202.436	237.738	35.302
9. Avista sredstva solid. sklada	1.258	1.205	- 53
10. Avista sredstva skl. skup. por. (stanovanjski del)	15.632	29.649	13.017
11. Avista sredstva ŽR stanov. skup.	1.586	6.657	5.071
12. Avista sredstva ŽR komun. sklada	—	3.809	3.809
13. Avista sredstva ŽR stanov. servisa	—	2.291	2.291
14. Avista sredstva ŽR hišnih svetov	—	2.163	2.163
15. Avista sredstva ŽR cestnega sklada	—	1.197	1.197
16. Evidenčna bančna sredstva	8.706	13.759	5.053
Skupaj avista sredstva	27.182	60.360	33.178
Vsega skupaj sredstev	229.618	298.098	68.480

ODOBRENI STANOVANJSKI KREDITI V LETU 1978 PO NASLEDNJIH OSNOVAH

OPIS	Števil. odobrenih kreditov		znesek					
	1977	1978	1977	1978				
A OBČANOM								
— na podlagi varčevanja in vezave								
a) dinarskega	36	82	3.955.600	6.524.210				
b) deviznega	53	53	6.366.433	14.397.262				
— na podlagi posebnih pogodb								
a) po pooblastilu	286	283	9.680.500	13.772.000				
b) po komisiji	71	77	2.439.500	3.235.000				
— na podlagi posebnih aranžmajev								
a) iz bančnih sredstev	50	89	1.439.000	6.077.000				
b) iz sredstev stanov. poslov.	249	61	10.589.000	2.940.000				
— na podlagi natečaja iz združenih sredstev					67	68	5.485.000	5.766.000
SKUPAJ OBČANOM	792	792	39.955.043	52.711.472				

B. ORGANIZACIJAM ZDRUŽENEGA DELA

— na podlagi vezave sred.	9	18	8.099.836	9.377.625
— na podlagi natečaja iz združ. sred.	21	25	22.909.670	18.256.910
— kratkoročni premostitveni krediti iz sredstev stanov. poslovanja	14	7	6.918.768	4.300.000
— finančni kred. iz združ. sred.— finančni kred iz solidar.	15	8	97.340.854	65.627.456
		8	97.340.854	65.627.455
SKUPAJ OZD	59	64	135.269.128	163.189.446
SKUPAJ A + B	851	940	175.224.171	215.900.918

V opisanem letu smo odobrvali različne stanovanjske kredite. Pri občanih je le teh več za 84 kom. napram prejšnjemu letu ali skupno odobrenih 876 kreditov. Tudi zneskovno je bilo pri občanih v obravnavanem letu več odobrenih kreditov v višini 12.756.000. Pozitiven odraz je predvsem ta, da so bili v tem obdobju odobreni krediti večinoma na podlagi obstoječih pravnih aktov. Le-ti so v letu 1978 doživeli značilne in ugodne spremembe v korist varčevalcev in deponentov. V splošnem lahko trdimo, da so krediti za stanovanjsko in komunalno dejavnost dosegli znaten porast saj so bile naložbe skupno višje za 30.676.000 din. Struktura naložb ustreza širšim družbeno ekonomskim smernicam, vendar je vredno poudariti, da ZOZD-i še vedno v veliki meri vršijo naložbe svojih stanovanjskih sredstev na podlagi pogodb po pooblastilu. S tem se zelo drobijo razpoložljiva stanovanjska sredstva na kredite za individualno gradnjo, katere plasirajo z dolgimi roki vračila. Tak način kreditiranja ovira bolj smotno združevanje in naložb sredstev.

(GLEJ TABELO NA 5. STRANI)

REKAPITULACIJA PLANA STROKOVNIH SLUŽB STANOVANJSKEGA SERVISIA IN ENOTE PE KIJ MARIBOR - PE PULJ

Plan dela prihodkov in odhodkov strokovnih služb Stanovanjskega servisa in strokovnih služb posevne enote pri Kreditni banki Maribor poslovni enoti Ptuj od Samoupravne skupnosti občine Ptuj za leto 1979:

I. PRIHODKI

Zag. št.	Opis prihodkov in odhodkov	Skupne službe pri PE Kij Maribor	Strokovne službe Stanov. servisa	Skupno za SAS
1.	Prihodki od sklopnosti banke	3.999.000	1.500.000	5.499.000
2.	Prihodki od soliter, sklada SAS	—	1.880.000	1.880.000
3.	Prihodki od prodaje stanov. del	—	1.500.000	1.500.000
Dol. sklopnih prihodkov		3.999.000	4.880.000	8.879.000
II. RAZPREDITEV ODHODKOV		3.999.000	4.880.000	8.879.000
1.	Za materialne stroške	600.000	450.000	1.050.000
2.	Darilo in prispevek iz občine	30.000	544.700	574.700
3.	Za delovno sklopnost	1.869.000	3.447.300	5.316.300
4.	Za sklad sklopnosti	150.000	161.200	311.200
5.	Za motor. orodje dela	—	153.500	153.500
6.	Za varnostno stanov. gradnjo	1.000.000	—	1.000.000
7.	Za druge sklade	—	117.600	117.600
8.	Nerazporejeni čisti dohodki	399.000	—	399.000

Izvršilni odbor Samoupravne skupnosti občine Ptuj je na svoji seji dne 6. 2. 1979 potrdil ugotovitev doseženega skupnega prihodka ter razporeditev in delitev na podlagi poslovanja s sredstvi in naložbami v stanovanjskem gospodarstvu pri Kreditni banki Maribor, poslovni enoti Ptuj ter sprejela naslednji

SKLEP

o razporeditvi prihodkov in odhodkov:

A) PRIHODKI

— prihodki — aktivne obresti	9.290.621,27
— nadomestila	100.950,00
Skupaj prihodki	9.391.571,27 din

Plan naložb v letu 1978 je presežen za 10 % ali zneskovno v višini za 27.842/m din, kar nam istočasno pove, da so razpoložljiva sredstva v celoti izkoriščena. Pri naložbah so strokovne službe oddelka polagale veliko pozornost pri vključevanju avista sredstev pri poravnavi obveznosti do izvajalcev del gradnje. Znano je, da so prilivi rednih sredstev (združena sredstva za družbeno pomoč) mesečni, skozi celo leto, ter zato tudi niso ta sredstva na razpolago na začetku leta. Vsled tega nam služijo omenjena avista sredstva kot premostitev do pričakovanih prilivov. Iz razpredelnice je razvidno, da združena sredstva z lastno udeležbo OZD, ter vezanih depozitov OZD, zaostajajo za tempom gradnje oziroma naložb v družbeno stanovanjsko.

Iz povedanega izhaja, da bo potrebno revidirati pravilnik o dodeljevanju družbenih stanovanj in ga tako prilagoditi, da bo lastna udeležba nekoliko višja ter da bo rok vračanja kreditov krajši. S tem bi dosegli to, da bodo stanovanjska sredstva v TOZD-ih bolj usmerjena za družbeno gradnjo ter manj za individualno gradnjo kajti tudi pri nas smo verjetno porušili razmerje 70:30 kot je to določeno v družbenem dogovoru. Nadalje ugotovimo, da so skladi skupne porabe (stanovanjski del) pri OZD porastli v obravnavanem letu za 87 % oziroma za 13.017/m din. Menimo, da bi bilo bolj smotno in gospodarno, če bi ta sredstva bila naložena kot kvalitetna dolgoročna sredstva, namesto da so razdrobljena pri podjetjih ter se tako več ali manj trošijo za individualno gradnjo. Vsa ostala sredstva obravnavamo kot pojem — sredstva stanovanjskega poslovanja — kajti le — ti se oblikujejo:

— iz deponiranih sredstev za poslovanje po pooblastilu
— iz deponiranih sredstev za poslovanje po komisiji
— iz sredstev na podlagi pravilnika dinarskega in deviznega varčevanja in vezave

Navedena sredstva služijo predvsem za stanovanjsko kreditiranje občanov.

UGOVORITEV PRIHODKOV IN ODHODKOV
TER ČISTEGA NERAZPOREJENEGA DOHODA STANOVANJSKO KOMUNALNEGA POSLOVANJA ZA LETO 1978

Zap. št.	Elementi	Konto	Plan 1978	Realizacija 30.9.1978	Realizacija 31.12.1978	Indeks 3:5	Plan 1979
A) PRIHODKI - aktivne obresti							
1)	Obresti od OZD gospod.dejav.	66.013					
2)	Obresti od OZD gospod.dejav.	66.023	1,300,000	903.101,59	1,641.757,22		1,800.000,00
3)	Obresti od SIS gospod.dejav.	661.230	100.000	22.658,87	36.363,77		40.000,00
4)	Obresti od SIS gospod.dejav.	661.230					
5)	Obresti od OZD d.d.	662.230	300.000	172.470,14	418.182,00		400.000,00
6)	Obresti od OZD d.d.	662.231					
7)	Obresti od SIS d.d.	663.230	200.000	233.648,41	314.446,82		305.000,00
8)	Obresti od SIS d.d.	663.231					
9)	Obresti od IFS	664.230	190.000	212.806,61	296.037,98		305.000,00
10)	Obresti od IFS	664.231					
11)	Obresti od IFS	665.230					
12)	Obresti od IFS	665.231					
13)	Obresti od UDS	666.230	10.000	-	-		
14)	Obresti od UDS	666.231					
15)	Obresti od občanov	66.730	3,000,000	3,261.222,98	6,395.755,48		6,400.000,00
16)	Obresti iz obvezne rezerve	66.731	-	-	188.048,00		200.000,00
17)	Nadomestila				100.980,00		100.000,00
	S k u p a j prihodki		5,100,000	4,805,908,60	9,391,571,27		9,550,000,00
B) ODHODKI - pasivne obresti							
1)	Obresti od OZD gospod.dejavnosti	60.023	1,200,000	1,338.854,00	1,795.449,85	1,45	2,515.000,00
2)	Obresti od SIS gospod.dejavnosti	60.123	30.000	26.129,00	48.456,90	1,60	77.000,00
3)	Obresti od OZD d.d.	60.223	600,000	187.978,95	252.053,05	42	260.000,00
4)	Obresti od SIS d.d.	60.323	60,000	36.546,00	49.881,35		50.000,00
5)	Obresti od IFS	60.423	40,000	35.207,00	50.789,55	1,28	65.000,00
6)	Obresti od UDS	60.523	10,000	10.717,65	15.628,00	1,50	24.000,00
7)	Obresti od občanov	60.623	10,000	8.643,00	9.153,20		10.000,00
8)	Ostale pasivne obresti	60.722	100,000	178.489,08	223.311,10		250.000,00
9)	Obresti na dolg.deviz.depoz.za stanov.isgradnjo	60.021		409.551,34	771.870,56		800.000,00
10)	Obresti za EV usmerjenih za stanov.isgradnjo				649.289,22		1.000.000,00
11)	Nadomestila				50.242,52		50.000,00
12)	Materjalni stroški	428.080,00		367.129,54	489.506,05		600.000,00
13)	Sredstva za delovno skupnost	1,279.820,00		1,110.863,07	1,481.150,77		1,800.000,00
14)	Sredstva sklada skupne porabe za delovno skup.	92.100,00		74.000,00	100.000,00		150.000,00
15)	Sredstva za kritje admn. stroškov SSS	1,150.000,00		862.500,00	1,150.000,00		1,500.000,00
	S K U P A J ODHODKI		5,000,000,00	4,646,608,63	7,076,782,12		9,151,000,00
	Ostanez nerazporejeni čisti dohodek		100.000,00	159.299,97	2.314.789,15		399.000,00

B) ODHODKI

- odhodki - pasivne obresti	3,805.902,78
- nadomestila	50.242,52
- materialni stroški banke	489.506,05
- sredstva sklad skupne porabe za	
... delovno skupnost banke	230.000,00
- sredstva za funkcionalne stroške SSS	1,150.000,00
- sredstva za samoupravne organe SSS	100.000,00
Skupaj dohodki	7,306,782,12

Ostanez dohodka se uporabi za nakup in revitalizacijo stanovanj 2,084.789,15

Vzdrževanje obstoječega fonda je kompleksna dejavnost pri kateri je več odločilnih faktorjev, kateri odločajo oziroma so bistveni za redno vzdrževanje.

Ti so predvsem starost obstoječega stanovanjskega fonda, lokacija, čas izvedbe, solidnost izvedbe, izbira gradbenih materialov, nepredvidena dela, katera se pojavljajo med samim izvajanjem in so od primera do primera specifična, prisotnost stanovalcev, koordinacija kooperantov in ne nazadnje strokovnost vseh delavcev udeleženih pri vzdrževalnem delu.

Iz poročila je razvidno, da so nekatera planirana dela finančno prekoračena. To je bilo opravljeno zavestno, da se ne bi enaka dela ponovno pojavljala v letu 1979 in da bi opravljeno delo imelo določeno kontinuiteto in delno tudi zaradi zvišanja cen materialov v odnosu iz leta 1977 na leto 1978.

Za dobro vzdrževanje je nujno, da hišni sveti in posamezni stanovalci pravočasno prijavljajo potrebna dela, da se ta vnesejo v program (najpozneje do konca oktobra) za naslednje leto.

A. INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE PO PROGRAMU

1. Bezjakova 3 (delo se nadaljuje)	100.000	1.766,40
2. Cankarjeva 7	110.000	77.905,20
3. Cankarjeva 8	210.000	380.300,20
4. Ciril Metodov dr 1-3	75.000	200.258,65
5. Cankarjeva 11	30.000	14.524,65
6. Cirkovci 11	65.000	46.167,35
7. Dornava 141	40.000	41.470,50
8. Dravska 3	30.000	127.534,65
9. Gorišnica (novi blok)	80.000	64.832,10
10. Hrvatski trg 2	30.000	38.700,90
11. Hrvatski trg 4	80.000	54.670,07
12. Hrvatski trg 5	30.000	16.424,25
13. Zg. Hajdina 45	35.000	7.328,00
14. Jadranska 10	70.000	70.965,95
15. Juršinci 19/a	25.000	11.974,40

POROČILO**O IZVEDBI PROGRAMA INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA IN REVITALIZACIJE ZA LETO 1978****I. PTUJ Z OKOLICO**

Za območje Ptuj z okolico je program obsegal 41 del iz sredstev investicijskega vzdrževanja in 16 del iz sredstev revitalizacije.

V mesecu oktobru 1978 leta je bil izdelan rebalans programa, ki je predvidel 13 različnih vzdrževalnih del. Nekatera dela iz rebalansa za leto 1978 so v teku in bodo končana predvidoma v prvem četrtletju leta 1979. Poročilo o realizaciji teh del bomo podali kasneje. V letu 1978 je bilo potrebno opraviti nepredvidena dela, da bi se preprečila večja škoda, ki bi na stavbah lahko nastala.

Dejstvo je, da je največ nepredvidenih del na kanalizaciji (notranja in zunanja), strešni kritini, zlebovih in na tlakih v pritličnih stanovanjih starega dela.

16. Kremljeva 2	240.000	234.126,45	33. Gregorčičev dr 2-4	12.141,35	(streha)
17. Kremljeva 4	35.000	13.295,80	34. Gregorčičev dr 5-7-9-11	49.644,45	(kanalizacija, klep. dela)
18. Lackova 4	250.000	222.400,95			
19. Markovci 33/a	60.000	83.460,05	35. Jadranska 4	521,75	
20. Muršičeva 3	30.000	11.115,00	36. Jadranska 6	3.646,46	
21. Muršičeva 4	30.000	8.912,85	37. Jadranska 8	1.657,35	
22. Muršičeva 10	30.000	15.428,45	38. Jadranska 11	29.161,75	(kanalizacija)
23. Ormoška 2	40.000	100.721,45	39. Jadranska 17	14.124,20	(ločitev stanovanja)
24. Prešernova 4	100.000	115.704,35	40. Kajuhova 1	790,00	
25. Prešernova 7	280.000	363.951,21	41. Kajuhova 3	13.509,80	
26. Prešernova 17	150.000	146.920,55	42. Kajuhova 5	4.833,00	
27. Prešernova 33-35	150.000	219.956,54	43. Kvedrova 3	677,00	
28. Potrčeva 2-4	45.000	32.044,35	44. Kremljeva 1	84.322,40	(dimnik, streha)
29. Potrčeva 40-44.	60.000	61.051,90	45. Kremljeva 3	2.472,00	
30. Podlehnik 6/a	17.000	16.176,75	46. Kremljeva 5	19.484,15	(kanalizacija)
31. Rajčeva 4	170.000	203.642,29	47. Kremljeva 6	80.435,38	(požar, stanovanje)
32. Slovenjgoriška 1	75.000	69.197,50	48. Kremljeva 8	5.907,87	
33. Trstenjakova 9	30.000	41.540,85	49. Kremljeva 9	4.138,35	
34. Trubarjeva 6	50.000	144.270,40	50. Kremljeva 10	15.520,30	(kanalizacija)
35. Zadružni trg 14	100.000	282.534,27	51. Lackova 1	7.276,35	
36. Žgečeva 2,4,6,8,10	90.000	82.471,80	52. Lackova 2	1.513,00	
		3.623.747,03	53. Lackova 3	5.763,65	
			54. Lackova 5	6.416,39	
			55. Lackova 6	2.373,00	
			56. Lackova 8	19.476,25	(žlebovi, kanalizacija)
			57. Lackova 9	876,00	
			58. Lackova 13	1.880,66	
			59. Leskovec 4	2.815,00	
			60. Leskovec 10/a	8.877,50	
			61. Lovrenc 121/a	3.248,50	
			62. Mariborska 18	2.514,00	
			63. Miklošičeva 3	8.536,00	
			64. Miklošičeva 4	140,39	
			65. Miklošičeva 5	5.466,45	
			66. Miklošičeva 6,8	1.346,00	
			67. Miklošičeva 10	24.395,98	(streha, vodovod)
			68. Murkova 1	7.136,65	
			69. Murkova 2	1.143,65	
			70. Murkova 3	328,00	
			71. Murkova 5	1.218,00	
			72. Muršičeva 2	45.418,45	(usposobitev stanovanja za vselitev)
					(priklučitev na kanalizacijo)
			73. Muzejski trg 1	89.552,43	
			74. Na hribu 2	5.548,10	
			75. Ormoška 1	142.132,80	(priklučitev na kanalizacijo)
					(priklučitev na kanalizacijo)
			76. Ormoška 2	100.721,45	
			77. Ormoška 4	377,00	
			78. Ormoška 6	660,00	
			79. Ormoška 19	33.224,12	(usposobitev stanovanja za vselitev, kanalizacija)
					(pločevinasta streha, dimnik)
			80. Osojnikova 5	31.038,25	
			81. Panonska 2	6.510,30	
			82. Panonska 5	11.891,80	
			83. Potrčeva 15,17	1.643,20	
			84. Potrčeva 18	266,80	
			85. Potrčeva 22	5.548,35	
			86. Potrčeva 32	56.878,30	(usposobitev stanovanja za vselitev, Strehar)
			87. Potrčeva 35	434,95	
			88. Potrčeva 38	9.641,35	
			89. Potrčeva 46-50	17.991,00	
			90. Prešernova 1	3.464,00	
			91. Prešernova 2	27.154,25	(streha)
			92. Prešernova 9	723,00	
			93. Prešernova 8	8.137,60	
			94. Prešernova 10	20.589,00	(pregraditev kleti)
			95. Prešernova 11	1.357,85	
			96. Prešernova 15	10.985,00	
			97. Prešernova 16	527,25	
			98. Prešernova 18	12.113,10	(elektrika)
			99. Prešernova 19	51.511,30	(drvarnice zrušile)
			100. Prešernova 21	1.233,40	
			101. Prešernova 24	1.791,00	
			102. Prešernova 25	2.181,60	
			103. Prešernova 26	100,20	
			104. Prešernova 27	91.598,40	(usposobitev stanovanja v pritličju)
			105. Remčeva 3	729,00	
			106. Rodni vrh 28	894,65	
			107. Rogozniška 24	880,00	

B. REVITALIZACIJA PO PROGRAMU

1. Aškerčeva 5	65.000	63.002,95
2. Hercegovca 7	165.000	186.228,19
3. Cankarjeva 6	60.000	42.469,60
4. Ormoška 10	135.000	133.251,26
5. Ormoška 9-11	570.000	592.408,65
6. Potrčeva 56-58	120.000	89.062,38
7. Srbski trg 2	50.000	40.745,35
		1.147.168,38

Nekatera dela (Jadranska 10, Lackova 4, Cankarjeva 8 in Prešernova 33 — 35) so bila opravljena delno iz sredstev investicijskega vzdrževanja delno pa iz sredstev revitalizacije in so prikazana v poročilu investicijskem vzdrževanju.

C. NEPREDVIDENA DELA

V nepredvidenih delih je zajeta tudi zamenjava elementov, katerim je po odloku potekla doba trajanja in razna manjša popravila, ki se pojavljajo med letom.

1. Aškerčeva 8	6.924,00	
2. Aškerčeva 10	8.999,80	
3. Bezjakova 2	2.937,60	
4. Bezjakova 6	4.569,15	
5. Bezjakova 8	6.492,00	
6. Bezjakova 10	730,90	
7. Bezjakova 14	138.958,87	(stopnice)
8. Cankarjeva 4	723,14	
9. Cankarjeva 5	59.794,45	(obnova kanalizacije)
10. Cankarjeva 9	14.554,63	
11. Cankarjeva 16	1.647,60	
12. Cesta Olge Meglič 4	267.108,35	(porušil strop)
13. Cesta Olge Meglič 6	5.976,00	
14. Cesta Olge Meglič 8	3.859,45	
15. Cesta Olge Meglič 9	33.199,00	(električna (napeljava) (zrušil dimnik)
16. Cesta Olge Meglič 13	29.991,15	
17. Ciril Metodov dr 5-7-9	16.179,55	
18. Ciril Metodov dr 4-6	4.996,20	
19. Ciril Metodov dr 14-16	48.742,30	(posedena kanalizacija)
20. Ciril Metodov dr 8-10-12	21.856,15	(posedena kanalizacija)
21. Ciril Metodov dr 15-17-19	23.824,30	(posedena kanalizacija)
22. Cirkovci 5	20.327,90	(dimnik)
23. Cirkulane 33/a	2.264,00	
25. Cvetkov trg 3	11.279,55	(kanalizacija)
26. Čučkova 1/a	2.844,00	
27. Dornava 1/a	270.776,75	(zrušila greznica in ponikalnica)
28. Dornava 136	5.419,10	
29. Gorišnica 40-44	11.273,00	(dimnik)
30. Gorišnica 111	833,40	
31. Grajena ZD	37.301,00	(zrušila kanalizacija)
32. Gregorčičev dr 1-3	9.421,00	

108. Slovenski trg 1	3.975,35	
109. Slovenski trg 2	3.227,05	
110. Slovenski trg 3	7.068,90	
111. Slovenski trg 4,5	18.906,85	(kanalizacija)
112. Slovenski trg 7	18.746,90	(okna — veranda)
113. Slovenski trg 9	32.047,85	(elektrika)
114. Slovenski trg 11	773,55	
115. Slovenski trg 12	31.134,75	(podporni steber v kleti)
116. Spolenjakova 17	29.976,75	(tlaki v stanovanju)
117. Srbski trg 8	582,80	
118. Titov trg 11	18.891,55	(prezidava stanovanja)
119. Tomšičeva 29	6.422,20	
120. Trnovska vas 44/a	18.142,00	(vodovodna napeljava in kanalizacija)
121. Trg MDB 2	5.808,00	
122. Trg MDB 3,4	43.402,00	(streha, ograja, drvarnice, elektrika)
123. Trg svobode 1	924,00	
124. Trg svobode 2	33.058,90	(kanalizacija)
125. Trg svobode 3	7.180,40	
126. Trstenjakova 7	35.819,65	(kanalizacija, streha)
127. Trstenjakova 14	6.301,00	
128. Trstenjakova 16	3.511,43	
129. Trubarjeva 7,9,11,13	14.692,45	
130. Videm 31	1.087,60	
131. Videm 32	312,40	
132. Vintarovci 53	10.789,55	
133. Vitomarci 86	344,30	
134. Volkmerjeva 2,4	10.327,20	
135. Volkmerjeva 5	795,90	
136. Volkmerjeva 7	14.375,15	(zračniki)
137. Volkmerjeva 9	1.108,00	
138. Volkmerjeva 11	1.176,40	
139. Vrazov trg 2	4.352,40	
140. Vošnjakova 1	5.801,05	
141. Vošnjakova 10	658,90	
142. Zadržni trg 10	409,65	
143. Zadržni trg 13	4.069,50	
144. Zagrebška 6	33.431,15	(ponikalnica)
145. Zelenikova 1	37.561,00	(kanalizacija)
146. Zoisova 15	7.245,00	
147. Zupančičeva 4	5.245,00	
148. Žnidaričevo nabrežje 7	2.355,00	
149. Žnidaričevo nabrežje 8	5.808,05	
	2.812.726,75	

REKAPITULACIJA

A. INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE PO PROGRAMU	3.623.747,03
B. REVITALIZACIJA PO PROGRAMU	1.147.168,38
C. NEPREDVIDENA DELA IV + R + A	2.812.726,75
ZA PTUJ IN OKOLICO SKUPAJ DIN:	7.583.642,16

II. KIDRIČEVO

NASELJE I

A. INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE PO PROGRAMU

1. Kidričevo 1	10.000	37.150,85
2. Kidričevo 2	10.000	191.125,90
3. Kidričevo 3	50.000	101.664,00
4. Kidričevo 4	185.000	80.732,55
5. Kidričevo 5	55.000	145.209,90
6. Kidričevo 6	55.000	86.801,75
7. Kidričevo 8	10.000	85.930,55
8. Kidričevo 9	35.000	9.241,70
9. Kidričevo 10	8.000	68.355,70
10. Kidričevo 13	40.000	72.682,90
11. Kidričevo 13/a	60.000	
12. Kidričevo 19	30.000	5.449,25
13. Kidričevo 20	30.000	8.918,05
14. Kidričevo 23	35.000	4.172,70
15. Kidričevo 25	20.000	9.584,90
16. Kidričevo 29	45.000	12.877,10
17. Kidričevo 30	40.000	11.891,65
18. Kidričevo 33	55.000	22.242,15
19. Kidričevo 34	30.000	25.335,70
		979.367,30

NASELJE II	106.000	94.582,85
B. NEPREDVIDENA DE-LA		
1. Kidričevo 7	49.601,75	(kanalizacija, strop)
2. Kidričevo 14	93.841,80	(kanalizacija)
3. Kidričevo 15	58.248,00	(kanalizacija, vodovod)
4. Kidričevo 18	18.743,70	
5. Kidričevo 21	6.083,75	
6. Kidričevo 22	10.064,10	
7. Kidričevo 24	20.109,65	(streha)
8. Kidričevo 26	11.332,75	
9. Kidričevo 26/a	181,35	
10. Kidričevo 27	42.481,50	(kanalizacija)
11. Kidričevo 28	448,00	
12. Kidričevo 31	11.264,32	
13. Kidričevo 32	7.635,65	
14. Kidričevo 35	10.835,10	
15. Kidričevo 36	8.643,30	
16. Kidričevo 37	6.002,45	
	355.517,17	

REKAPITULACIJA

NASELJE I		
A. PROGRAMIRANA DELA		979.367,30
B. NEPREDVIDENA DELA		355.517,17
NASELJE II		94.582,85
KIDRIČEVO SKUPAJ DIN:		1.429.467,32

Nekatera dela iz programa za leto 1978 so v teku in bodo končana v prvem četrtletju tega leta. Problematika vzdrževanja v naselju Kidričevo je enaka, kot je uvodoma opisana. V letu 1978 smo v Kidričevem imeli kadrovske težave, katere smo z nadomeščanjem uspeli več ali manj uspešno premostriti.

III. MAJŠPERK

A. INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE PO PROGRAMU

1. Majšperk — Breg 2	60.000	60.986,25
2. Majšperk — Breg 12,13, 14,15	70.000	62.270,05
3. Majšperk — Breg 30	110.000	203.889,80
		327.146,10

B. NEPREDVIDENA DELA		
1. Majšperk—Breg	71.533,80	(hidroizolacija)
2. Majšperk—Breg 31	2.027,00	
3. Majšperk—Breg 35	34.419,85	(WC odtoki, kanalizacija)
	107.980,65	

REKAPITULACIJA

A. DELA PO PROGRAMU	327.146,10
B. NEPREDVIDENA DELA	107.980,65
MAJŠPERK SKUPAJ DIN:	435.126,75

IV. STANOVANJSKI FOND KMETIJSKEGA KOMBINATA PTUJ

V preteklem koledarskem letu je bil v celoti realiziran program vzdrževalnih del iz leta 1977. Zaradi ogromnih potreb vzdrževalnih del na obstoječem fondu Kmetijskega kombinata Ptuj je bil v mesecu oktobru 1977 odobren kredit v višini 2.000.000,- din. Zaradi lokacijske pogojenosti in raztresenosti stanovanjskega fonda, ni bilo mogoče realizirati vseh del do konca leta 1977, ampak se je izvajanje podaljšalo do junija 1978 leta, to je bil glavni vzrok, da se je izvajanje rednega letnega programa za leto 1978 premaknilo v drugo polovico lanskega leta. Zato tudi program ni bil v celoti realiziran. Dela se nadaljujejo in bodo predvidoma končana v prvem četrtletju leta 1979. Velike težave nam povzročata lokacijska pogojenost stanovanjskega fonda in težka dostopnost do stanovanjskih hiš v predelu Haloz. To se predvsem pozna v poznem jesenskem in ranem spomladanskem času.

Med letom 1978 so se pojavila nekatera nepredvidena dela, katera smo morali zaradi nujnosti opraviti takoj, ne glede na vse ostale planirane potrebe.

Dela na stanovanjskem fondu Kmetijskega kombinata Ptuj izvaja v glavnem Kmetijski kombinat Ptuj TOZD Gradbeni remont. Sodelovanje s predstavniki Sveta za družbeni standard pri Kmetijskem kombinatu Ptuj in posameznimi delovnimi enotami pri reševanju vseh skupnih zadev je bilo zelo uspešno.

A. IZ PREOSTALEGA KREDITA SOLIDARNOSTNEGA SKLADA

1. Janški vrh 27	
2. Turški vrh 38	138.764,00
3. Zavrč 3	5.482,25
4. Turški vrh 24	56.741,95
5. Podlehnik 54	3.352,95
6. Orešje 2	479,75
7. Goričak 41	5.968,40
8. Stanošina 18	3.766,60
9. Sobetinci 3,6	5.179,90
10. Zagrebška 73	57.402,00
11. Podlehnik 53	75.106,00
12. Zagrebška 85	66.299,90
13. Gorca 33	30.275,00
14. Majski vrh 23	166.456,65
15. Sobetinci 40	78.312,50
16. Kidričevo 39	55.770,00
17. Majstrova 11	152.513,65
18. Dravinjski vrh 19	82.486,00
19. Vareja 23	147.164,80
20. Placarovci 27	163.998,00
21. Dravinjski vrh 50	6.376,10
22. Podlehnik 55	220.052,90
23. Dravinjski vrh 51	82.486,00
24. Kidričevo 31/a	29.987,45
25. Strmec 46	20.947,70
26. Majski vrh 12	4.425,60
27. Majski vrh 19	31.186,40
28. Dubrava 17	94.177,90
29. Lancova vas 95	23.775,00
30. Hrastovec 139	31.017,00
31. Gorca 27	2.731,00
SKUPAJ:	4.917,05
	1.847.600,40

B. IZ SREDSTEV INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA REVITALIZACIJE IN AMORTIZACIJE TER LASTNIH SREDSTEV KMETIJSKEGA KOMBINATA PTUJ

1. Podlehnik 16	70.000	9.330,00
2. Podlehnik 53	70.000	41.183,50
3. Podlehnik 55	100.000	6.117,90
4. Ljubstava 46	40.000	43.580,00
5. Majski vrh 23	60.000	8.863,00
6. Stanošina 18	80.000	17.983,00
7. Vareja 23	60.000	2.426,90
8. Dubrava 17	100.000	102.728,85
9. Kidričevo 38, 39	70.000	80.338,40
10. Lancova vas 95	60.000	21.210,00
11. Zagrebška 80	30.000	9.716,10
12. Desenci 9	20.000	32.425,00
13. Hrastovec	30.000	30.000,00
14. Majski vrh 26	64.000	218.771,05
15. Podlehnik 59	110.000	97.999,00
SKUPAJ:		722.672,70

C. NEPREDVIDENA DELA

1. Dravinjski vrh 50	22.833,15	(zaključna dela)
2. Dravinjski vrh 51	4.792,85	
3. Dravinjski vrh 13	68.502,65	(streha)
4. Gorca 13—92	135.446,55	(strehe, dimniki)
5. Gruškovje 15	7.757,80	(streha)
6. Janški vrh 27	44.661,00	(zaključna dela)
7. Ljubstava 35	9.696,00	(dimnik)
8. Majski vrh 19	7.943,20	
9. Majski vrh 45	28.014,85	(streha)
10. Podlehnik 22/a	9.328,80	
11. Podlehnik 45	1.257,30	
12. Videm 49	12.043,00	(streha, dimnik)
13. Majski vrh 24	9.789,00	
14. Goričak 41	8.258,60	
15. Goričak 46	2.792,80	
16. Hrastovec 139	9.213,40	
17. Korenjak 25, 31	12.433,80	(zaključna dela)
18. Veliki vrh 14	134.846,00	(požar)
19. Zavrč 3	15.567,05	(vodovod)
20. Zavrč 2	9.660,55	(vodovod)
21. Mestni vrh 31	21.869,90	(streha)
22. Orešje 5	13.085,50	(strop)
23. Placar 14	2.706,80	
24. Domava 2/c	8.897,50	
25. Majstrova 11	12.672,20	(zaključna dela)
26. Placarovci 27	1.080,40	
27. Sobetinci 3, 6	54.164,25	(zaključna dela)
28. Slovenja vas 54	4.644,00	(zaključna dela)
SKUPAJ:	673.958,90	

REKAPITULACIJA

A. IZ KREDITA

1.847.600,40

B. IZ INVESTICIJSKEGA, REVITALIZACIJE, IN AMORTIZACIJE TER LASTNA SREDSTVA

722.672,70

C. NEPREDVIDENA DELA

673.958,90

SKUPAJ:

3.244.232,00

V. REALIZACIJA PROGRAMA CENTRALNE KURJAVE IN OBNOVE KURILNICE ZA LETO 1978

I. Ciril Metodov dr. 8—10—12

Zamenjava črpalk in toplo-		
vodnega kotla	140.000	916,00
2. Kajuhova 3—5		
Zamenjava črpalk — 4 komade	20.000	148.956,00
3. Miklošičeva 5		
Napeljava centralne kurjave		
obveznosti iz leta 1977	320.000	339.254,50
4. Osojnikova 1, Trstenjakova 14—16		
Zamenjava gorilcev in manjša		
strojna dela	150.000	175.958,35
Gradbena dela — obnova dimnika	170.000	302.752,20
5. Miklošičeva 3		
Napeljava centralne kurjave	90.000	97.728,80
6. Murkova 1 (Merkur)		
Rekonstrukcija kotlovnice	120.000	
SKUPAJ:	1.010.000	1.065.565,85

Toplovodni kotel tip »TRIKO« 15 in toplovodne črpalke tip OČ 0 100 smo popravili brez zamenjave, zato ker je istočasno začela teči peč v Kajuhovi 3—5 in Kidričevo 1, ki pa ni bilo zajeto v programu za leto 1978. V naselju Kidričevo 1 je toplovodni kotel star 5 let in je v slabšem stanju kot v Ciril Metodovem drevoredu 8—10—12, to pa smo ugotovili pri popravilu kotla.

Iz razloga racionalnega gospodarjenja smo kotle v Ciril Metodovem drevoredu, Kajuhovi 3—5 in Kidričevo 1 popravili. Nabavni rok toplovodnega kotla je 90 dni, zato smo kotel obdržali na zalogi in ga bomo zamenjali, kjer bo potrebno, o tem pa bomo obvestili Izvršilni odbor Samoupravne stanovanske skupnosti.

O ogledu lokacije, ki jo je opravil požarni inšpektor Skupščine občine Ptuj dne 28/6—1978 na kraju samem in na osnovi 2. odstavka 19. člena Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list SRS št. 2/76) v zvezi z vgraditvijo rezervoarja za kurilno olje zaradi izdaje soglasja k lokaciji je požarni inšpektor zahteval tudi gradbeno rekonstrukcijo kotlovnice, ker izgrajen aniv skladu uradnih predpisov. Gradbena rekonstrukcija pa nas obvezuje z večjimi predračunskimi stroški, ki pa znašajo vključno s strojnimi delom 450.000,- din.

V zvezi s finančiranjem pa še niso stekli dokončni razgovori s Trgovskim podjetjem EMONA TOZD Merkur Ptuj.

NASELJE KIDRIČEVO

	Planirano	Realizirano
1. Kidričevo 1		
Popravilo centralne kurjave	10.000	13.848,29
2. Kidričevo 2		
Popravilo centralne kurjave	10.000	
3. Kidričevo 4		
Zamenjava radiatorjev		
in popravilo omrežja	150.000	217.001,55
4. Kidričevo 5		
Popravilo centralne kurjave	10.000	
5. Kidričevo 6		
Popravilo centralne kurjave	20.000	15.736,40
6. Kidričevo 8		
Popravilo centralne kurjave	10.000	19.333,10
SKUPAJ:	210.000	265.919,34

DODATNA DELA — PTUJ

1. Potrčeva 46 — 50		1.559,00
2. Ciril Metodov dr. 15 — 19		2.038,10
3. Kvedrova 2		2.144,00
4. Kvedrova 3		3.527,55
5. Kvedrova 4		1.274,00
6. Kvedrova 5		1.284,00
7. Panonska 5		3.564,00

KIDRIČEVO

1. Kidričevo 3		8.117,40
2. Kidričevo 7		8.579,80
3. Kidričevo 13		163.588,40

MAJŠPERK

1. Majšperk — Breg 1		3.596,00
----------------------	--	----------

SKUPAJ:		195.676,25
---------	--	------------

REKAPITULACIJA

1. Ptuj		1.065.565,85
2. Kidričevo		265.919,34
3. Dodatna dela Ptuj Kidričevo, Majšperk		195.676,25
SKUPAJ:		1.577.161,44

Hišni svet Kidričevo 13 je bilo opravljeno dodatno po pogodbi (Sklep Izvršilnega odbora Samoupravne stanovanjske skupnosti Ptuj)
H Za hišni svet Kidričevo 4 za dodatna dela je bil sklenjen aneks pogodbe (Sklep Izvršilnega odbora Samoupravne stanovanjske skupnosti Ptuj).

REKAPITULACIJA

I. PTUJ Z OKOLICO		7.583.642,16
II. KIDRIČEVO		1.429.467,32
III. MAJŠPERK		435.126,75
IV. KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ		3.244.232,00
V. CENTRALNA KURJAVA (Ptuj, Kidričevo, Majšperk)		1.577.161,44
SKUPAJ DIN:		14.269.629,67

Finančna plana za leto 1979 sta zajeta pod točko 3. in 4. dnevnega reda.

PREDLOG
6/2-1979

Na osnovi 568. člena Zakona o združenem delu (Uradni list SFRJ št. 53/76) in 9. člena Družbenega dogovora o oblikovanju cen v stanovanjski graditvi v SR Sloveniji (Uradni list SRS št. 8/78) ter samoupravnih sporazumov o temeljih plana sklenejo udeleženci samoupravnega sporazuma

1. Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ptuj
2. Izvršni svet Skupščine občine Ptuj,
3. Občinski svet zveze sindikatov Ptuj
4. Samoupravna komunalna skupnost občine Ptuj
5. Projektivni biro Ptuj
6. Podjetje za PTT promet Maribor
7. Elektro Maribor — Enota Ptuj
8. GIP Gradis TOZD Gradnje Ptuj
9. Kreditna banka Maribor poslovna enota Ptuj,
10. Območna skupnost za PTT promet Maribor,
11. Območna vodna skupnost Maribor,
12. Območna skupnost za distribucijo električne energije Maribor,
13. Krajevna skupnost »Boris Zihlerl« Ptuj
14. Skupnost otroškega varstva občine Ptuj
15. Skupnost socialnega skrbstva občine Ptuj
16. Skupnost socialnega varstva občine Ptuj
17. Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja - konferenca delegatov Ptuj,
18. Izobraževalna skupnost občine Ptuj
19. Kulturna skupnost občine Ptuj
20. Telesnokulturna skupnost občine Ptuj
21. Mercator — Izbira — Panonija Ptuj
22. Komunalno podjetje Ptuj
23. IMP Ljubljana TOZD Elektrokovina Ptuj
24. »Pleskar« Ptuj

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

O
DRUŽBENI USMERJENI IZGRADNJI
STANOVANJSKE SOSESKE »RABELČJA VAS—VZHOD«
II FAZA V PTUJU

A. SPLOŠNE DOLOČBE

I. člen

Udeleženci samoupravnega sporazuma sklenejo ta samoupravni sporazum za izgradnjo stanovanjske soseske »Rabelčja vas-vzhod« — II faza v Ptuj s spremljajočimi objekti na osnovi sprejetega zazidalnega načrta in s tem opredeljujejo:

1. medsebojne pravice in dolžnosti pri izgradnji soseske »Rabelčja vas-vzhod« II faza,
2. osnove in merila za oblikovanje cen, z namenom, da se zagotovi optimalni učinek pri programiranju, urbanističnem planiranju, projektiranju, financiranju in organiziranju izgradnje stanovanj, urejanju stavbnega zemljišča in izgradnji spremljajočih objektov, ki so predvideni v načrtovani soseski.

2. člen

Za zagotovitev uresničevanja srednjeročnega plana stanovanjske graditve v občini Ptuj, v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji s tem sporazumom določajo:

1. način sodelovanja in vsklajevanja pri planiranju programiranju pripravi in organizaciji graditve stanovanj urejanju stavbnega zemljišča in graditvi spremljajočih objektov,
2. način in pogoje oddaje stavbnega zemljišča,
3. način in pogoje financiranja:
 - a) urejanja stavbnega zemljišča
 - b) graditve stanovanjskih objektov in
 - c) graditve spremljajočih objektov
4. način vključevanja porabnikov v proces odločanja pri izgradnji soseske
5. način samoupravnega (ali pogodbenega) sporazumevanja med podpisniki tega sporazuma in izvajalci posameznih del in
6. osnove in merila za oblikovanje izhodiščnih in končnih prodajnih cen stanovanj ter stroškov urejanja stavbnega zemljišča in osnove oblikovanja cen spremljajočih objektov.

3. člen

Podpisniki so sporazumni, da zazidalni načrt glede na zasnovo zazidave standarda bivanja urejanja stavbnega zemljišča in spremljajočih objektov izhaja iz srednjeročnih planov družbeno-političnih in samoupravnih interesnih skupnosti zlasti pa iz družbeno usmerjene stanovanjske gradnje Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj in obsega:

- šest stanovanjskih objektov (B-5, B-6? B-7, B-8 in B-9)
- poslovno stavbo (trgovski lokal in poslovne prostore),
- otroški vrtec

4. člen

Izvršni svet Skupščine občine Ptuj, Krajevna skupnost »Boris Zihler« Ptuj ter samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti ugotavljajo, da so

o stanovanjski soseski predvidene zmogljivosti spremljajočih objektov v obsegu, ki zadovoljuje potrebe stanovalcev celotne krajevne skupnosti.

5. člen

Podpisniki soglašajo da je potrebno urejanje stavbnega zemljišča in gradnjo spremljajočih objektov vskaditi v dinamiko izgradnje stanovanj.

Podpisniki ugotavljajo da bo dinamika izgradnje stanovanj po letih naslednja:

1978 — 125 stanovanj v skupni površini 6.139,08 kv. m

1979 — 155 stanovanj v skupni površini 8.195,54 kv. m

1980 — 225 stanovanj v skupni površini 11.655,86 kv. m

Podpisniki ugotavljajo, da bo dinamika izgradnje spremljajočih objektov naslednja:

1979 — trgovski lokal in poslovni prostori

1979 — jasli za 100 otrok in kuhinja

1980 — vrtec za 100 otrok in upravni prostori

6. člen

Glede na določilo predhodnega člena morajo o podpisniki izdelati srednjeročne plane, letne programe ter investicijske programe iz katerih bo razviden obseg in dinamika izgradnje stanovanj in spremljajočih objektov, ki so osnova za izdelavo srednjeročnih planov in letnih programov obsega in dinamike graditve ter potrebnih finančnih sredstev za urejanje stavbnega zemljišča.

7. člen

Izvršni svet Skupščine občine Ptuj vzpodbuja sklepanje samoupravnih sporazumov o družbeno usmerjeni izgradnji stanovanjske soseske in opravlja naloge iz svoje pristojnosti zlasti pa:

— zagotavlja pridobivanje stavbnega zemljišča v družbeno lastnino in ga izroča v upravljanje Samoupravni komunalni skupnosti občine Ptuj,

— vodi koordinacijo pri vsklajevanju planov posameznih podpisnikov, ter pravočasno organizira ogled in strokovne komisije,

— zagotavlja uresničevanje tega sporazuma, da v svoje družbene plane razvoja občine vnaša elemente tega sporazuma,

— ažurno obravnava in v okviru svojih pristojnosti potrjuje spremembe zazidalnega načrta,

— zagotavlja varstvo namembnosti stavbnega zemljišča za izgradnjo stanovanj in spremljajočih objektov,

— najmanj enkrat letno obravnava poročilo odbora podpisnikov in sprejema ukrepe iz svoje pristojnosti, ki omogočajo oziroma vzpodbujajo realizacijo tega sporazuma,

— vzpodbuja in zagotavlja vključevanje investitorjev spremljajočih objektov razen investitorjev spremljajočih objektov družbenih dejavnosti v skladno izgradnjo stanovanjske soseske.

B. PRAVICE IN DOLŽNOSTI PODPISNIKOV

I. SKUPNE PRAVICE IN DOLŽNOSTI

8. člen

Skupne pravice in dolžnosti podpisnikov so:

— preizkus zazidalnega načrta z investicijskim programom,

— vsklajevanje terminskih planov graditve stanovanj, urejanje stavbnega zemljišča in graditve spremljajočih objektov z namenom, da se izdela enotni terminski plan izgradnje soseske kot celote,

— spremljanje in koordinacija pri realizaciji enotnega terminskega plana,

— sklepanje o predlogih za spremembo urbanistične dokumentacije,

— sklepanje o investicijskem programu in delitvi stroškov urejanja stavbnega zemljišča,

— vsklajevanje načrtov financiranja urejanja stavbnega zemljišča izgradnje stanovanj in spremljajočih objektov z namenom, da se zagotovijo finančna sredstva za realizacijo plana izgradnje soseske.

II. PRAVICE IN DOLŽNOSTI POSAMEZNIH PODPISNIKOV

9. člen

Pravice in dolžnosti posameznih podpisnikov so:

I. SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE PTUJ

— je nosilec priprav družbeno usmerjene stanovanjske gradnje z nalogo vzpostavitev evidence potreb po novih stanovanjih, analizo obstoječega stanovanjskega sklada, izdelave standardov stanovanj in oblikovanja informacijskega sistema med uporabniki in stanovanjsko skupnostjo,

— je nosilec dolgoročnega srednjeročnega in letnega planiranja izgradnje stanovanj,

— je nosilec samoupravnega sporazumevanja o združevanju finančnih sredstev za realizacijo planov izgradnje stanovanj,

— je pobudnik koordinacije s Samoupravno komunalno skupnostjo za pravočasno urejanje stavbnega zemljišča,

— je nosilec samoupravnega dogovarjanja pri sprejemanju izhodiščnih in končnih prodajnih cen stanovanj,

— je nosilec financiranja izgradnje stanovanj z združevanjem vseh sredstev za stanovanjsko graditev, pridobivanjem in vnaprejšnjim angažiranjem lastnih sredstev občanov, bančnih kreditov in obratnih sredstev proizvajalcev stanovanj,

— pridobiva urejeno stavbno zemljišče, investicijsko tehnično dokumentacijo za gradnjo stanovanjskih objektov in zunanjo ureditev funkcionalnih zemljišč,

— je nosilec samoupravnega sporazuma z združenim delom o zagotavljanju finančnih sredstev za izgradnjo primarnih in sekundarnih komunalnih objektov in naprav individualne rabe,

— je nosilec postopka izbire proizvajalcev stanovanj v soseski,

— organizira in vodi strokovni nadzor pri gradnji stanovanj,

— dodeljuje stanovanja na osnovi sprejetega programa izgradnje stanovanj,

— skrbi za javnost cen in obveščanje Zavoda za ceno SRS izhodiščnih in končnih prodajnih cenah stanovanj.

2. OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV PTUJ

— se bo zavzemal da bodo vse organizacije združenega dela sprejele plane reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev ter da bodo zagotovile finančna sredstva v obsegu sprejetih planov izgradnje stanovanj,

— se bo zavzemal za izpolnjevanje tega sporazuma ter za javnost in realnost cene izgradnje stanovanj in urejanja stavbnega zemljišča,

— bo pospeševal uveljavljanje dohodkovnih odnosov med organizacijami združenega dela, ki neposredno ali posredno sodelujejo v procesu graditve soseske,

— bo aktivno sodeloval pri dogovarjanju med uporabniki in izvajalci pri izgradnji soseske.

3. SAMOUPRAVNA KOMUNALNA SKUPNOST OBČINE PTUJ

— je nosilec srednjeročnega planiranja in letnega programiranja urejanja stavbnega zemljišča in izdelave investicijskega programa za urejanje stavbnega zemljišča,

— je nosilec urejanja stavbnega zemljišča na podlagi zazidalnega načrta,

— organizira izdelavo urbanistične dokumentacije in investicijsko tehnične dokumentacije za ureditev stavbnega zemljišča,

— izvrši postopek oddaje urejenega stavbnega zemljišča posameznim investitorjem v skladu z ustreznim zakonodajo,

— je nosilec dogovarjanja z izvajalci del, ki urejajo stavbno zemljišče,

— je nosilec koordinacije z organizacijami združenega dela, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena zaradi planske realizacije ureditve stavbnega zemljišča in zagotovitve dinamičnih sredstev,

— je nosilec financiranja ureditve stavbnega zemljišča za primarne in sekundarne komunalne naprave skupne rabe,

— sodeluje v procesu samoupravnega dogovarjanja o izhodiščnih in prodajnih cenah stanovanj zlasti za tisti del cene, ki vključuje stroške urjevanja stavbnega zemljišča v smislu Družbenega dogovora o oblikovanju cen v SRS,

— organizira in vodi strokovni nadzor pri urejanju stavbnega zemljišča in gradnji komunalnih objektov in naprav.

4. ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA, KI OPRAVLJAJO KOMUNALNO DEJAVNOST POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA

— zagotavlja zadostne vire za nemoteno oskrbo soseske z električno energijo, vodo, PTT in kanalskimi kapacitetami ter drugimi viri oskrbe,

— so nosilke planiranja, projektiranja, financiranja in ureditve stavbnega zemljišča s komunalnimi objekti in napravami individualne rabe, vsak za svoje področje v stanovanjski soseski skladno s srednjeročnimi in letnimi plani urejanja stavbnega zemljišča in se zaradi zagotavljanja ustreznega dela finančnih sredstev in planskega poteka del povezujejo s Samoupravno komunalno skupnostjo, Samoupravno skupnostjo za PTT promet in Samoupravno skupnostjo za distribucijo električne energije.

5. ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA — PROIZVAJALCI STANOVANJ

— zagotavljajo vse potrebne zmogljivosti za realizacijo planov stanovanjske izgradnje v skladu s plani Samoupravne stanovanjske skupnosti z obveznostjo samoupravnega sporazumevanja in dohodkovnega povezovanja z organizacijami združenega dela, izvajalci zaključnih del in dobavitelji,

— sodeluje pri izdelavi investicijsko tehnične dokumentacije za gradnjo objektov zaradi doseganja racionalnih izvedb in vključevanja sobnih tehnoloških postopkov graditve objektov,

— so obvezne, da glede na zagotovljen obseg del in kontinuiteto graditve stanovanj stalno delujejo v smeri racionalizacije postopkov graditve in organizacije dela ter z vključevanjem dosežkov razvoja težijo k zniževanju cen stanovanj,

- izdelajo detajlni letni terminski program gradnje stanovanjskih objektov, ki mora biti vsklajen z letnim programom urejanja stavbnega zemljišča in letnim programom izgradnje stanovanj stanovanjske skupnosti,
- sodelujejo z deležem lastnih finančnih sredstev pri financiranju izgradnje stanovanj s pripadajočimi priključki in zunajo ureditvijo funkcionalnih zemljišč,
- pridobijo potrebna soglasja in organizirajo komisijski ogled za pridobitev uporabnega dovoljenja ter sodelujejo s stanovanjsko skupnostjo pri primopredaji stanovanjskih objektov v uporabo,
- nosijo odgovornost za kvaliteto izvršenih del za čas trajanja dogovorjenih garancijskih rokov za vsa dela na stanovanjskem objektu,
- so obvezni dosegati povprečno produktivnost in v smislu 140. člena Zakona o združenem delu prikazati dosežene poslovne učinke pri gradnji stanovanj.

6. KREDITNA BANKA MARIBOR — POSLOVNA ENOTA PTUJ

- opravlja finančno tehnična opravila v zvezi z združevanjem sredstev za stanovanjsko graditev,
- sodeluje z drugimi podpisniki tega sporazuma pri izdelavi investicijskih elaboratov za vsklajeno izgradnjo celovite soseske in zagotavlja investitorjem dodatna finančna sredstva v skladu z dinamiko izgradnje,
- kreditira pripravo stavbnega zemljišča po predvidenem planu Samoupravne komunalne skupnosti,
- kreditira opremljanje stavbnega zemljišča s komunalnimi objekti in napravami individualne rabe, po planih organizacij združenega dela, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena,
- zagotavlja dodatna finančna sredstva za gradnjo stanovanj po planu samoupravne stanovanjske skupnosti o pogojih, ki so predvideni za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo stanovanj
- kreditira gradnjo spremljajočih objektov po planih posameznih investitorjev,
- kreditira nakup stanovanj po planih organizacij združenega dela in drugih skupnosti ter občanov.

7. OBMOČNA SAMOUPRAVNA SKUPNOST ZA PTT PROMET, DISTRIBUCIJO ELEKTRIČNE ENERGIJE IN OBMOČNA VODNA SKUPNOST

- določajo politiko ter sprejemajo dolgoročne programe razvoja na svojem območju,
- potrjujejo plane izgradnje omrežja v soseskah usmerjene stanovanjske graditve,
- zagotavljajo finančna sredstva za gradnjo komunalnih objektov in naprav individualne rabe, če jih ne zagotavljajo organizacije združenega dela, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena.

8. KRAJEVNA SKUPNOST »BORIS ZIHERL« PTUJ

- spremlja realizacijo sporazuma,
- informira krajanje ter posreduje odboru podpisnikov in interese krajanov,
- zagotavlja izdelavo plana, pridobi potrebno investicijsko tehnično dokumentacijo, zagotovi finančna sredstva in organizira izgradnjo objektov, ki so potrebni za delovanje krajevne skupnosti v soseski,
- deluje pri izdelavi programa namembnosti in obsega objektov gospodarske dejavnosti,
- sodeluje pri ustanavljanju hišnih svetov in zborov stanovalcev v soseski.

9. SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI DRUŽBENIH DEJAVNOSTI OBČINE PTUJ

- so nosilke planiranja izgradnje objektov družbenih dejavnosti
- se vključujejo s svojimi plani v plan izgradnje stanovanjske soseske skladno s potrebami novih stanovalcev,
- pridobijo zemljišče za gradnjo objektov družbenih dejavnosti in organizirajo izdelavo potrebne investicijsko tehnične dokumentacije ter izgradnjo objektov z zunanjo ureditvijo funkcionalnih zemljišč,
- so nosilke pridobivanja finančnih sredstev za realizacijo svojih planov,
- organizirajo strokovni nadzor pri izgradnji objektov družbenih dejavnosti, vsaka na svojem področju.

10. ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA OSNOVNE PRESKRBE

- so nosilke planiranja objektov osnovne preskrbe,
- se vključujejo s svojimi plani gradnje objektov osnovne preskrbe v plane izgradnje soseske, skladno s potrebami stanovalcev,
- pridobijo zemljišče za gradnjo objektov osnovne preskrbe in organizira izdelavo potrebne investicijsko tehnične dokumentacije ter izgradnjo objektov z zunanjo ureditvijo funkcionalnih zemljišč,
- so nosilke pridobivanja finančnih sredstev za gradnjo objektov osnovne preskrbe,
- organizirajo strokovni nadzor pri izgradnji objektov osnovne preskrbe.

C. OSNOVE IN MERILA ZA OBLIKOVANJE CEN

10. člen

Pri realizaciji zazidalnega načrta soseske nastajajo naslednje vrste stroškov:

1. stroški izgradnje objektov,
2. stroški priprave stavbnega zemljišča in
3. stroški komunalnega opremljanja stavbnega zemljišča.

11. člen

Izgradnje stanovanjskih in spremljajočih objektov obsega:

- stroške priprave investicijsko tehnične dokumentacije
- stroške graditve objektov,
- stroške priključkov na komunalne naprave ter
- stroške zunanje ureditve funkcionalnega zemljišča

12. člen

Priprava stavbnega zemljišča obsega:

- stroške izdelave zazidalnega načrta,
- stroške pridobitve zemljišča ali plačila odškodnine ter drugih stroškov v zvezi s prenosom pravic na nepremičnini
- stroške asanjskih del na zemljišču,
- stroške odstranitve obstoječih objektov naprav in opreme ter nasadov na zemljišču,
- stroške izgradnje nadomestnih prostorov za preselitev uporabnikov objektov predvidenih za odstranitev in stroške preselitve.

Navedeni stroški so sestavni del investicijskega programa za delo na urejanju stavbnega zemljišča soseske in se delijo v sorazmernih deležih to je po kv. m tlorisne površine stavb na posamezne investitorje — podpisnike tega sporazuma. Delež stroškov ki odpade na posameznega investitorja, določi Samoupravna komunalna skupnost, po predhodni vskladitvi med podpisniki tega sporazuma.

13. člen

Stroški komunalnega opremljanja stavbnega zemljišča so sestavni del investicijskega programa del pri urejanju stavbnega zemljišča soseske in bremenijo:

- investitorja stanovanjskih objektov in objektov družbenega standarda s sorazmernim deležem stroškov komunalnih objektov in naprav skupne rabe sekundarnega značaja,
- investitorje spremljajočih objektov v soseski pa najmanj z deležem vseh stroškov komunalnih objektov in naprav individualne in skupne rabe primarnega in sekundarnega značaja.

14. člen

Izgradnja spremljajočih objektov v soseski obsega:

- stroške za urejanje stavbnega zemljišča v smislu določil 12. in 13. člena tega sporazuma in
- stroške projektiranja, izgradnje in nadzora objektov, priključkov na komunalne naprave in zunanje ureditve funkcionalnega zemljišča, ki jih oblikujejo investitorji v neposrednem pogodbenem odnosu z izvajalci.

15. člen

Cena kv. m stanovanja se oblikuje v smislu določil Družbenega dogovora o oblikovanju cen stanovanjske graditve v SRS in obsega:

- a) odškodnine za zemljišče ter za nasade, naprave in objekte na njem in nadomestne objekte in stanovanja,
- b) delež stroškov zazidalnega načrta, ki odpade na stanovanjske objekte,
- c) stroške lokacijske dokumentacije,
- č) stroške za izdelavo in odobritev tehnične dokumentacije (gradbenega objekta) v odvisnosti od racionalnosti projekta in števila ponovitev
- d) stroške za pripravljala dela (odpiranje in odstranitev gradbišča) na osnovi načrta organizacije gradbišča in gradnje,
- e) stroške za posebna zemljišča dela in temeljenje
- f) stroške gradbenih del,
- g) stroške zaključnih del in inštalacijsko-montažnih del ločeno po posameznih izvajalcih in vrstah del
- h) stroške opreme stanovanj,
- i) stroške priključitve objekta na komunalne naprave ločeno po posameznih napravah,
- j) stroške nadzorstva gradnje in stroški za pripravo in realizacijo investicij,
- k) stroške arheoloških raziskav,
- l) stroške neposredne zunanje ureditve objekta,
- m) stroške izgradnje skupnih zaklonišč,
- n) stroške izgradnje kotlarn, internih razvodov in priključnih postaj stanovanjskih objektov,
- o) stroške za naprave za odlaganje odpadkov

- p) stroške skupnih prostorov za hišno samoupravo
- r) stroške komunalnih objektov in naprav sekundarnega pomena skupne rabe.

16. člen

Obseg stroškov pod a), b) in p) z 15. člena, ki bremeni kv. m stanovanjske površine je opredeljen v investicijskem programu stroškov stavbnega zemljišča in predstavlja izhodiščno ceno za ta dela na dan izdelave investicijskega programa.

Stroški pod c) do r) iz 15. člena ugotavlja samoupravna stanovanjska skupnost v postopku pridobitve lokacijske in tehnične dokumentacije za gradnjo stanovanj ter v postopku pridobitve proizvajalcev stanovanj. Ugotovljeni stroški na dan pridobitve proizvajalca predstavljajo izhodiščno ceno kv. m stanovanjske površine.

17. člen

Postopek izbire proizvajalcev stanovanj izvrši Samoupravna stanovanjska skupnost na osnovi sprejetih izvedbenih projektov stanovanjskih objektov.

18. člen

Za posamezne vrste stanovanjskih objektov se upoštevajo dogovorjeni roki po Metodologiji za izračun cen stanovanj, ki so osnova za izračun podražitev v času izgradnje objektov razen če pogodbe s proizvajalci stanovanj niso sklenjene na ključ. Za ugotavljanje podražitev, ki nastajajo v dogovorjenem času izgradnje objekta in v času od sprejetja izhodiščne cene do dogovorjenega roka pričetka graditve se uporablja indekse cen Zveznega zavoda za statistiko.

19. člen

Končna prodajna cena kv. m stanovanjske površine se sestoji iz: izhodiščne cene ureditve stavbnega zemljišča,
— izhodiščne cene graditve stanovanjskega objekta,
— indeksa podražitev pred pričetkom gradnje in v času gradnje,
— eventualnih dodatnih del na zahtevo Samoupravne stanovanjske skupnosti ali spremenjenih pogojev graditve.

20. člen

Izhodiščno in končno prodajno ceno stanovanj ugotovi organ odbora podpisnikov, potrdi pa pristojni organ Samoupravne stanovanjske skupnosti.

21. člen

Podpisniki so dolžni predložiti organu odbora podpisnikov izhodiščno in končno prodajno ceno kv. m stanovanjske površine po elementih cene skladno s 15. členom tega sporazuma.

22. člen

Podpisniki so sporazumni, da mora biti izhodiščna cena določena pred pričetkom gradnje, končna prodajna cena pa najmanj dva meseca pred rokom dokončanja po letnem terminskem programu gradnje stanovanjskih objektov.

D. PREDHODNE IN KONČNE DOLOČBE

23. člen

Sestavni del tega samoupravnega sporazuma so:
— zazidalni načrt »Rabelčja vas-vzhod« — II faza,
— plan izgradnje stanovanjske soseske »Rabelčja vas-vzhod« — II faza,
— investicijski program stroškov urejanja stavbnega zemljišča,
— načrt financiranja izgradnje celotne soseske.

24. člen

Podpisniki so soglasni, da po sklenitvi tega sporazuma ostanejo v veljavi vsi pravni akti, ki so bili sprejeti v zvezi z izgradnjo stanovanjske soseske »Rabelčja vas-vzhod« — II faza, če niso v nasprotju z določbami tega sporazuma.

25. člen

Za izvajanje tega sporazuma se imenuje odbor udeležencev sporazuma v katerega imenuje vsaka skupina udeležencev iz 9. člena tega sporazuma ter izvršni svet SO Ptuj po enega delegata.

Odbor udeležencev se organizira pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Ptuj, ki opravlja tudi administrativno-tehnične posle za odbor udeležencev.

26. člen

Odbor udeležencev spremlja izvajanje tega sporazuma, daje iniciativo za izvršitev posameznih nalog, ki izhajajo iz tega sporazuma, predlaga morebitne dopolnitve in podvzema ukepe za skladno izvajanje sporazuma.

27. člen

Morebitne spore bodo podpisniki reševali sporazumno, če to ni mogoče pa sedem članska arbitraža, ki jo imenuje odbor udeležencev.

28. člen

Samoupravni sporazum je veljavno sprejet, ko ga podpišejo pooblaščen delegati udeležencev sporazuma.

Samoupravni sporazum je sklenjen za čas od 31/12-1980 oziroma dokler ne bo zgrajena in predana v uporabo celotna soseska. Samoupravna stano-

vanjska skupnost občine Ptuj objavi samoupravni sporazum v Uradnem vestniku občin Ormož in Ptuj Samoupravni sporazum prične veljati v roku osem dni po objavi.

Udeleženci sporazuma

Obrazložitev

Zakon o združenem delu (Uradni list SFRJ št. 53/76) v 586. členu opredeljuje samoupravne sporazume s katerimi se urejajo in usklajujejo družbeno-ekonomski in drugi samoupravni odnosi ter interesi v družbeni reprodukciji in v drugih oblikah uresničevanja družbeno ekonomskega položaja delavcev in drugih delovnih ljudi ter njihovih samoupravnih organizacij in skupnosti. Družbeni dogovor o oblikovanju cen v stanovanjski graditvi v SR Sloveniji (Uradni list SRS št. 8/78) v 9. členu določa, da samoupravna stanovanjska skupnost organizira to je da pobudo za sklenitev samoupravnega sporazuma o ceni kv. m stanovanjske površine v posameznem stanovanjskem objektu oziroma soseski med dejavniki iz 3. člena navedenega družbenega dogovora, to je med:

- Samoupravno stanovanjsko skupnostjo,
- Občinskim sindikalnim svetom,
- Organizacijami ki pripravljajo urbanistično dokumentacijo,
- organizacijami, ki opravljajo projektiranje,
- Samoupravno komunalno skupnostjo,
- Izvajalci komunalnih del,
- Izvajalci gradbenih del,
- izvajalci zaključnih in instalacijskih del,
- Organizacijo, ki kreditira izvedbo del oziroma nakup stanovanj,
- Stavbno zemljiško skupnostjo,
- Samoupravno skupnostjo za PTT promet in distribucijo
- električne energije,
- Organizacijo potrošnikov in
- Drugimi organizacijami, ki sodelujejo pri graditvi stanovanj.

Izvršni svet občinske skupščine ima nalogo (druga alineja 3. člena), da spodbuja sklepanje samoupravnega sporazuma o cenah stanovanj ter sodeluje pri oblikovanju le-teh.

Samoupravni sporazum o družbeno usmerjeni izgradnji stanovanjske soseske »Rabelčja vas-vzhod« — II faza v Ptujju za katero je zazidalni načrt izdelal Zavod za urbanizem Maribor, bi naj opredelil naloge že naštetih dejavnikov iz 3. člena Družbenega dogovora o oblikovanju cen v stanovanjski graditvi v SR Sloveniji ter s tem omogočil organiziran pristop k izgradnji navedene stanovanjske soseske s vsemi spremljajočimi objekti.

Predlog samoupravnega sporazuma predvideva, da se že opredeljeni vse dejavniki, ki se naj vključujejo v skladno izgradnjo celotne soseske, skupne objektov ali objekta v njej.

Predlog obsega dva dela: v prvem so opredeljeni podpisniki ter njihove medsebojne pravice in dolžnosti ter vloga izvršnega sveta občine, v drugem pa so opredeljene osnove in merila za oblikovanje cen.

V opredelitvi podpisnikov ter njihovih medsebojnih pravic in dolžnosti je poudarek predvsem na planiranju posameznih podpisnikov, načinu pridobivanja zemljišč, izgradnji stanovanjskih in spremljajočih objektov in financiranju ter odgovornosti vseh podpisnikov za vključevanje svojih programov in planov za skladno izgradnjo celovite stanovanjske soseske. Proizvajalci stanovanj nastopajo kot podpisniki samoupravnega sporazuma vendar samo, ko izgradnjo stanovanj dejansko izvajajo v soseski. Naloga stanovanjske skupnosti je, da v posebnem postopku izvrši izbor enega ali več proizvajalcev, ki pa so dolžni vključevati in dohodkovno povezovati izvajalce, ki opravljajo projektiranje ter izvajalce, ki opravljajo posamezne faze gradbenih, obrtniških in instalacijskih del.

Z namenom, da se zagotovi osnovna preskrba stanovalcev v soseski je naloga izvršnega sveta občine, da vključi kot podpisnike tega sporazuma organizacije združenega dela osnovne preskrbe.

Drugi del predloga sporazuma, v katerem so opredeljene osnove in merila za oblikovanje cen vsebuje predvsem vrste stroškov, ki nastajajo pri izgradnji soseske ter opredelitev kateri stroški lahko bremenijo kv. m stanovanjske površine. Zazidalni načrt določa nivo komunalnega urejanja stavbnega zemljišča, ki mora biti ovrednoten z investicijskim programom katerega sprejmejo podpisniki sporazuma in s tem prevzemajo obveznosti pokrivanja stroškov. Stanovanjska skupnost izvrši postopek izbire proizvajalca stanovanj na osnovi sprejetih idejnih ali izvedbenih projektov stanovanjskih objektov, sklene z izbranim izvajalcem gradbeno pogodbo za izvajanje gradbenih, obrtniških in instalaterskih del po sistemu »ključ v roke« ter s tem opredeli izhodiščno ceno (gradbeno ceno) kv. m stanovanjske površine, končna prodajna cena pa se formira po določenih tega sporazuma.

Osnutek samoupravnega sporazuma je bil v javni razpravi v združenem delu in interesnih skupnosti v času od 28/11-1978 do 25/1-1979, vse pripombe, ki so bile posredovane do 30/1-1979 pa so v predlogu upoštevane.

Predsednik IO
Skerlovnik Jože I. r.